

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

שנה 1 (תשפ"ב)

מאמרים נבחרים משכיות חמדה, שווים לכל נפש מכוונים ומרוממים
מכתבם וכלשונם מותוך הספרים הקדושים

ויקרא - פורים

זהר המבואר
הפּתּוּר וְהַכּוּד

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אור מאיר שמחה" נהריה
על שם כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצירא זיע"א

מהדורת 'קרון מצלי בכח'

ישיבת אביר יעקב
אור מאיר שמחה
נהריה

מכון אור לישרים

ירושלים - נהריה

אוצר פניני החסידות

- א דברי שלום | צ'פנה לפני ה" - הצדיקים העומדים לפני ה' עבודתם צפונה ומסתרת | הטעם שמכנים את הל"ו צדיקים 'נקטרים' .
- א שפת אמת | מנחת מחבת - עבודת הבורא בהתבאב באשר האדם מערב בין הקריות
- ב עטרת ישועה | בעת תורה ותפלה יגבה לבו בדרכי ה' ולא יזכר עוונותיו, ובעסקו באכילה ושתיה יאחז בעגונה ולא יסור אחר תאנתו .
- ג אך פרי תבואה | אף הדברים הארציים פאשר מכונים בהם לשם שמים הם חביבים לפני השם ותברך
- ג באורו של חמה | ענין 'משלוח מנות' - ידירות ואהבת הקריות
- ה לקוטי תורה | דברי המדרש
- ה דברי חיים | נשמות ישראל נגזרו מפסא כבודו | תברך ומשוישים בעולם האצילות אך מפני שנתקבשו בעולם חמרי יש לזככם על ידי תורה ומצות
- ז לקוטי הלכות | עקר התשובה היא בבחינת מנחת עני, שידיעתו את פגמיו וגדל רחוקו אינם גורמים לו להתרחק, אלא לבטחון מלא שאפשר להתקרב לבורא | תברך מכל מקום שהוא
- ח פתוחי חותם | צריך להתפלל בכל שלם ללא מחשבות זרות ולאט ובתנוונים
- ח מחשף הלבן | זוהרות שלא לאחר תפלת המנחה ולהשלימה בערבית
- י לקוטי שיחות | באור דיוק לשון הרמב"ם בהלכות שגות | לכל יום יש את לבושו המידוי לו
- י באר משה | אין להשגיח על עמלם הרוצה לזאב את האדם מעבודת השם ותברך
- יא נדבת פי | בפורים יחולה כל נשמה קטנה לעלות להיכל של צדיק מפלא ללא שום עכוב
- יא אש קדש | פורים כיום הפפורים - הדמיון ליום הפפורים: אף אם קשה לאדם להיות בשמחה מחזיב הוא להכניס שמחה ללבו ביום זה
- יב תורה אור | פורים הוא בבחינת יום הפפורים - תשובה ממשלה למעלה
- יד יסוד ונרש העבודה | החובה הגדולה לעסק בתורה ביום הפורים מתוך שבת והודאה לקב"ה
- יד שער יששכר | מנהגם של קדושי עליונים שהיו יושבים מרבית יום הפורים בהתבודדות ובקנה מרבה
- יד קב הישר | בכל תבה ותבה מהמגלה יש קדשה וסודות נפלאים
- טו עטרת ישועה | על ידי מקרא מגלה נשפע שפע פרנסה
- טו קדשת לוי | בכל צוית וכזית שאוכלים בסעודה יש לכוז על שמתת קיים התורה והמצות
- טז של"ה הקדוש | ענין סעודת פורים אינה הוללות ושגוען אלא סוד הדבקות
- טז בינת ישראל | השקרות בפורים - התבטלות והתחדשות כטבילה במקוה | ישועות על ידי השקרות בפורים
- יז אמרי אמת | שחטיה ררבי 'זרוא' ר"ת אימה יראה רמת זיע
- יז מאיר עיני חכמים | על ידי מעשה נתינת הדקקה למטה מעוררים נתינת צדקה מהקב"ה לעם ישראל
- יח דברי בינה | עם ישראל מכינים בכל עת צרה וצוקה שבתוך ההסתר גנוז חיות הקב"ה במלא האהבה

אוצרות גאוני הדורות

- יח בני יוסף | קבלת התפלה בצבור
- יח בני יוסף | כפרת נפש המתגלגלת בקרבן
- יט המדות ישראל | טעם ששנה רש"י סדר הכתובים
- יט מעשה נסים | הנאת המלאכים מבשר הנשרף על גבי המזבח
- יט מדרשו של ש"ם | האדם אינו מתגלגל כי אם בבחינה ולא בחינה
- יט דברי אברהם | כפרת העולה על הרצון והמחשבה לעשות עברה
- כ אמרי רש"י | כפרת סמיכת העולה על בטול מצות עשה
- כ אמרי יהודה | על ידי הרהורי התשובה בסמיכת הקרבן נשארם העונות על הקרבן
- כ אמרי דעת | טעם החלוק בין זריקת דם התטאת לזריקת העולה
- כא מדרשו של ש"ם | עשיית המצות לשם שמים
- כא קרן לזוד | התפלה שהיא במקום הקרבנות צריכה להיות סלת נקנה בלי מחשבה זרה
- כא ירד יעקב | קרבן ה' של למוד התורה וחדושיה
- כב פה הכהן | העובר עברה בסתר נפרעים ממנו בגלוי
- כב יבין שמועה | בעל פאה מוכן ומזון לחטא
- כב פתנות אור | אימלא מלך אחשורוש על כל העולם לא היה בידו לגור להשמיד ולהרג
- כב ברית שלום | מניעת פסע באכילה מרבה יותר משליש
- כג רוח יעקב | בחירת מלכה חדשה הטובה מפאת מעשיה הטובים ולא מצד בית אביה ומשפחתה
- כג משתה יין | טעם גזרת אחשורוש שידבר על אחד כלשון עמו לפי שנגזר לו בזיון על ידי שדברה ושתי בלשון שלא הבינו השלוחים
- כג אברהם אנכי | גייעת אסתר בקצה הראשון של השרביט שהיה משהו של משה
- כד קול רנה וישועה | ובקלה להביא את המן כדי שתחול הקללה עליו על ידי הברית הכרותה לשפתים
- כד הווי רב | כיצד נתלה המן על העיץ שהיה מבית קדשי הקדשים
- כה יפה עינים | הצלת ישראל על ידי גורל המן
- כו מעשי צדיקים | עם פרוש הכתר והכבוד
- לח ספיר ויהלום | הארה חסידית מן הפרשה
- לט זוהר הקדוש | עם פרוש הכתר והכבוד

נושאים בפרשת ויקרא

הצנע לכת

דברי שלום

רבי שלום מבראהין זיע"א

'צנעה לפני ה' - הצדיקים העומדים לפני ה' עבודתם צפונה ומסתרת | הטעם שמכנים את הל"ו צדיקים 'נסתרים'

צנעה לפני ה' (א יא). אָמְרוּ בְּיָדָם (רש"י, תורת כהנים פ"ד) וְאִין צָפוֹן בְּכַמָּה. שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁם הַצְּדִיקִים: כִּי מִי שֶׁהוּא בְּכַמָּה - הִינּוּ בְּגִאָּה וְגִדְלוֹת, אִין עֲבוֹדָתָם נִצְפָּנָת בְּהֵן, וְגִלּוּי לְכָל. וְלִפִּי זֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ צִנְעָה לִפְנֵי ה' - אוֹתָם הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר לִפְנֵי ה', הֵם בְּחֵינֵת צִפּוּנָה - עֲבוֹדָתָם נִצְפָּנָת לְגַמְרִי, וְאִין רוֹאִין מְאוּמָה, וְכָל מַה שֶׁהַצְּדִיק יוֹתֵר גְּדוֹל הוּא יוֹתֵר בְּהֶסְתֵּר, וְהוּא יְכוּל יוֹתֵר לְהֶסְתִּיר אֵת עֲצוּמוֹ. וְעִין מַה שֶׁכְּתִבְתִּי בְּפָרֶשֶׁת תִּשָּׂא עַל מִסְנֵה שֶׁל מִשָּׁה, עֵין שָׁם. וְזֶהוּ שְׁלִי צְדִיקִים שִׁשְׁנָם בְּכָל דּוֹר קוֹרְאִין אוֹתָם הָעוֹלָם נִסְתָּרִין.

הנסתר שבצדיקים המפורסמים רב על הגלוי

ושמעתי כי דודי זקני הרב הקדוש מורנו הרב רבי נח שאל לאביו - הוא זקני סבא קדישא מורנו הרב רבי מרדכי נ"ע מלעכוויטש: העולם אומרים שהל"ו צדיקים הם נסתרים, אם בן הצדיקים שבדורנו המפורסמים אינם מל"ו.

והשיב לו אביו ו"ל, בלשון אשכנזי - א שיינער משא ומתן וואלט גיווען אז מיר וואלטין מער ניט גיווען נאר וויא מי זעט אויף זיך איזא משא ומתן יפה היך זך אלו לא היינו אלא רק מה שרואים עלינו. ראה כמה גדולה קדשתם ו"ל, זי"ע ועל כל ישראל אמן.

וכן יש לפרש צנעה - העבודה הנצפנת שעושה בהסתר ובהצנע, היא לפני ה' - עולה מיד לרצון לפניו לריח ניחות:

שפת אמת

רבי משולם טרנא פייבוש ממברוקאן זיע"א

מנחת מחבת - עבודת הבורא בהחבא כאשר האדם מערב בין הכריות

'סלת בלילה בשמן מצה תהיה' (כ ה). יש לרמוז בדרך העבודה ענין החלוק בין מנחת מחבת למרחשת, דאמרו חז"ל (מנחות כ"ג.) מנחת מחבת היתה צפה ומעשיה קשים, ומרחשת עמקה ומעשיה רוחשין.

יש לומר דיש שני מדרגות בעבודת הצנע לכת, יש שעובד השם ותברך ברבים ואינו מסתיר עצמו להחבא בחדרי חדרים, אלא בתוך עמי אנכי ישבת. וזה מחמת גדל שפלות הרוח אינו מחזיק עצמו כלל שהוא מיחירי סגלה שצריכין להסתיר עצמם, אלא תמיד הוא בין אנשים, אבל בעמקי מחשבותיו הוא מתחזק מאד לעשות כל המעשים רק לשמו ותברך לבלי שום פנייה כלל, ושומר עצמו לבל יודע לאיש פנימיות מחשבתו, אלא מבחוץ הוא עושה הכל כאיש פשוט.

ועל זה מרמז מנחת מחבת, מלשון מחבואה, רמז שמקריב להשם ותברך עבודתו למנחת מחבא והצנע, אמנם לא מעשה הנגלות של המצות הוא מחביא, אלא כנ"ל בתוך עמי אנכי ישבת, אף פנותו ומחשבתו הוא מחביא ומסתיר מאד.

היגו שלא כל אדם יכול להקריב מנחת מרחשת, היגו שילך בדרך הנ"ל, אלא הצדיקים האמתיים כנ"ל:

אל"ף ועירא

עטרת ישועה

רבי יהושע מד' יקוב זי"ע א'

בעת תורה ותפלה יגבה לבו כדרכי ה' ולא יזכר עונותיו, ובעסקו באכילה ושתייה יאחו בענוה ולא יסור אחר תאוותו

ויקרא אל משה ונכתב א' ועירא. כי הנה ידוע אשר היצר מסמא עיני האדם רחמנא לצלן, וכאשר בא יבא לדבר דבורי תורה ותפלה מראה לנגד עיניו כל חטאי ונגעי לבבו שעשה מעורו, ולא יערב לבו לגשת להתפלל לפני מלך המלכים הקדוש ברוך הוא, אבל בעת יקרב לצרכי גשמיית אכילה שתייה וכדומה, אזי מראה לו צדקתו לנגד עיניו כמו שלא טעם טעם חטא, ויערב לו המאכל, וכדומה מתאוות הזמן רחמנא לצלן.

ולא כן דרך ה', רק בהפך, וכמו שרמזנו למאמרינו בפרשת ויקרא שצריכין לנהג בעת יגיע האדם לדברי גשמי - לתאר נגד עיניו כל חטאיו ונגעי לבבו מעורו, ויתצבו כמו חומה, ותהיה יראתו על פניו, למען להשקט תאוותו, וכאשר יגיע לתורה ותפלה יסירם מנגד עיניו וימחם מלוח לבו, למען לא יתבלבלו מחשבותיו.

ועל ידי זה השם יתברך מתנהג עמנו בדרך הזה גם כן, כמו שאנו אומרים 'צדקתך כהררי אל' (תהלים לו ט), לרמז על הצדקות והמצוות שאנו עושין, כביכול השם יתברך מנשא אותם ומגביהם כהרים, וזהו כהררי אל, אבל 'ימשפטיך', רומז על החטאים שממם

ועל זה רומז שהיא צפוייה מלמעלה לעין כל אבל מעשייה קשים, כמו שלשין עסה בלולה בשמן ועושין אותה קשה מאד לכל ישפך ממנה השמן לחוץ אף שתהיה מנח על כלי דקה וצפוייה ולא עמקה.

והנה דרך הזה קשה ויקר מאד, ומהראוי לכל אדם להתנהג כן, שעל ידי זה יהיה משמר מגדלות, מחמת שלעין הכל מעשיו כאיש פשוט, לכן כתיב בה' סלת בלולה בשמן מצה תהיה, היגו שבנדאי תהיה מצה, בלי שליטת גאון הרומזת על חמוץ שמגביה את עצמו, אלא מצה תהיה.

מנחת מרחשת - עבודת הבורא של יחיד סגלה ונשמות גבוהות, בהתבודדות בחדרי חדרים כאשר הרב גלוי ומפרסם לכל

אמנם יש דרך אחר בעבודת הצנע לכת, דהיגו שהוא מסתיר עצמו בחדרי חדרים לעשות שם בהצנע כל מעשי המצוות, והכל רוחשים ומדברים ממנו לאמר זה איש נסתר ופלא מאד.

אך לא כל הרוצה לטול את השם יבא ויטל, אלא דוקא אותם שהם באמת יחיד סגלה ונשמות גבוהות, הם ילכו בדרך הזה, כי כחם רב לשמור עצמם מגאות, אף שהכל מרחשים מהם וממעשיהם הטובים.

ועל זה רומז מנחת מרחשת שהיתה עמקה ויש לה פסוי ומעשייה רוחשין, היגו שעושה בסתר ובחדרי חדרים והכל אומרים שהוא איש נסתר.

לכן יראה כל אדם לשמור עצמו מזה, כי על ידי זה יכולין בנקל לבוא לידי גדלות. לכן כתיב במנחה זו (פסוק ח) 'אשר יעשה מאלה לך', ובמקומות רבות דרשו חז"ל (מנחות ט:ו) מאלה ולא כל אלה, ואנן נמי נדרש כן, ויהיה קאי על האדם ולא על המנחות,

ולא ינעם לך מאכלך ותאותרך, ותאכל ביראת ה', ואז טוב לך:

אך פרי תבואה

רבי צבי הירש מליסקא זיע"א

אף הדברים הארציים כאשר מכונים בהם לשם שמים הם חביבים לפני השם יתברך

או יאמר על הא' זעירא, דהנה יש אותיות גדולות ואותיות קטנות. והנה יש לומר דהאותיות הגדולות רומזים על דברים השמימיים, ואותיות הקטנות על דברים הקטנים - דהינו דברים הארציים, וכמו שפצינו שיש חכמה עילאה וחכמה תתאה.

ומשום דאף דהם דברים ארציים, מכל מקום פנין שמכונים בהם לשם מצוה הם חביבים לפנינו יתברך, כמו שאמרו חז"ל (נדה א) על דבר זה נסתם עינו של אותו רשע על שאמר מי שהוא טהור ומשרתיו טהורים יסתפל בדבר זה. לכן נכתב באל"ף זעירא, ודוק:

באים ונובעים הדינים והגבורות שגרמזים בתבת ומשפטיך, תהום רבה, הוא משפילם ומשליך אותם עד התהום.

והוא על ידי שאנו לפעמים מחזיקים את עצמנו לענוים וחסאים בשעת אכילה ושתיה ושאר צרכי גשמיות, אבל בעת התורה והתפלה אנו בבחינת גאות, כמו שפצינו ויגבה לבו בדרכי השם (דה"ב י"ו), וכן הקדוש ברוך הוא נוהג עמנו מדה כנגד מדה וכנ"ל.

וזהו ויקרא אל משה נכתב א' זעירא, לרמוז שלפעמים תהיה בבחינת א'לף, הינו בחינת שררה וגאות, וזהו בעת תורה ותפלה, ולפעמים תהיה בבחינת זעירא, בחינת ענוה, והוא בעת אכילה ועניני גשמיות.

וזהו אדם כי יקריב מכם קרבן לה', רומז בעת יקריב קרבן לה', הינו בעת תורה ותפלה שהמה במקום קרבן, אז תהיה בבחינת אדם השלם ולא יעלה על לבד החטאים, אבל בעת תשב לאכל בקור וצאן, אז תהיה מן הבהמה ותתאר לפניך כל העונות ונגעי לבבך

פרשת ויקרא

ויקרא אל משה (א א)

באורו של חמה

רבי חיים מאיר מויז'ניץ זיע"א

ענין 'משלוח מנות' - ידירות ואהבת הכבדות

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר. עכשו הוא הזמן של קיום 'משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאבלינים' (אסתר ט כב), ופרשתיו פעם, שכל ה'משלוח מנות' יהיה איש לרעהו, שיהיה גוטער פריינד' [= ידיד

טוב] עם כל אחד, ויחיה בשלום עם כל אחד.

נתינת צדקה צריכה להיות בשמחה

ואמנם נתינת הצדקה צריכה להיות בשמחה, ואומרים בשם אחד מתלמידי בעל שם טוב הקדוש זי"ע שהקשה מדוע לא נתקנה ברכה על קיום מצוה זו כשאר מצות, ובאר לפי שכל מצוה מקימים בשמחה, אף מצוה זו עלולים מאד לקימה ללא שמחה, לפיכך לא נתקנה ברכה עליה.

לקחתי דעם 'טיכל' [=מטפחת] און איך האב אן געהויבען צי פאכען [=והתחלתי לנופף] בכדי לגרשם, והלכו להם.

ואחר כף כשהגיעו כבר ממש לשער הבית החיים' ראיתי שוב מחנה גדולה מהם, ושוב התחלתי לגרשם, וצחקתי להם: 'אם לא תלכו מכאן, אזרק אתכם תחת הברי חשף', והלכו להם. וכל זה היה בכל סגלת מעשה הצדקה הנ"ל שפעל ועשה יהודי זה. רואים מכך גדל מעלת נתינת צדקה.

באור הפסוק 'צדק לפניו יחלף'

וזה פרוש הפסוק 'צדק לפניו יחלף' (תהלים פ"ד), כשבא הזמן שהאדם 'הולף' לעולם שכלו טוב, הרי אם נתן 'צדקה', זה 'הולף' לפניו' לבית דין של מעלה להמליץ בעבורו. ואפלו שעושים 'שלא לשמה', מוכב בספרים הקדושים שהוא גם כן מצוה גדולה, אף צריך לקיימה בשמחה.

באור הפסוק 'ויקרא אל משה' על דרך הנ"ל

ובזה יש לפרש הפסוק שלפנינו: **ויקרא אל** בגימטריא 'שמח' (דברים טו טו), משה נוטריקון מ'עשה הצדקה שלום (ישעיה לב יז), הקדוש ברוך הוא אמר למשה: **מאהל מועד לאמר**, שקש'תאסוף את היהודים 'תאמר' להם שיתנו צדקה בשמחה.

'אז די געבסט שוין יא, וואס ארט דיך, געב דאס בשמחה'. [=אם אתה כבר נותן, וכי מה אכפת לך, תתנהו בשמחה], ולא עם פנים זועפות. אדרבה תשיח שהשם? תברך זכה אותך במצוה זו שביביתך לנקות ולזכך עצמך, לרחץ הפארוויסטען [=מלשון 'תהו ובהו' (בראשית א ח) שווארצען פלעק' [=הכתם השחור]].

עכשו באים ימי הפורים, וצריכים להשיג שאל יעברו ימים אלו בליצנות והוללות

אולם מי שיש לו דעת, יודע שעל ידי מצוה זו, ביביתו להתרחץ ולנקות עצמו מטטאיו, כדכתיב 'ותטאף בצדקה פרק' (ויאל ד כד), שהרי כל אדם יודע היטב כמה שחטא רחמנא לצלן, הרי ודאי שיקיימה בשמחה רבה. **ויש** לפרש 'ותטאף בצדקה פרק', 'חטא' מלשון 'חסרון', פרוש מה ש'נחסר' לך בנתינת הצדקה' דהיינו השמחה, זה 'תפדה' תכף מהטטרא אתרא. דהרי כשאדם מקים מצוה ללא שלמות, באים המלאכי חבלה וחוטפים ממנו המצוה לרשתם רחמנא לצלן, ולכן צריך לפדות מהם המצוה, על ידי שיצוה מעתה כן לקיימה בשמחה ובשלמות.

מעשה נשגב אודות מעלת נתינת הצדקה

ובענין גדל מעלת נתינת צדקה, מספר שהיה פעם איזה חתן שפבר צמד תחת החפה, אף מחמת שנחסר עדין בשבילו טלית או חפץ אחר, נתעכבו הקדושים. ונכח שם יהודי רגיל מן השורה שאראה זאת, ומיד שלם מכספו מה שהיה חסר, והשמחה נתרבה עד מאד.

וכשהאיש הנה חלה את חילו, צוה הרב הקדוש הרבי רבי שמעלקא [מניקלשבורג] זי"ע שיודיעו לו אם ילך מהעולם. ואכן שבק חיים לכל חי, ובשעת הליתו יצא הרבי רבי שמעלקא ללוותו, ויצאו כל הקהל אחריו.

והיה זאת לפלא גדול בעיני כלם, פי לא היה זה דרכו של הרבי רבי שמעלקא, ובפרט בכאיש פשוט הלזה. ושאלו אותו על כך, והשיב להם: 'אכן איש זה היה פשוט מאד, אף מפאת מעלת נתינת הצדקה הנ"ל הלכתי ללוותו'.

והמשיך וספר להם: 'הנה כשהמטה הגיע סמוך לה'בית החיים' ראיתי מחנה של מלאכי חבלה שבקשו להתנגם בהנפטר,

מלאך ה' אל אברהם' (בראשית כב טו), המלאך קורא והדבור מדבר, ברם הכא אמר הקדוש ברוך הוא אני הוא הקורא ואני הוא המדבר. וכן הוא בזהר פרשת בלק (ח"ג ר:): 'ויקרא אל משה' קלא דמלכא ולא על ידי שליחא אחרא.

המשכת קדשת המועדות הם רק על ידי נשמות ישראל

ויש להקדים מה שבארנו במקום אחר על פי מאמר רנ"ל (ר"ה כה). בפסוק 'אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם' (ויקרא כג ב) וקרי ביה תקראו אתם, שקדוש המועדות בקריאת בית דין תלאו הכתוב, וכמו שאנו אומרים 'מקדש ישראל והזמנים', ישראל אינהו דקדשינהו לזמנים (ברכות מט).

וענין זה הוא כמבאר בזהר בפרשת אמר (ח"ג צד). למלכא דזמין אושפיזין כו' תלתא אינון זמינין מקדש כו'. כי המועדים הם חלים על פי רב בשית יומין דחל, ואז היום דחל פשחל בו יום טוב הינו שהוא נקרא ונזמן לבחינת הקדש שהוא חכמה עילאה, ולכן נקרא 'מקרא קדש', וזהו המשל למלכא דזמין אושפיזין כו'.

אך כדי שיוכלו הימין דחל שהם חיצונית המדות חסד וגבורה כו' לעלות למעלה לבחינת חכמה עילאה שהיא בחינת קדש העליון, צריך להיות תחלה המשכת הארה מלמעלה למטה מבחינת חכמה עילאה לאתו יום שאז על ידי זה יוכל לעלות. והמשכה זו היא על ידי נשמות ישראל. ועל זה נאמר 'אשר תקראו אתם' דייקא.

והטעם על דרך מאמר רנ"ל (חגיגה י:). בענין שליחות דשלוחו של אדם כמותו, ולכן אין שליחות לחרש שוטה וקטן שאינן כמותו דהמשלח, אבל כשהוא בר שליחות הרי הוא כמותו דהמשלח ממש עד שהאיש מקדש בו ובשלוחו כו' (קידושין מא). ועל פן

חס ושלום, רק עם שמחה של מצוה. וגם לתן צדקה, וקאמור לקימה בשמחה ולא בעצבות ומרה שחורה [שמצטער שצריך לתת צדקה].

מעשה באחד מתלמידי בעל שם טוב

וכמספר על אחד מתלמידי בעל שם טוב הקדוש זי"ע שהגיע אל אדם פלוני לקבץ אצלו צדקה, אף הלה הטמין עצמו בארון שבביתו. נענה הצדיק ואמר בדרך בדיחותא: 'עכשו נתישב לי דברי הגמרא (שבועות לה): 'גדולה הנכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה', ולכאורה צריך להבין כיצד יש לומר שזה גדול מזה.

אולם אצל משה רבנו מצינו כשהשכינה הקדושה התגלה אליו אצל הסנה אמר הכתוב וינסתר משה פניו (שמות ג ח), הרי שאצל קבלת פני השכינה מספיק להסתיר הפנים, ואלו אצל הנכנסת אורחים הוא מסתיר את כל גופו... 'דער איז דאך נאר א גראבניאן, א פּרעסער' [=הרי אדם כזה הנו אדם בור, זולל ורעבתן (שמבקש להתחמק מלתן צדקה)]. אדרבה צריכים לתן בשמחה, לגרש את הסטרא אחרא. ה' זכנו שנוכל להבין לתת צדקה בשמחה, אמן פן יהי רצון:

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמור (ויקרא אל משה, ולא כאברהם, כאברהם כתיב ויקרא מלאך ה' אל אברהם', המלאך קורא והדבור מדבר, ברם הכא אמר הקדוש ברוך הוא אני הוא הקורא ואני הוא המדבר, ויקרא רבה א ט) (א א)

לקוטי תורה

רבי שניאור זלמן מליאדי זיע"א
דברי המדרש

הנה אמרו רנ"ל במדרש: 'ויקרא אל משה', ולא כאברהם, כאברהם כתיב ויקרא

פרשת ויקרא

הקריאה שעל ידי זה יוכל לעלות ולקבל הדבור, והינו לפי שהדבור נמשך מבחינת התלבשות בשם אלקים ממש.

ולכך המלאכים שנקראים גם כן אלקים בפסוק, וכמו שנאמר 'כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים' (דברים י ז), ופרש בפרדס בערך הכולל דרצונו לומר שהוא אלקי המלאכים, וגם נקראים המלאכים 'בני אלקים' (בראשית ו ב, על כן המלאך הוא בר שליחות מהדבור המדבר.

ברם הכא במשה שהנבואה והדבור נמשך משם הויה ממש קדם שמתלבש בשם אלקים, וגם שמקור המשכה זו הוא מבחינת הענין ד'ישת חשך סתרו' (תהלים יח ב), על כן גם הקריאה והמשכה שמתחלה מבחינת זו לא יוכל להיות על ידי מלאך שהוא נברא יש מאין, אלא אני הוא הקורא ואני הוא המדבר, פרוש וכמו שנאמר 'אני ראשון ואני אחרון' (ישעיה מד ו).

ועל זה נאמר לעתיד לבוא 'ראו עתה פי אני אני הוא' (דברים לב טו). ופרש בזהר פרשת לך לך (ח"א פד): לאחזאה דלא הוה פרודא בין עילא ותתא כו'. והינו כי 'אני אחרון' זהו מדת מלכותו יתברך, סופא דכל דרגין המתלבשת בכריאה יצירה עשה, ומשם יפרד שמהנה היש ודבר נפרד.

אבל 'אני ראשון' הוא בחינת אין, 'והחכמה מאין תמצא' (איוב כח יב), שהחכמה היא בחינת בטול, ולעתיד יהיה הגלוי למטה כמו למעלה. וזהו 'ראו עתה פי אני אני הוא', שלעתיד לבוא יהיה גלוי זה גם בראיה שלנו, וכמו שנאמר 'עין בעין יראו כו' (ישעיה נב ח).

אך במשה שנאמר 'ירא ראשית לו' (דברים לג כא), שהוא בחינת חכמה עילאה שנקראת

על דרך זה השליח מקדש העליון להזמין היומין דחל שיהיו מקראי קדש, אי אפשר כי אם שהשליח הוא כמותו דהמשלח.

והינו אתם, דנשמות ישראל נאמר עליהם 'קדש ישראל לה' (ירמיה ב ג), ששרשם מבחינת חכמה עילאה, לכן יכולים להיות בהם ועל ידם המשכת האור מבחינת קדש העליון אל היום שחל בו היום טוב, שעל ידי זה שיתקראו אתם 'דייקא נעשים' 'מקראי קדש' להיות אחר כך עולים לבחינת קדש העליון.

נמצא מובן מזה בענין השליחות שלמעלה, שהוא מה שנמשך הארה על ידי אמצעות איזה בחינה, צריך להיות השליח מתחיס בערך מה לגבי המקור שמוננו נמשך ההארה, ואם לאו אינו שליח כו'.

ההמשכה אצל אברהם היתה על ידי שם אלקים ולכן יכלה להיות על ידי המלאכים מה שאין כן ההמשכה אצל משה שהיא מבחינת שם הויה

והנה המלאכים הם גם כן שלוחים, כי פרוש מלאך הינו שליח, דהינו שהם שלוחי השפעה. ונחזור לענינו לדרברי המדרש דבאברהם כתיב 'ויקרא מלאך כו' המלאך קורא והדבור מדבר.

והענין, דהנה כתיב 'וארא אל אברהם כו' באל שדי ושמי הויה לא נודעתי להם' (שמות ו ג), ועין מה שנתבאר מזה בפרשת וארא (תורה אור נו, ד) שהשגת האבות היה מבחינת שם הויה כשפכר נמשך בבחינת אלקים, אבל 'ושמי הויה' – דהינו קדם שמתלבש בשם אלקים – לא נודעתי להם, רק משם היה השגת משה כו'.

ועל כן באברהם המלאך קורא והדבור מדבר, שהמלאך יוכל להיות שליח להביא המשכת השפע בתחלה, שזהו ענין

צבא השמים וארץ וכל היסודות, וכל אחד נתמזג עד שנתהנהג ונולדו תולדות בארץ ובכל היסודות, ונקרא בדברי המחקרים טבע.

ואנחנו עם קדוש ידענו שיש גבוה מעל גבוה, וכי העשרה גלגלים וכל צבא השמים והיסודות התחתונים נקראים רק שמרי אפנים דעשיה, וידוע דזה היא בערך העולם העליון פגרי חרדל, והוא רק חיצונות דחצונות הרבה דקדשה דעשיה, ובקדושי עשיה יש מדורין ואפנים גבוה מעל גבוה שומר אין לשער.

וכל זה בנקדה קטנה נגד העולם שלמעלה ממנו, עד כמה עולמות אין מספר, עדי בואו לעולם אצילות אשר שם שם ה' בהתגלות, והיא ונרמוהי חד, ושם מראה זיו כבודו ותעלה בהעצם פביכול חד וכשלהבת קשורה בגחלת, כי כל המדות דאצילות רק לאשתמודע תוקפיה וחיליה לבני נשא, אבל לאו דאית ליה מדה ידיעה חס ושלום.

ונשמות ישראל הן המה גזורות מפסא כבודו ותברך, ובעולם האצילות המה נשרשים, פידוע ישראל עלו במחשבה ונשמתן גבוה מאד, אך נתלבש בלבוש חמרי, על ידי חטא אדם הראשון נתלבש בלבוש אינו נקי דמקרי משכא כו'.

והקדוש ברוך הוא בחר בזרע אברהם יצחק ויעקב וקרבונו לפני הר סיני ופסקה זממתו, אך עדין לא נפסק לגמרי מחמת החטא הידוע, ולכן נתן לנו תורה הקדושה לזכר החמרים שיכול להיות פסא הקדשה.

וידוע כי יש מצוה בין הנפש השכלי אלקי ובין נפש החיוני, נפש אדם שנקרא נגה מצוה בין חול לקדש, ועל ידי נפש זו קשורים החמרים ונפש השכלי יחד, וזו מכנה בכחית צלם, וזה הוא גורם לפעמים להטות

ראשית, שנמשכת מבחינת אין, אני ראשון, על פן על זה אמרו רז"ל 'אני הוא הקורא ואני הוא המדבר כו'. פרוש 'אני הוא הקורא' הינו מדת מלכותו ותברך שנקראת 'אני אחרון'.

והוא ענין אני והו הושיעה נא. ואני הוא המדבר, הינו בחינת 'התקמה מאין תמצא', שבתקמה עילאה מלבש אור אין סוף ברוך הוא ממש, וכמו שאמר 'הויה בתקמה' (משלי ג ט), וגלוי זה הוא נקרא 'אני ראשון כו':

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הכהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם (א כ)

דברי חיים

רבי חיים מצאנו זיע"א

נשמות ישראל נגזרו מפסא כבודו ותברך ומשרשים בעולם האצילות אך מפני שנתלבשו בעולם חמרי יש לזככם על ידי תורה ומצות **בפסוק** מן הבקר וגו' תקריבו את קרבנכם. וקשה, חדא למה לי תבת 'אדם', גם 'קרבנכם' מיתר, וכבר דרשו בתורת פהנים ובש"ס כל אות ואות לדרשא, אולם דברי תורה לכמה פעמים נדרש. וגם יש לרמוז בזה תכן ענין הקרבן מה היא, ומבאר במחקרים שחקשה הדבר בעיניהם.

אבל באמת מבאר בכתבי האר"י הקדוש וצ"ל, אשר הקרבן בא לטהר הנפש מחלאתה, לפי שהנפש הישראלית נתלבש בלבוש נפש הבהמית, דהנה ידוע שיש בעולם ענין רוחני המתנהג על ידו, הינו כל צבא השמים והגלגלים והארץ והארבע יסודות, כלם מתנהגים על ידי כח הכולל הנקרא בפלוסופים עצם השכל הפועל בגלגלים, ועל ידו מתגלגלים

דְּהִינּוּ כְּשֶׁהָאָדָם מְצַמְצֵם הָאוֹר הַמְאִיר בְּלִבּוֹ, וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ בְּגִדּוֹלוֹת וְנִפְלְאוֹת מִמֶּנּוּ, וּמְשִׁיף הָאוֹר עַל עֲצָמוֹ בְּהִרְגָה וּבְמִדָּה, וְהַעֲקָר כְּשֶׁשׁוֹמֵר מִחֲשֻׁבְתּוֹ וּמִנִּתְקֵי מִחֲשֻׁבְתּוֹ מֵרַע לְטוֹב וְכוּ', אָף עַל פִּי שֶׁתְּשׁוּבָתוֹ בְּקִטְנוֹת גְּדוּל, יָקָר הוּא בְּעֵינֵי ה' יִתְבָּרַךְ, כִּי הִיא בְּחִינַת קִרְבָּן עֲנִי וְדָל שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲשִׂירֵית הָאִיפָה שֶׁיָּקָר מְאֹד בְּעֵינֵי ה' יִתְבָּרַךְ.

כְּמוֹ שֶׁהִפְלִיגוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָרוּנָם לְבִרְכָה פְּמָה וְכַמָּה יָקָר בְּעֵינֵי ה' יִתְבָּרַךְ קִרְבָּן מִנְחַת עֲנִי, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָרוּנָם לְבִרְכָה עַל פְּסוּק 'וְנִפְשׁ כִּי תִקְרִיב קִרְבָּן מִנְחָה וְכוּ'', וְכֵן בְּמִדְרָשׁ שֶׁמְפָלֵיג מְאֹד בְּעֵצָם מְעַלֵּת יְקָרַת קִרְבָּן מִנְחַת עֲנִי אֲצֵל ה' יִתְבָּרַךְ (תַּפְּלוֹת הַמִּנְחָה ה"ז אוֹת מ:).

וְאִם מִנְחַת מִרְחֶשֶׁת קִרְבְּנְךָ סֵלֶת בִּשְׁמֵן תַּעֲשֶׂה. וְהִכָּאתָ אֶת הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מֵאֲלֵה לְה' וְהִקְרִיבָה אֶל הַכֹּהֵן וְהִגִּישָׁה אֶל הַמִּזְבֵּחַ (ב ו-ה)

פְּתוּחֵי חוֹתָם

רַבֵּי יַעֲקֹב אֲבִיחֵצִיקָא זִיע"א

צָרִיךְ לְהַתְּפִל בְּלֵב שְׁלֵם לֵאלֹהֵי מַחֲשַׁבוֹת וְזוֹרֵת וְלֵאֵט וּבְתַחֲנוּנִים

זֶה בָּא לְרַמֵּז עַל הַתְּפִלָּה, דְּצָרִיךְ אָדָם לְהַתְּפִלֵּל אוֹתָהּ בְּלֵב שְׁלֵם, שֶׁיִּסְיֵר מִלְּבוֹ כֹּל הַמַּחֲשָׁבוֹת הַמְטְרִידוֹת אוֹתוֹ, דְּעֵקֶר הַתְּפִלָּה בְּלֵב הִיא. וְצָרִיךְ שִׁיקִים מֵאִמֵּר הַתְּנַא עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם (אֲבוֹת פ"ב מ"א) אֵל תַּעֲשֶׂה תְּפִלְתְּךָ קִבֵּעַ אֲלָא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים לִפְנֵי הַמְּקוֹם.

וְצָרִיךְ לְסַדֵּר הַתְּפִלָּה לְאֵט מְלָה בְּמְלָה, וְיִתְבּוֹנֵן בְּפִרוּשׁ מֵה שֶׁמוֹצֵיא בְּשִׁפְטָתוֹ. וְהִנֵּה גְדוּלָה הַתְּפִלָּה מְאֹד מְאֹד, כִּי עֵקֶר יְחוּד הַעוֹלָמוֹת לְמַעַלָּה וְהַשְּׁפָעֶתָם הִיא בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה.

וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר וְאִם מִנְחַת מִרְחֶשֶׁת קִרְבְּנְךָ, מִרְחֶשֶׁת רִמְזָה עַל הַתְּפִלָּה שְׂרוּחַשׁ אָדָם וּמִבְּשֵׂא

אֲחֵר הַחֲמֹר הַעֲכוּר הַתְּאוּוֹת, וְאִם יִזְדַּכֵּךְ הַצֵּלָם הִנֵּה יִתְהַפֵּף לְטוֹב וְהַחֲמֹר יִהְיֶה נִכְנָע תַּחַת הַקְּדוּשָׁה וְנִפְשׁ הַשְּׁכֵלִית:

וְנִפְשׁ כִּי תִקְרִיב קִרְבָּן מִנְחָה לְה' סֵלֶת יִהְיֶה קִרְבְּנוֹ וַיִּצַק עָלֶיהָ שְׁמֹן וְנָתַן עָלֶיהָ לִבְנֵה (ב א)

לְקוּטֵי הַלְכוֹת

רַבֵּי נִתָּן מִבְּמַסְלַב זִיע"א

עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה הִיא בְּבְחִינַת מִנְחַת עֲנִי, שִׁירֵיעָתוֹ אֶת פְּנִמְיוֹ וְגִדְל רְחוּקוֹ אִינָם גּוֹרְמִים לוֹ לְהַתְּרַחֵק, אֲלֵא לְבַטְחוֹן מֵלֵא שֶׁאֲפָשֵׁר לְהַתְּקַרֵּב לְבוֹרֵא יִתְבָּרַךְ מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא

עֵקֶר תְּקוּן הַתְּשׁוּבָה הוּא בְּבְחִינַת קִרְבָּן מִנְחָה, שֶׁהוּא קִרְבָּן עֲנִי וְדָל בְּדִלֵי דְלוּת, דְּהִינּוּ שֶׁיִּבְטַל גְּאוּנוֹ לְגַמְרֵי יוֹדֵעַ שְׁפִלוּתוֹ בְּאִמָּת. וְכֹל יְדִיעַת וְהִרְגָּשֶׁת שְׁפִלוּתוֹ וְקִטְנוּתוֹ וְקִלְקוּלָיו וּפְגַמְיוֹ הַמְרַבִּים מְאֹד לֹא יִהְיוּ לְרָעָה, רַק לְטוֹבָה, שֶׁלֹּא יִתְרַחֵק חֵס וְשְׁלוֹם יוֹתֵר עַל יְדֵי שִׁיפּוּרֵי שְׁפִלוּתוֹ וְקִלְקוּלָיו, רַק יִבְטַח בְּחִסְדֵי ה' וְרַבּוּי רַחֲמֵי הַעֲצוּמִים מְאֹד שֶׁיֵּשׁ תְּקוּנָה גַם אֵלָיו.

שִׁיבּוּלִין לְזִכּוֹת לְהַתְּקַרֵּב לְה' יִתְבָּרַךְ מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא, עַל יְדֵי בְּחִינַת קִרְבָּן עֲנִי שֶׁהִיא מִנְחָה, שֶׁהוּא אָף עַל פִּי שֶׁאִין הַחוּטָא יְכוּל לְהִבִּיא פֶּר וְאֵיל וְכִבְשׁ, וְאֲפִילוֹ עוֹפּוֹת תּוֹרִים וּבְגֵי יוֹנֵה אֵין יָדוֹ מְשַׁגֵּת לְהִבִּיאַם, אָף עַל פִּי כֵן מְצֵא לוֹ ה' יִתְבָּרַךְ תְּקוּנָה בְּרַחֲמֵי הַמְרַבִּים, שֶׁיִּבִּיא עַל כָּל פְּנִים עֲשִׂירֵית הָאִיפָה קָמַח.

וּבְזֶה גְּלָה לָנוּ וְרַמְזוֹ לָנוּ שֶׁרַחֲמֵי לֹא כְּלִים לְעוֹלָם, שֶׁאֲפִילוֹ אִם אֵין הָאָדָם יְכוּל לְשׁוּב בְּתְשׁוּבָה כְּרָאוּי לְפִי מַעֲשָׂיו כְּמוֹ בְּעַלֵי תְשׁוּבָה הַקְּדוּמוֹנִים שֶׁהִיוּ מְתַעַנִּים וּמְסַגְפִּים עֲצָמָן הִרְבֵּה מְאֹד כִּידוּעַ, אָף עַל פִּי כֵן חֲלִילָה חֲלִילָה לְהִמְנַע חֵס וְשְׁלוֹם מִחַמַּת זֶה מִתְשׁוּבָה, כִּי גַם יִקְדָּה טוֹבָה אַחַת שֶׁל בְּחִינַת תְּשׁוּבָה יָקָר מְאֹד בְּעֵינֵי ה' יִתְבָּרַךְ.

העליונים, והזוויגים הנעשים בכל תפלה כל אחת ואחת למדתה הירדופה לה.

המבטל תפלת מנחה בזמנה עשאה חמץ

ועל זה הזהירו רבותינו זכרונם לברכה ואמרו

(ילקוט שמעוני שמות רמז רא) 'ושמרתם את המצות' (שמות יב יז), אל תקרי 'המצות' אלא 'המצות', שאם באה ליךד מצוה אל תחמיצנה. ובפרט התפלה שזמנה קבוע חק ואל יעבר, שאם בטל זמנה אין לה חמוץ המצוה יותר מזו.

ירדוע שבתחמץ ושאור מתדבקים בהם החיצונים שהם דינים דקטנות, וכשמשה האדם המנחה עד שיעבר זמנה ועושה אותה סמוכה לתפלת ערבית הרי נחשב עליו כאלו עשאה חמץ, והחמץ נאמר בו כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה, משום שהם דינים דקטנות והקלפות נאחזות בהם.

והקלפות הדין שלהם כף הוא, שבתחלת התפלה בפסוקים הקטרת אנו נוטלים חייתם מהם ונשארים כפגרים מתים, והדינים שבזעיר אנפין שבהם מתאחזים נדחים מראש זעיר אנפין מראשו ומתפשטים בגופו, ומתמתקים בהויו"ת, וכזה לא נשארה לקלפות אחיזה, כדי שבשעת היחוד והזווג לא ימצאו שם דינים דקטנות כמו בראשונה.

בראשית התפלה מתמתקים הדינים ע"י הקטרת

וזוה שאמר קרבן ראשית תקריבו אתם לה, דהינו בראשית התפלה שהוא בפסוקים הקטרת, באותה שעה תקריבו הדינים כדי להתמתק, אבל ואל המזבח שהוא שעת היחוד והזווג כמו שכתבנו (פסוק ב) לא יעלו לריח ניחח. לכן הזהיר שלא תחמיץ המנחה שיעבר זמנה ותעשנה סמוכה, דבזה יש התעוררות הדינים, לכן השמר:

בשפתיו. עוד, מרחשת גימטריא תפלות אל עם הכולל. וצריך שתשמר עצמך בשעת התפלה מכל מחשבות המטרדות אותך, וזהו 'סלת', שתהיה התפלה כסלת, נקיה מכל מחשבה זרה שאינה מענין התפלה.

ועוד, 'הלב' במלוי כזה ה"ה למ"ד ביי"ת גימטריא 'סלת', לרמז, דסלת רמז ללב שיהיה מנקה מכל סיג בשעת התפלה כסלת נקיה. והדברים של תפלה שאתה מוציא בפיד אל תוציאם במרוצה, רק לאט, ואל תעשה תפלתך קבע, אלא רחמים ותחנונים לפני המקום, וזהו שנאמר 'בשמן תעשה'.

תפלה כראוי עולה קרבן לה'

וכשתהיה תפלתך באפן זה ללב ובשפתים טהורים, אז ראויה להביאה מנחה לה' ולא תדחה. וזהו שנאמר והבאת את המנחה היא התפלה, אשר יעשה מאלה שנעשית בלב ובשפתים טהורים, זאת ראויה לבוא לפני ה'. והקריבה המתפלל 'אל הכהן' דא מיכאל כהנא רבא, והגישה אל המזבח, מזבח של מעלה:

כל המנחה אשר תקריבו לה' לא תעשה חמץ כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה'. קרבן ראשית תקריבו אתם לה' ואל המזבח

לא יעלו לריח ניחח (כ יא-יב)

מחטף הלבן

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

זהירות שלא לאחר תפלת המנחה ולהשלימה

בערבית

אפשר לרמז, שבא להזהיר שצריך האדם להיות זהיר להתפלל תפלת המנחה בזמנה, ולא פאותם שעושים אותה סמוכה לתפלת ערבית, דהינו שמתפללים ערבית שתיים, אחת של ערבית ואחת תשלומין למנחה, דמה ענינה של תפלה הסמוכה הזאת בעולמות

יחסר ממספר הכולל של המצוות – מכל מקום, פיון שחסר לו יומא חדא, חסר לו הלבוש השקף ליום זה דוקא].

ועל פי זה יובן דיוק הלשון 'הפריש תטאתו על חלב שאכל אמש לא יביאנה על חלב שאכל היום' – כי עקר ההתחלקות בין שתי האכילות, שמשום כך יש להביא קרבן בפני עצמו על כל אכילה ואכילה, היא מצד חלוקת הימים, שהיא חלוקת ביה'בוש'.

כלומר: מצד ה'אור' ותכן הפעלה – הרי הוא בשנה בשתי האכילות, ואין טעם כל כך לחלק ביניהן שרקן הראשון לא יוכל להיות עולה לו על האכילה השנית; אלא עקר השאלה היא מפני חלוקת הימים, דכיון שבכל יום משתנה ה'לבוש', ונמצא, שכל אכילת חלב שזכת לתקון 'לבוש' אחר, ולכן לכתחלה לכולי עלמא לא יביא של אמש על אכילת היום.

אמנם היות שסוף סוף אין החלוקה אלא ב'לבוש', אכל בנוגע להאור והתכן הרי הוא שנה ממש בשתיים – לכן סבירא ליה (לגיוסא אחת), שבדיעבד, אם הביא – כפר (חלק לב עמ' 11):

שבת זכור

באר משה

כפי משה אלוקים בריעה מקו'ניץ זיע"א אין להשגיח על עמלק הרוצח ליאש את האדם מעבודת השם יתברך

זכור את אשר עשה לך עמלק וגו'. עמלק הוא הניצח הרע שרש של עמלק. אשר קרף בדרך' כלומר ש'עשה אותך קר וכבוי בדרך ה', והראה לך גדל החטאים ועונות

או הודע אליו חטאתו אשר חטא והביא קרבנו שעירת עזים המימה נמכה על חטאתו אשר חטא (ד כח)

לקוטי שיחות

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א

באור דיוק לשון הרמב"ם בהלכות שנגות | לכל יום יש את לבושו המתקד לו

כתב הרמב"ם (שנגות פ"ג ה"א): יתר על זה אמרו, הפריש חטאתו על חלב שאכל אמש לא יביאנה על חלב שאכל היום, ואם הביא כפר.

יש לדיק בלשון הרמב"ם 'חלב שאכל אמש וכו' חלב שאכל היום', דלכאורה פאן לא נוגע חלוקת הימים אלא חלוקת הפעמים, שרקן שהפריש על פעם אחת שאכל חלב לא יביאנה על פעם השניה שאכל חלב. ומהו הדיוק 'אמש וכו' היום'?

יש לבאר זה (בפנימיות הענינים), על פי דברי הזהר (ח"א רכד.) בפרוש הכתוב 'ואברהם זקן בא בימים' (בראשית כד א), ש'ימים' קאי על לבושי המצות (שעל ידי עשיית מצוה נברא לבוש שעל דו תוכל הנשמה ליהנות מזיו השכינה בעולם הבא), ויבא בימים' פרושו שכל ה'לבושים' של אברהם אבינו היו אצלו בשלמות, שלא היה חסר אצלו אפלו לבושא תדא.

ומבאר בזה, שאין פונת הזהר להוציא את הענין ד'ימים' מידי פשוטו, אלא ש'לבושי המצות שזכרים גם ל'ימים' כפשוטם, כי לכל יום יום יש מי האדם יש 'לבושים' השזכרים ליום זה דוקא, וכדי להשיג לבושים אלו צריך שיום זה יהיה 'ממלא' בעשיית מצות.

ויש לומר שמשמעם זה הזהר הפעל שם טוב (צוואת הריב"ש בתחלתה) 'לא יניח שום יום מעשיית מצוה', דהינו, גם באם יוכל להשלים למחר מה שהחסיר היום באפן שלא

ועל זה מכרח האדם לתן דעתו היטב לזכר את אשר עשה לו עמלק – הוא היצר הרע – אשר קרף בדרך ה' פמדבר, ולהתגבר למולו בלי לשמע לעצתו, וכמאמר חז"ל חיב אדם לומר בשבילי נברא העולם (סנהדרין לו), להתחזק ולשוב בתשובה שלמה, ויזמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו הוא רב חסד ומרבה לסלות.

וזהו שגמר אומר ויהי בהניח ה' אלהיך לך מפל אויבך מסביב, דהינו פשתביא נייחא בהשם יתברך ברוך הוא פכיכול במעשיך הטובים, ואז יהיה לך מנוחה מפל אויבך הוא היצר הרע, מסביב.

אז תמחה את זכר עמלק לגמרי ממלא קומתך ותגרשהו מכל וכל מאתך, ולא יהיה שום שליטה ובחינה במלא קומתך להדיחך מדרך ה', ואז לא תשפ"ח, אותיות ת"ש כ"ח, כלומר שאז לא יהיה לך תש כח וחלוש בעבודתו, כי אם תתחזק בכל עז כחך בעבודתו יתברך שמו בכל פעם יותר ויותר, והבן:

שליך אף שהרבינו לפשע נגדו יתברך שמו, וגדלה אשמתך עד שמי רום וכוכביהם.

ולזה השפיל אותך מטה מטה בלי שאת ראשך, ולא יערב לבך לגשת לעבד לבורא כל העולמים ולשוב בתשובה שלמה לפניו יתברך, וקבע בלבך דעה הנפסדת שלו שפכר אבדה סברתך ותקנתך ואין לך שום תקנה בתשובה.

אבל באמת כל דבריו דברי שקר ותרימית, כי הבורא יתברך שמו נקרא רחום וחנון ורב חסד, ומרבה להטיב ורפץ ומצפה לתשובתן של רשעים ואינו רפץ במיתתן חס ושלום, כמו שנאמר 'חי אני נאם ה' אם אחפץ במות הרשע כי אם בשוב רשע מרשעתו ותיח' (יחזקאל לג יא).

ואפלו עברו רב שנותיו, וכמעט פלו כל ימיו במעשים רעים, ולסוף ימיו נתן אל לבו ושב בתשובה שלמה באמתית לבבו, והתחרט על חטאיו בודוי וחרטה גמורה ובקבלה בלב שלם לבל ישוב עוד לכסלה, גם הוא בן עולם הבא, ועליו ועל פיוצא בו אמרו חז"ל (ע"ו י): יש קונה עולמו בשעה אחת.

פורים

מעלת יום הפורים

נדבת פי

רבי יצחק אייזיק מקומרנא זיע"א בפורים יכולה כל נשמה קטנה לעלות להיכל של צדיק מפלא ללא שום עכוב **קבלנו** שבימי הפורים יוכל לעלות נשמה קטנה להיכל של צדיק מפלא בלי שום מעכב, וכן עולין כל התפלות לפתור בלי

עכוב וכו', ולזה אחר הגס נשתנה שמו פתחיה, הפותח כל שערים בלי שום עכוב להעלות כל מה שנעשה בקטנות בלי שום דקדוק הדין וכו'. קבלתי בלחישת פל זה ונעשיתי הולך רכיל מאהבת ישראל. פתחתי לך פגנב סדקית, כי יש בזה רזין דרזין (מאמר מותר שקלים):

אש קדש

רבי קלונימוס מפיסצנא זיע"א
פורים כיום הכפורים – הדמיון ליום הכפורים:
אף אם קשה לאדם להיות בשמחה מחיב הוא
להכניס שמחה ללבו ביום זה

איתא בתקוני זהר הקדוש (תיקון כא נו): שפורים
כיום הכפורים, אפשר מרמז גם לזה,
כמו יום הכפורים התענית והתשובה ביום זה,
לא אם רוצה אותם האדם לעשותם עושה,
רק בין אם רוצה בין לא, מקימם מפני גזרת
הקדוש ברוך הוא.

כן גם שמחת פורים, לא רק אם האדם
מעצמו בשמחה או על כל פנים במצב
שיכול לשמח את עצמו צריך הוא לשמח, רק
גם אם הוא בשפלות ובשכירת הלב, המח
וקל רוחו נרמס, חק הוא שצריך על כל פנים
איזה ניצוץ של שמחה להכניס אל לבו.

דמיון נוסף ליום הכפורים: אף אם לא היה
בשמחה כראוי קדשת היום פועלת עבורו

וכן גם ממעלה למטה, כמו שיום הכפורים
עצומו של יום מכפר, ואפלו אם לא
השלים כל תשובתו אומר רבי שמכפר לו (יומא
פה:): כן גם בפורים אף שלא היה האיש
הישראלי בשמחה כפי שצריך להיות וממילא
כל עבודתו שבפורים לא היתה בשלמות מכל
מקום הישועה והשמחה שהפורים פועל על
ישראל גם עתה פועל ועושה:

תורה אור

רבי שניאור זלמן מליאדי זיע"א
פורים הוא בכחינת יום הכפורים – תשובה
ממטה למעלה

ומהדכי יצא מלפני המלך כו' (אסתר ח טו).
הנה פורים הוא בחינת יום הכפורים,
כי יום ה'כפורים' פרושו כמו פורים. יום
הכפורים הוא תשובה ששב ממטה למעלה,
ובפורים גם כן כתיב 'פור הוא הגורל' (שם ג

ז) ממטה למעלה, וכן ביום הכפורים 'על שני
השערים גרלות כו' (ויקרא טו ח).

כשמתעלים למעלה אין חשך העונות מפריד
בין האדם לקב"ה

אך איך אפשר לעלות למעלה, הלא יש עונות
המבדילין ומעכבין, לזה אמר 'לה' חטאת',
שאפלו החטאת בפעולה לה' הוא, כי למעלה
'גם חשך לא יחשיך' (תהלים קלט יב), ששם אין
חשך, שהכל אחד שם.

באור ענין 'פנים בפנים דבר ה' עמכם'

אך זה אמת שלמעלה אין חשך, אך איך
אפשר לעלות למעלה. אך הנה ידוע
שביום הכפורים היה מתן תורה לוחות אחרונות,
ולכן הוא נבחר ליום הכפורים, ובשעת מתן
תורה נאמר 'פנים בפנים דבר ה' עמכם' (דברים
ה ט), ולכאורה הלא אין לו דמות הגוף.

אך דהנה ידוע שהדבר שברצון נקרא פנים
ומה שהוא נגד רצונו נקרא אחר, ובשעת
מתן תורה היה כל רצון ישראל אליו יתברך
וכל עניני הגוף היה בבחינת אחר, כמאמר
ר"ל (שבת פח:): על כל דבור פרחה נשמחם.

ובאמת היה להם גופים, אך לפי שכל עניני
הגוף היה בבחינת אחר ונמצא כמו
שאין להם גופים, וממילא היו בבחינת פנים,
'כמים הפנים יגו' (משלי כו ט), וכמו שנגאמר
'ועל דמות הכסף דמות כמראה אדם' (יחזקאל
א כו). ואיך שיך אצלו יתברך 'כמראה אדם'.
אך הנה למשל כשאדם אוהב את חברו חקוקה
צורתו בלבו כאלו צורתו עליו.

גם הדברים הגופניים הם דברים גדולים

ועכשו גם כן צריך להיות כל דבר גופני
בבחינת אחר, כמאמר ר"ל (נדרים כ:):
גבי זווג כאלו כפאו שד, וקל נחמר אצל
שארי דברים. ולא כמו שמדמין העולם שזהו
דבר מאוס מפני שצריך טבילה אחרי זה, לא

גם בזמננו שהפרנסה דחוקה מתלבשת ההנהגה הנסית בתוך הטבע וכן בפורים התלבש הנס בתוך הטבע

אכל באמת אפלו כהיום שהפרנסות דחוקים הוא ממש כמו קריעת ים סוף, אף שמתלבש הדרך הטבע. ולכן בטל יוחנן כהן גדול את המעוררים שהיו אומרים עורה למה תישן ה' והוא בטל שאין צריך לעוררו (סוטה מח.), כי הנה לא ינום ולא יישן, רק שאין אנו רואים כנ"ל. כי באמת 'אני ה' לא שנית' (מלאכי ג ו).

אך מפני שנאמר על גלות הזה יפלה לא תוסיף קום' (עמוס ה ב), שהוא סוכב כל עלמין וממלא כל עלמין, שאי אפשר לעלות למעלה, אף אפשר להיות קרוב, ומפני זה הנס מתלבש בדרך הטבע, וכן בפורים כל מעשה המגלה בדרך הטבע.

גם כיום נענים בתפלות אלא שאין רואים זאת בגלוי

וכן מה שאנו צועקים ואין נענים, לא שאין אנו נעניין, רק שאין אנו רואים. ואדרבה אמרו רז"ל (מגילה כט.) גלו לבבל שכניה עמכם, וגם נאמר 'אני בתוך הגולה' (יחזקאל א א), שפנסת ישראל נקראת אני, וכתוב 'אני תפלה' (תהלים קט ד). ובדורות הראשונים כשהיו מתפללים היו נענים, אבל עכשו 'אני תפלה', שאני בעצמי תפלה, מלשון 'נפתולי' (בראשית ל ח).

ולכן כתיב 'ובמות אביה ואמה' (אסתר ב ז), שזהו בחינת אברהם פדיוע, לקחה מרדכי שהוא רב חסד. אף וכמו שנאמר 'הנערה יפת תאר וטובת מראה', דהינו כשעושה רצונה לקחה 'לו לבת', אל תיקרי לבת אלא לבית (מגילה יג.), שנתגלה על ידה פדיוע.

וההתגלות בא מחמת ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש, הינו על ידי ש"ס. מלכות זה סדר זרעים וכמו שנאמר 'פי כארץ תוציא צמחה' (ישעיה סא יא), וכתוב 'אמת מארץ

כן, פי הוא דבר גדול, וגם למעלה הוא דבר גדול. וקל וחומר אצל אכילה ושאר דברים שצריך להיות כפאו שד, ולא לומר שזה אינו יכול לאכל כו'. וממילא יהיה פנים בפנים. ובפורים גם כן על ידי שתלו אותו ואת בניו למעלה מחמשים פנדע.

אין להתיאש ממה שמתאמן להתדבק בכורא יתברך ואינו מצליח

אך הנה ידוע שכל אחד ואחד בכלל ובפרט רוצה תמיד ללבק בכורא יתברך ומתאמן בכל מה דאפשר ואינו משיג שום דבר. ויש שוטים שנופלים מזה. אבל זהו שטות גדול, כי זה צריך לידע שאנו צועקים בגלות 'כי אברהם לא ידענו וישראל לא יפנינו' (ישעיה סג טז), ויצחק לא קאמר.

ואיתא בגמרא (שבת טז): שייצחק עתיד לגאל אותנו, פדיוע שמקדם היה כל דבר בהתגלות ומה שהיו שואלים היו נותנים להם הן בגשמי והן ברוחני, וגם היה להם נביאים, וכל זה הוא מחמת שהיה בהתגלות מדת אברהם וישראל בבחינת ממלא כל עלמין, ומפני זה היו יכולים לראות נסים בהתגלות כמו קריעת ים סוף ויציאת מצרים.

אבל בגלות הזה 'אותתינו לא ראינו' (תהלים עד ט), שאין אנו יכולים לראות האותות. ולא מפני שאין אותות חס ושלום, רק שאין אנו יכולים לראות האותות, ואדרבה הן הן נוראותיו הן הן גבורותיו כו' (ירמא טז): ואין עוד נביא ולא אתנו יודע עד מה.

וזהו מחמת שאברהם לא ידענו כי אמה ה' גאלנו היה הנה ויהיה, וזהו למעלה מאברהם, שאפלו אברהם וישראל שלמעלה הם בחינת נבראים, וכמו שנאמר 'כי ששת ימים עשה ה' (שמות כ יא) שאפלו ששת ימים העליונים הם בחינת עשיה אצלו יתברך, אבל כשאתה ה' גאלנו אי אפשר לראות הנסים בהתגלות.

שַׁעַר יִשְׁטוּכָר

רבי חיים אלעזר ממנומאטש זיע"א

מנהגם של קרושי עליונים שהיו יושבים מרבית יום הפורים בהתבודדות ובכנייה מרבה

בפסחים (סח:) אָמַר רב יוסף הפל מודים בפורים דְּבַעֲיָנָן נְמִי לָכֶם וְכוּ'. קָשָׁה הָאִיף הִיָּה הִקָּא סְלָקָא וַעֲתָף דְּפּוּרִים יַעֲשׂוּ כְּלוּ לַה' כָּל הַיּוֹם (כְּמוֹ דַּעַת ר"א בְּיוֹם טוֹב אוּ בַשַּׁבָּת), הָא בְּפּוּרִים הַעֲקָר הַמְשַׁתָּה וְשַׁמְתָּה וְעַל זֶה נִתְקַן מִצְוַתוֹ בְּכָף.

ויש לומר, מפני שהיו פמה צדיקים קדושים ו"ל, וכמו חמי וזקני הגאון הקדוש מורנו הרב יצחק אייזיק מקאמאנא ו"ל בעל היכל הברכה, כמספר וידוע שישבו בפורים גם אחרי עבודתם בהתפלה והמגלה בהתבודדות ובכביות עד זמן מנחה שאז התחילו לסעד (כפי הנראה מפני שהוא יום גדול לה' ישועה ועת רצון ורחמים למחית עמלק מתחת השמים שבוה תלוי הביאת גואל צדק במהרה בימינו).

על כן הזהיר רב יוסף דבנה פולי עלמא מודים שעל כל פנים ידקדק שלא יגמר בנה כל אותו היום, רק יתחיל בפעודה על כל פנים במנחה סמוך לערב, כדקאמר מאי טעמא מי משתה ושמתה כתיב:

מקרא מגלה

קב הישר

רבי צבי הירש קאייזנבור זיע"א

ככל תבה ותבה מהמגלה יש קדשה וסודות נפלאים

אמרו ר"ל במסכת מגלה (י.) מגלת אסתר ברוח הקדש נאמרה. על כן מבאר במגלה זו פמה ענינים פלאים וכו'. ולכן צריך

תצמח (תהלים פה יב.) 'תכלת' זה סדר מועד, לשון זמן. 'וחור' זה סדר נשים. 'ועטרת זהב גדולה' זה סדר נזיקין. 'ותכריף בויף' לשון בד, זה סדר קדשים. 'וארגמן' זה סדר טהרות, שלפי שיש בה פמה גנים, ואחר כך יבא בהתגלות וקעיר ושון צהלה ושמתה ליהודים היתה אורה כו':

קדשת היום

יסוד וטוש העבודה

רבי אלכסנדר זיסקינד מהוודנא זיע"א

החובה הגדולה לעסק בתורה ביום הפורים מתוך שכח והודאה לקב"ה

הנה דרשו ו"ל בגמרא הקדושה (מגילה טז:) על פסוק 'ליהודים היתה אורה וגו'' (אסתר ח טז) אורה זו תורה, ופרש רש"י אורה זו תורה, שגזר עליהם המן שלא יעסקו בתורה, עד כאן לשונו.

מזה יראה חיוב גדול ביום הזה על כל יודע ספר שילמד ותרתנו הקדושה ולשמת בלמודה, ולתת הודאה עצומה בפיו ובמחשבתו ליוצרנו ובוראנו ברוך הוא וברוך שמו אשר הניא עצת גוים ויפר מחשבות ערמים המן הצר הצורך שגזר עלינו עם קדוש מלעסק בתורתנו הקדושה והתמיהה, וכן נזכר בשלחן ערוך.

אך עצתי אמונה ונכונה לאדם, שלא יזוז מבית המדרש אחר תפלת שחרית עד שילמד, כי בביתו יכול לבוא לידי בטול מפאת גדל טרדות היום:

ובאותו אור של רחמים יזכה לחיים וחסד, ושלא יבאו ישראל לשום מכשול, וימהר הקדוש ברוך הוא רחמים עלינו להוציאנו מאפלה לאורה. ולכן מרבין אנו בגרות בפורים שיהיה אור בתי פנסיות מלא בגרות, והכל הוא רמז על אותו אור גדול מש"ע נהורין, ועל זה כתיב (אסתר ח טו) 'ליהודים היתה אורה וגו'.

ובודאי כל הירא וחרד לדבר ה', ישמח ויגיל בגילה וברעדה כששומע קול הברכה על מקרא מגלה כשיוצא מפי החזן. על כן חיוב גדול עלינו לטהר את עצמנו במקוה קודם שילך לבית הכנסת, כדי שיהיה טהור לקבל אור טהור והשפיע הטהור. וכל זה העתקתי מכתבי רבי חיים ויטל ז"ל.

והאור הוא דמיון קבלת נשמה יתרה למי שיודע לבנות לעשות עצמו כלי מוכן לקבל קדשה העליונה. ובמדינות פולין ראיתי מנהג הגון שהו מלבישין כתנת לבן ונקי ומכנסים לבנים קודם קריאת המגלה והולכין לבית הכנסת בבגדי שבת יום טוב (פרק טז):

עטרת ישועה

רבי יהושע מדז'יקוב זיע"א

על ידי מקרא מגלה נשפע שפע פרנסה

אמרו ז"ל (מגילה ד') עיניהם של עניים נשואות למקרא מגלה. נראה על פי מה שכתבו בספרים אשר הראשי תבות מן פ'ותח א'ת ז'דף (תהלים קמה טז) וגם הסופי תבות הם ב' שמות המסגלים לפרנסה.

וזה ע"ל מקנ"א מגל"ה עולה ב' שמות הנ"ל פא"י חת"ך, ועל ידי מקרא מגלה נשפע שפע פרנסה וכל טוב:

לקרות המגלה מלה במלה, ולא במהירות, כי כל תבה ואות יש בהם קדשה וסודות נפלאים. וכדאי מרדכי ואסתר להזכיר שבחן בכונה, כיון שמסרו נפשם עבור ישראל בזעקתן ותפלתן, ואסתר היתה מוסרת נפשה, כשהלכה לגבי אחשוורוש, אמרה (אסתר ד טז) 'וכאשר אבדתי אבדתי'.

בקריאת המגלה מתגלה בשמים עולם חדש המשפיע שפע קדשה וטהרה

בכל מועד ומועד יש בהן קדשות וסודות נפלאים. וצריך אתה לדעת כי יש עולם חדש למעלה שהוא קדוש ונורא מאד, ואין אותו העולם מתגלה לחוץ מחמת רב קדשתו כי אם פעם אחד בשנה, ומתחיל להתגלות בהתחלת קריאת מגלה. ומזה העולם היה שרש נשמתו של מרדכי הצדיק. וצריכין אנו לעורר רחמים שיתגלה העולם הנ"ל לחוץ, וישפיע ויאר על רישיה דעמיה המתאספים לשמע מקרא מגלה בלב טהור בלב של פונה.

וזהו פונות הברכות 'ברוך אתה ה' אשר קדשנו במצותיו וצונו על מקרא מגלה', פרוש שצונו השם? תברך ברוך הוא, לעורר פונתינו להוציא אותה הארה גדולה לחוץ, וזהו 'על מקרא מגלה' (כמו 'למקרא העדה ולמסע את המנות'). ועל זה יענה הקהל 'אמן' בכונה גדולה.

ומאד מאד צריכין לעורר בקריאת המגלה בשעה שמברך בצבור על מקרא מגלה כשאומר 'על מקרא', שילבש חרדה ואימה על המברך, וגם על הצבור בשמעם הברכה כשאומר השליח צבור 'על מקרא מגלה'! פל עליהם חרדה ואימה והכנעה גדולה, כי הוא עולם איום גדול ונורא, ומאור העולם ההוא יבא שפע וניצוץ קדשה וטהרה להאיר על ישראל.

ויכון כל אחד מישראל שהוא כלי מוכן לקבל הקדשה והטהרה מזה העולם.

משנה ושמחה

קדשת לוי

רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א

בכל כזית וכזית שאוכלים בסעודה יש לכוון על שמחת קיום התורה והמצוות

כשאוכל ושותה בפורים לא נרבה בהוללות, רק יקבל על תורה ועל מצוות כמו בימי מרדכי ואסתר, וכזה יהיה עקר שמחתו ויקים שוש אשיש בה' (ישעיה סא ו), ובכל פזית וכזית שאוכל יכוון ששמח בעל תורה ומצוות וישמח ויעלו בקבלת התורה.

וגם ישמח ויעלו ויכוון באכילה ושתיה שכל האמות העולם יעשו עמנו טובות וכל הרעות יתהפכו לטוב ויקים בנו ולא שמע אלקים אל בלעם ויהפך ה' אלהיך את הקללה לברכה, אמן סלה נצח ועד (קדושה רביעית –

פורים):

של"ה הקדוש

רבי ישעיה הלוי הורוויץ זיע"א

ענין סעודת פורים אינה הוללות ושגנון אלא סוד הרבקות

ואני קבלתי בזה המאמר פשט עמק וסוד גדול. אמרו רז"ל במקום אחר (ערובין סה.), המתפתה ביינו יש בו מדעת קונו. סוד המאמר, אשר מצד היין רוח לבשה בו לעורר בסוד יין המשמר, ותצלח עליו רוח ה' מתוך שמחה, ואז מתפשט מן הגשמיות ומתלבשת ברוחניות, והוא דבוק למעלה למעלה, ואז יש בו מדעת קונו.

ענין 'בסומי' שיהיה מבשם שמח וטוב לב ברוחניות. רבנו הקדוש אמר על בני רבי חניא אגברו חמרא אדרדקי כי היכי דלימרו כו' (סנהדרין לח.). ועוד צריך להקדים הקדמה

קטנה אשר בארתי במקום אחר, כי גם סוד הקלפה למעלה בשרשה היא קדש, רק למטה הם נפרדים בסוד פלגשם חסר, פלג שם.

וזהו שאמרו רבותינו ז"ל (שם צא: א) שם טמאה מסר להם, סמאל סם טמא, אל שם. הקלפה היא סוד ארוך המן, והקדשה ברוך מרדכי. והוא צריך 'לבסומי' – שידבק למעלה למעלה מהשרש אשר שם ארוך המן וברוך מרדכי.

באר קם רבה ושחטיה לרבי זירא

וזהו סוד מאמרם במסכת מגלה (ו: א) רבה שחטיה לרבי זירא בסעודת היין. רצה לומר הפשט החמור כענין ישראל בהר סיני, כי נכנס עמו תוך השגה גדולה, ואפשר ממש הציץ ומת כבן זומא (תגינה יד.). ומה שדבר בלשון שחטיה האמת הוא כפשוטו, וישחטם במדבר' (ראה במדבר יד טו), שלא היה שחטיה ממש רק מיתה, ודברה תורה בלשון בני אדם, שאומרים זה נשחט וק"ל וכו' (דרוש ואתה תצוה ב:ה):

בינת ישראל

רבי ישראל מגרודזיסק זיע"א

השכרות כפורים – התכילות והתחדשות כטבילה במקנה | ישועות על ידי השכרות כפורים

סוד הבסום בפורים הוא סוד פנות המקנה, שבשעה שטובל במים בטל במציאות ואחר כך מתחדש כעין בריה חדשה. והשכרות בפורים הוא גם כן ענין של התבטלות והתחדשות, והתבטלות היא במסירות נפש.

ומי ששותה בכונה זו יש לו רשות לשותות הרבה. ואבי אדוני זקני הרב הקדוש ממאגלניצא זיע"א היה משכר בפורים למי שרצה לפעל לו טובה:

ולא על ידי שליח, שיתעורר דגמא דלעלא גם כן.

וזה גם כן סוד מתנות לאֲבוֹנוֹת, רצה לומר שִׁיזוּה אֹתָנוּ הַשֵּׁם תִּתְבַּרְךָ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲלוֹת לְכָל הַנִּיּוֹצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁנִּפְלוּ בְּעַמְקֵי הַקְּלָפוֹת, וְהֵם הֵם הָאֲבוֹנוֹת שֶׁתֵּאָבִים שִׁתְּיַחֲדוּ בְּשִׂרְשָׁם.

וכן בְּגִשְׁמֵי אֲנַחְנוּ נִקְרָאִים עֲנִיִּים וְאֲבוֹנוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל שֶׁתֵּאָבִים לְדַבְּקוֹתוֹ תִּתְבַּרְךָ בְּרוּךְ הוּא, וְשִׁתְּיַרְאֶה עֲלֵינוּ אִוְרוֹ תִּתְבַּרְךָ אִוֵּר הַגְּנוּזִים. וְכֵן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּבִכּוּל נִקְרָא בְּגִלוֹת אֲבוֹנוֹת כְּבִכּוּל, שְׂוִיֹתֵר מִשְׁעָגֵל רוּצָה לִינֵק הַפְּרָה רוּצָה לְהַנִּיק.

לכן מִקְדָּם צְרִיכִין אֲנַחְנוּ לְשַׁלַּח הַמְּנוֹת אִישׁ לְרַעְיָהוּ, רַצָּה לֹמֵר לְהַפְּשִׁיט אֶת עֲצָמוֹ מִכָּל הַמַּסְכִּים הַמְּבַדִּילִים בֵּינֵינוּ לְבִין קוֹנְנוֹ, וְאַחַר כֵּן הַמְּתָנוֹת לְאֲבוֹנוֹת, לְכַוֵּן כְּפִי שְׁנֵי הַפְּרוּשִׁים שֶׁבְּאַרְנוּ. וְאַחַר כֵּן נִזְכָּה שִׁתְּיַגְלֶה עֲלֵינוּ אִוֵּר תּוֹרָתוֹ תִּתְבַּרְךָ בְּקִרְיַת הַמְּגִלָּה וּפְשֻׁטָה כְּאֶגְרַת כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל בַּס"ד. וְכֵן אֵיחָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל שֶׁנֶּכֶן לְקַיֵּם מְשֻׁלוֹת מְנוֹת וּמְתָנוֹת לְאֲבוֹנוֹת קִדְּם קִרְיַת הַמְּגִלָּה, עֲנֵן שֵׁם וְכוּ'.

בעת קיום משלוח מנות ומתנות לאביונים יש להעתיך ולבקש רחמים

ולפי זֶה נִכּוֹן מְאֹד שֶׁכָּל אֶחָד יִבְקֹשׁ מֵאַת הַשֵּׁם תִּתְבַּרְךָ בְּרוּךְ הוּא בְּעַת עֲשׂוֹת הַמְּצוֹת הַלְלוֹ מְשֻׁלוֹת מְנוֹת וּמְתָנוֹת לְאֲבוֹנוֹת וּקְרִיַאת הַמְּגִלָּה וְסְעוּדַת פּוּרִים שִׁתְּיַעֲוֹרֵר הַשֵּׁם תִּתְבַּרְךָ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵינוּ דְּגַמְתָּם לְמַעַלָּה בְּדַבְּקוֹת הַשֵּׁם תִּתְבַּרְךָ בְּרוּךְ הוּא דְּבַקוֹת הַרוּחַנְיֹת וְיֵהִי נֶעֱם ה' אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ, וְנִכּוֹן מְאֹד לְהִרְהֵר בְּחִשּׁוּבָה בְּלֵב נִשְׁכַּר וּבְשִׂמְחַת לֵב כְּדֵי שֶׁנִּזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ אוֹרוֹת הַרוּחַנְיִים הַנִּרְמְזִים בְּמְצוֹת אלו:

אמרי אמת

רבי אברהם מרדכי מגור זיע"א

שחטיה לרבי זירא ר"ת אימה יראה רתת זיע

קם רבה שחטיה לרבי זירא — הפונה למדתו של רבי זירא. זירא ראשי תבות אימה יראה רתת זיע, וכדאיחא (כ"מ פה). שרבי זירא היה בודק עצמו בתנור מסק, מיראתו שמא תשלט בו אש של גיהנם, ואיתא עד כאן הביאו ר"י לרבי זירא לידי גחוף ולא גחוף.

ופורים הוא זמן שמחה, על כן קם רבה שחטיה לרבי זירא — הינו שבטל מדתו, ואחר כך פשראה שחלשה דעתו בעי רחמי ואחיה — הינו שהחזיר מדתו (אמרי אמת ליקוטים):

משלוח מנות ומתנות לאביונים

מאיר עיני חכמים

רבי מאיר מקורקסטיב זיע"א

על ידי מעשה נתינת הצדקה למטה מעוררים נתינת צדקה מהקב"ה לעם ישראל

ולזה מרמז סוד המשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים. כי הנה בעת הגלות כל המדות הרוחניים נתלבשו וכאו מלבשים בתוף כמה לבושים ומספין עד אין מספר, עד שנתגשמו במדות הגשמיים שכמעט אין נפר הטוב הגנוז מפני הרע.

אך עתה בפורים בעת רצון נתגלה אהבתו ויראתו ותפארתו תתברך בעולמות שלמטה בלתי מספיים ולבושין. ולזה אנו עושין בדגמא משלוח מנות איש לרעהו, בכדי שיתעורר עלינו הדגמא דלעלא שיתגלה לנו אורות עליונים מאיש זה הקדוש ברוך הוא לרעהו זה כנסת ישראל הגשמי והרוחני בלתי שום מסך המבדיל. ולזה נכון שיתן משלוח מנות איש לרעהו דקא מיד ליד

דברי בינה

רבי יצחק יעקב מביאלא זיע"א

עם ישראל מבינים בכל עת צדה וצוקה שכתוך
ההסתר גנוז חיות הקב"ה במלא האהבה

אפלו כשנראה שחס ושלום השם יתברך הוא כמסתיר פניו מישראל – אף על פי כן צריכים להאמין ולידע באמת, שבתוך כל ההסתרות מסתר בתוכם חיות השם יתברך, הגנוז בתוכם. מה שאין שום ברירה יכול להבין זאת – רק ישראל עם קדוש, שהם בחינת חלק אלקי ממעל. ובכל הדברים יכולים לקשר עצמם בפתח הנעלם, בזה הדבר וכו'.

וזה ענין הפתוב אצל אסתר ו'תעמד בתצר בית המלך הפנימית. דהנה, הנהגת המלך

עם אוהביו ועמו, הוא כף: כי בעת שהוא מתיחד עם שריו ואוהביו, אזי הוא משתעשע בהם, ומראה להם פנים שוחקות, ואין מראה להם שום אימת מלכות כלל. כי מפני גדל אהבתם, מבטל אז כבוד מלכותו מעליו.

מה שאין כן בעת שיושב על כסא מלכותו, אשר בבית המלכות, אז מתנהג בנימוסי מלכות, ומטיל מוראו ואימתו על כלם, ואפלו על אוהביו – אין ביכולתו להראות להם פנים שוחקות, רק ברמז גדול, ובהסתר.

ואוהביו, ושריו הגדולים הם מבינים רמזותיו וקריעותיו, איך שבלבו הוא מלא אהבה ושמחה עליהם, רק שאין ביכולתו לגלות אהבתו לעין כל, מפני כבוד המלכות:

אוצרות גאוני הדורות

אדם כי יקריב מכם קרבן לה' (א ב)

בני יוסף

רבי יוסף בגימין רייד זצ"ל

קבלת התפלה בצבור

כפי משפט הלשון הנה צריך לומר 'אדם מכם כי יקריב', אף לרמז לנו שהגם שהתפלה במקום קרבן, אף על פי כן צריכין ל'תקדק' שיהיה התפלה בצבור שהיא יותר מתקבל, כאשר סמכו רז"ל (ברכות ת). דבר זה על פסוק 'הן אל בפיר לא ימאס'. וזה אדם כי יקריב, הינו שתפלל שהוא במקום מזבח וקרבן כנ"ל, אף על פי כן נראה שיהיה 'מכם', הינו מתוך הצבור, ואז בודאי תעלה תפלתו לרית גיחות.

בני יוסף

רבי יוסף בגימין רייד זצ"ל

כפרת נפש המתגלגלת בקרבן

הנה לפי מה שמוכא בפסוק חסד לאברהם נהר כ"ד בסוד הגלגול, וזה לשונו שם באמצע המאמר:

אכל בפעם רביעית מתגלגל בבהמה טהורה, והאדם בעת שהולך להביא הקרבן הקב"ה על דרך גס מזמין לפניו בהמה שגפוש אדם מתגלגל בה, נמצא בזה שקרבן מועיל לשני דברים, להמביא הקרבן ולהנפש המתגלגל בבהמה זו, שעל ידי שחיטת הבהמה מקבלת ענש ומתכפר, ובעלית עשן מהקרבן הנפש עולה למעלה וחוזרת לשלמותה, וסוד זה נרמז בפסוק (תהילים לו ז) 'אדם ובהמה תושיע ה''. עכ"ל.

ולפי עניות דעתי שזהו פונת אמרו 'מכם', הינו שהאדם כי יקריב קרבן יהיה מכם גם כן מין אנושי, הינו שזמין לו הש"י בהמה כזו אשר גפוש האדם מתגלגל בה שיקריב אותה, ונמצא שהקריב הנפש שהוא מגלגל כנ"ל.

חֲמֻדַּת יִשְׂרָאֵל

רבי ישׂראל יהודה קארפונקעל זצ"ל

טעם ששנה רש"י סדר הכתובים

כְּרִשִׁי וז"ל, כְּשִׁיקְרִיב, בְּקִרְבָּנוֹת נְדָבָה דַּבֵּר הַעֲנֵן. וְאַחַר כֵּךְ פָּתַח רִש"י, 'אָדָם' לְמַה נֶאֱמַר, מַה אָדָם הֵרָאשׁוֹן לֹא הֵקְרִיב מִן הַגִּזְל וכו'. וְהִקְשׁוּ הַמְפָרְשִׁים לְמַה מְהַפֵּךְ רִש"י וז"ל, דְּמִקְדָּם מְפָרֵשׁ 'כִּי יִקְרִיב', וְהִדַּר 'אָדָם' שֶׁפְּתוּב מִקְדָּם בְּפִסּוּק. וְנִרְאֶה לְפִי עֲנִיּוֹת דַּעֲתִי בְּדַרְךְ הַפֶּשֶׁט, דְּמִקְדָּם אֵי אֶפְשֶׁר לְפָרֵשׁ ד'אָדָם' כְּתִיב לְהַשְׁמִיעֵנו דְגִזְל אֶסוּר לְהִקְרִיב, שֶׁהִרִי דִילְמָא אֲתִי לְאַשְׁמוּעִינן דְדוֹקָא יִשְׂרָאֵל יְכוּל לְהִבִּיא קִרְבָּן שֶׁהֵם קְרוּיִים 'אָדָם', אָבֵל לֹא עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים דְאִין נִקְרְאִין אָדָם כְּדִאֲתִיא (יבמות סא), עַל כֵּן הִבִּיא רִש"י מִקְדָּם דְּבִקְרָבִין נְדָבָה דַּבֵּר הַפְּתוּב, וְקִיָּמָא לָן (מנחות עג:) דְּעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים נוֹדְרִין וְנוֹדְבִין קִרְבָּנוֹת וְזִילִיף מ'אִישׁ אִישׁ' (ויקרא כב יח), אִם כֵּן 'אָדָם' לְמַה נֶאֱמַר, וְלְמַה לֹא פְתִיב 'אִישׁ', עַל זֶה תִּרְצֵן רִש"י וז"ל ד'אָדָם' בָּא לְאַשְׁמוּעִינן דְאֶסוּר לְהִקְרִיב קִרְבָּן גִּזְל.

אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן לַה' מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת קִרְבְּנֵכֶם (א כ)

מַעֲשֵׂה נְסִים

רבי נסים הפהן זצ"ל

הנאת המלאכים מכשר הנשרף על גבי המזבח

שׁ לְדַקְדַּק דְּבַתְחִלָּה אָמַר 'קִרְבָּן לַה'', וּלְבִסּוֹף אָמַר 'קִרְבְּנֵכֶם' שֶׁהוּא מְכַנֶּה הַקִּרְבָּן לְהֵם וְלֹא לַה' ח"ו, וְעוֹד תִּבְּת 'מִכֶּם' יִתְרָה. וְלַעֲנִיּוֹת דַּעֲתִי עַל פִּי מַה שֶּׁמְצֵאתִי כְּתוּב בְּשֵׁם הַזֶּהר הַקְדוּשׁ, שֶׁהַקִּרְבָּן נִחְלַק לְשָׁנִים, הָאֶחָד חֵלֶק הַפְּנוּה מַה שֶּׁמְכוּן בּוֹ הָאָדָם, וְהוּא חֵלֶק הַשְּׂכִינָה, וְלִכְּן הַמַּחֲשֶׁבֶה פּוֹסְלֵת בְּקִרְבָּן, לְפִי שֶׁהוּא חֵלֶק גְּבוּהָ. וְהַחֵלֶק הַשֵּׁנִי הוּא הַבֶּשֶׂר הַנִּשְׂרָף עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ, וְהוּא חֵלֶק הַמְּלֹאכִים, כְּדִי שְׂלֵא יִקְטָרְגוּ עֲלֵינוּ.

נִמְצָא שֶׁהַקִּרְבָּן אִין לְהַקְבִּי"ה מִמֶּנּוּ אֵלֶּא הַפְּנוּה שֶׁהִיא בָּאָה מִן הָאָדָם, אָבֵל הַקִּרְבָּן עֲצָמוֹ שֶׁהוּא בֶּשֶׂר הַנִּשְׂרָף הִיא הַנְּאֻחַת הַמְּלֹאכִים כְּדִי שְׂלֵא יִקְטָרְגוּ עֲלֵינוּ, וְהִיא הַנְּאֻחָנוּ. וְזֶה שֶׁאָמַר אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם, רְצָה לוֹמַר הַפְּנוּה שֶׁהִיא בָּאָה מִן הָאָדָם עֲצָמוֹ, הִיא קִרְבָּן לַה', אָבֵל מִן הַבְּהֵמָה רְצָה לוֹמַר מַה שֶׁהוּא מִן הַבְּהֵמָה, שֶׁהוּא הַבֶּשֶׂר הַנִּשְׂרָף עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ, הוּא קִרְבְּנֵכֶם רְצָה לוֹמַר לְהַנְּאֻחְכֶם, שֶׁהוּא חֵלֶק הַמְּלֹאכִים כְּדִי שְׂלֵא יִקְטָרְגוּ עֲלֵיכֶם.

מִדְרָשׁוֹ שֶׁל ש"ס

רבי שאול מסיקץ שלי זצ"ל

האדם אינו מתגלגל כי אם בבחמה ולא בחיה

נִרְאֶה לְפָרֵשׁ עַל פִּי מַה שֶּׁכָּתַב הַרֵב מִדְרָשׁ תַּלְפִּיּוֹת וז"ל בְּשֵׁם הַצִּיּוּנִי בְּעֶרְףְּ הַגִּלְגּוּלִים, שֶׁהָאָדָם אִינוֹ מִתְגַּלְגֵּל רַק בְּבַחְמָה וְלֹא בְחַיָּה, וְלִכְּן לֹא צוּתָה הַתּוֹרָה לְהִקְרִיב הַקִּרְבָּנוֹת אֵלֶּא מִן הַבְּהֵמָה לְחַטֵּן הַנִּשְׁפּוֹת הַמְּגַלְגָּלִים, ע"ש.

וְזֶה שֶׁאָמַר אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם, הוּא הַקִּרְבָּן לַה', יְרְצָה, מִנְּשִׁמוֹתֵיכֶם הַמְּגַלְגָּלוֹת, וְלִזְהָ מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ וְגו' וְלֹא מִן הַחַיָּה, כִּי אִין נִשְׁמַת אָדָם מִתְגַּלְגֵּלֶת בְּחַיָּה.

יִקְרִיב אֶתוֹ לְדַעֲנוּ לְפָנֵי ה' (א כ)

דְּבָרֵי אַבְרָהָם

רבי חיים אברהם ארנשטיין זצ"ל

כפרת העולה על הרצון והמחשבה לעשות עברה

הִינּוּ לְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי לַעֲלִיל שְׁעוֹלָה מְכַפֶּרֶת עַל הַמַּחֲשָׁבָה כְּדִאֲתִיא בַּמִּדְרָשׁ (ויקרא ז א), וּמַחֲשָׁבָה אִינִם יוֹדְעִים הַמְּלֹאכִים וּבְכַאֲמַת

אמרי יהודה

רבי אברהם זרח אריה יהודה ליבוש היילפרין זצ"ל

על ידי הרהורי התשובה בסמיכת הקרבן
נשארים העונות על הקרבן

אֲמַשֶׁר לומר, דְּנוּדַע בְּשַׁעַת סְמִיכָה עַל הַקָּרְבָן
הִיָּה מִתְּוֹדָה כְּמוֹ שְׁכָתוּב וְסִמְךָ עָלָיו
וְהִתְוֹדָה, וְהִנֵּה הַעֲקָר הִיָּה לְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ
לְעֹזֵב דְּרָף רָשַׁע שְׁלֹא לָשׁוּב ח"ו לְדַרְכָּיו
הַמְקַלְקָלִים, כִּי בְּלֹא עֲזִיבַת הַחֲטָא מֵה מוֹעִיל
הַיְדוּרִי, כְּמוֹ שְׁאָמַר הַכְּתוּב (משלי כח יג) 'מוֹדָה
וְעֹזֵב יִרְחַס' הִיָּנוּ דְּוָקָא מוֹדָה וְעֹזֵב אִזְ יִרְחַס.
וְאִיתָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (ח"ג יג סג.) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ וְהִתְוֹדָה
אֲשֶׁר חֲטָא עָלֶיָּהּ, וְאוֹקִימָנָא 'עָלֶיָּהּ' דְּאִתְדַפֵּי
בְּר נֶשׁ וְאֲשַׁתָּאָר עָלֶיָּהּ כֹּל הֵהוּא חוֹבָא, עכ"ל.
כְּלוּמַר שֶׁהַעֲוֹנוֹת נִשְׁאָרוּ עַל הַקָּרְבָן, וְכֹל זֶה
אִם הִיָּה מְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ לְעֹזֵב דְּרָף רָשַׁע.

וְזֶה שְׁאָמַר הַכְּתוּב כָּאֵן וְסִמְךָ יְדוֹ גִּימְטְרִיא
'מוֹדָה וְעֹזֵב', הִיָּנוּ, אִם הִיָּה מוֹדָה וְעֹזֵב,
אִזְ הִיָּה עַל יְדֵי זֶה הַסְּמִיכָה עַל רֹאשׁ הָעוֹלָה,
הִיָּנוּ נִשְׁאָר הַעֲוֹנוֹת עַל הַקָּרְבָן כְּנִל בְּזִהַר
הַקְּדוּשׁ.

וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב (א ח)

אמרי דעת

רבי יהודה מאיר שפירא זצ"ל

טעם החלוק בין זריקת דם החטאת לזריקת
העולה

בְּהִלְכוֹת זְרִיקַת הַדָּם אָנוּ מוֹצְאִים חִלּוּק בֵּין
חֲטָאֵת לְעוֹלָה, הַדָּם חֲטָאֵת נְזָרְקַת
לְמַעַלָּה מֵחוּט הַסְּקָרָא וְדָם עוֹלָה לְמַטָּה. וְכֹל
זֶה בְּכַהֲמָה, וּבַעוּף אִיפְכָא, וְדָם חֲטָאֵת לְמַעַלָּה
וְדָם עוֹלָה לְמַעַלָּה.

שֶׁהַתּוֹסְפוֹת בְּשַׁבֵּת (יב: ד"ה שאין) כְּתוּבוֹ,
שֶׁהַמְּלֹאכִים יוֹדְעִים מִחֲשֻׁבָּה שְׁבַלְב, אֲמָנָם
כְּכַהֵן מְקוֹמוֹת מְבֹאָר שֶׁהַמְּלֹאכִים אֵין יוֹדְעִים
מִחֲשֻׁבָּה שְׁבַלְב].

וְזֶה שְׁכָתוּב אִם עָלָה קָרְבְּנוֹ וְגו' יִקְרִיב אֹתוֹ
לְרַצְנוֹ, הִיָּנוּ עַל שֶׁהִיָּה לוֹ רִצּוֹן וּמִחֲשֻׁבָּה
לְעִשׂוֹת עֲבָרָה, וְזֶהוּ לְפָנֵי ה', הִיָּנוּ שְׁלֹא חֲטָא
בְּזֶה רַק לְפָנֵי הַשֵּׁי"ת הַיּוֹדַע מִחֲשֻׁבוֹת.

וְסִמְךָ יְדוֹ עַל רֹאשׁ הָעוֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו

(א ד)

אמרי רש"ד

רבי שמעון דובנער משעבדליץ זצ"ל

כפרת סמיכת העולה על בטול מצות עשה

מְבֹאָר בְּתוֹרַת כְּהֵנִים וְהוּבָא בְּפִירוּשׁ רַש"י
וְז"ל, דְּעוֹלָה מְכַפֶּרֶת עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא
תַעֲשֵׂה שֶׁנִּתְקַן לְעֲשֵׂה. וְיִוָּבֵן בְּאוּר הַמְּקַרָּא עַל פִּי
מֵה שְׁכָתוּבוֹ תּוֹסְפוֹת בְּשַׁבְּעוֹת (דף יב: ד"ה לא)
דְּעֵבֵר עַל עֲשֵׂה וְשָׁב אֵינּוּ וְזוֹ מִשָּׁם עַד שְׁמוֹחֲלִין
לוֹ, זֶהוּ דְּוָקָא בְּעֲשֵׂה, אֲבָל לֹא בְּלֹא תַעֲשֵׂה
שֶׁנִּתְקַן לְעֲשֵׂה, דְּאִף שְׁמוּעִיל תְּשׁוּבָה אֵינּוּ אֶלָּא
שְׁמִקְלִין עֲמוֹ, אֲבָל אֵין מוֹחֲלִין לוֹ לְגַמְרֵי ע"ש.

וְאִם בֵּן פִּינּוֹן שְׁסוּמָךְ עַל הָעוֹלָה, אִף שְׁעִדִּין לֹא
נִזְרַק דָּמוֹ, פִּינּוֹן שְׁסוּמָךְ וּמִתְוֹדָה אִם בֵּן
בְּעֲשֵׂה מוֹחֲלִין לוֹ מִיָּד, אֲבָל בְּלֹא תַעֲשֵׂה הִנִּתְקַן
לְעֲשֵׂה אֵינּוּ מִתְפַּפֵּר לְגַמְרֵי עַד לְאַחַר הַקָּרְבָּנוֹ.

וְזֶהוּ וְסִמְךָ יְדוֹ עַל רֹאשׁ הָעוֹלָה וְנִרְצָה לוֹ
שֶׁהוּא לְדוֹרוֹן בְּעֵלְמָא, כְּמְבֹאָר בְּזִבְחִים
(דף ז:), וְזֶהוּ בְּעֲשֵׂה, אֲבָל בְּלֹא תַעֲשֵׂה הִנִּתְקַן
לְעֲשֵׂה הַסְּמִיכָה הוּא סָבִיב לְכַפֵּר עָלָיו, אֲבָל
אֵינּוּ נִרְצָה עַד לְאַחַר הַקָּרְבָּה, וּבְזֶה מְבֹאָר
הַיֵּטֵב הָא דְּכָתִיב תַּחֲלֵה וְנִרְצָה וְהָדָר לְכַפֵּר
עָלָיו, דְּתַרֵּי מִיָּלֵי נִינְהוּ.

סלת נקיה בלי מחשבה זרה

תפלה במקום קרבן היא, וכמאמר חז"ל (מנחות ק"י): על הפסוק (מלאכי א יא) 'ובכל מקום מקטר מגש לשמי ומנחה טהורה וגו', בכל מקום סלקא דעתך, אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן אלו תלמידי חכמים העוסקים בתורה בכל מקום מעלה אני עליהם כאלו מקטירין ומגישין לשמי.

והיגו מרחשת, לשון (תהלים מה ב) 'רחש לפי דבר טוב', רחושי מרחשן שפתייה (מגילה כ"ד) וקאמר, אם יהיה במקום קרבן ממש יש לה להיות סלת נקיה בלי מחשבת חוץ.

וקאמר, והבאת את המנחה אשר יעשה, דבאמת אינו מנחה ממש רק יעשה מאליה מנחה לגבוה, ואם הוא סלת נקיה, אז יכול להביאו אל הכהן למעלה המקריב תפלותיהן של ישראל, על דרך שאומרים 'אשי ישראל ותפלתם באהבה תקבל בראון'.

ירך יעקב

רבי יעקב פייתוסי זצ"ל

קרבן ה' של למוד התורה וחדושיה

על פי מה שכתב הרב מדרש תלפיות (עיר חדושי תורה), דאמר בזהר דקרבן ה' הינו מה שישראל עוסקים בתורה, אמנם הקרבנות הקב"ה מחלקם למלאכי השרת, על כן דמהאי טעמא אמרו רז"ל (ילקוט שופטים רמו מט) על פסוק (שופטים ה ח) 'בחר אלהים תדשים' מי שמחדש חדושים, על פרוף בין שקרבן ה' הוא למוד תורה, כל שכן כשמחדש בה, שהם קרבנות תדשים ממש, ע"כ. והינו טעמא דלא עולה צריך וכו', וטוב יום אחד שאטה עוסק בתורה וכו' (שבת ל), משום שהקרבן של התורה בלתי לה לבדו.

והטעם יש לומר בפשיטות, דהנה בהמה הנה קרבנו של העשיר, וכשמביא עולה בנדבה לבו גם עליו, לכן אמרה תורה להקל בערכו ולזרק דמה למטה, וכשמביא חטאת לבו נשבר בקרבן על הטאו, אז זורקין את דמה למעלה.

ולעמתו עוף הוא קרבן עני, וכשמביא לחטאת אין חדוש בדבר, שהרי מחיב הוא להביאו, לכן דמה למטה, וכשמביא עולה בנדבה, איש עני המביא נדבה למקדש חשיבות תרה נודעת לו, ולכן דמה למעלה.

וכל קרבן מנחתך במלח תמלח (ב יא)

מדרשו של ש"ם

רבי שאול מסיקין שלי זצ"ל

עשית המצות לשם שמים

נראה לפרש על פי מה שכתב בספר החסידים (סי' טו) שכל תורה ומצוה שהיא בלא יראת שמים הרי היא כתבשיל בלא מלח, ע"ש. וזה שאמר וכל קרבן מנחתך רצה לומר כל תורתך ומצוותיך הנקרא קרבן ומנחה, וכמו שכתב השער בת רבים ז"ל, במלח תמלח שצריכין להיות ביראת שמים, ולא לשם פניה זרה ח"ו.

ואם מנחת מרחשת קרבנך סלת כשמן תעשה. והבאת את המנחה אשר יעשה מאלה לה' והקריבה אל הכהן והגישוה אל המזבח (ב ז-ח)

סון לוד

רבי אליעזר דוד גרינוולד זצ"ל

התפלה שהיא במקום הקרבנות צריכה להיות

דהפונה, פי פיון שה' שוכן בקרבו אין לייצר הרע שום מקום אחיזה.

ואם כן העניו אשר ה' עמו אינו בא לידי חטא, אבל המתגאה דאמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור במדור אחד (סוטה ה), זהו הוא מוכן לחטא, וכבר פרשנו במאמר רז"ל שאמרו (שם ג) אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, דהנה אמרו רז"ל כל גאה שוטה, ואין אדם עובר עברה אלא אם כן מתגאה, וכל גאה שוטה, ובעל פרקד נכנס בו רוח שטות, דהינו מדות הגאון. וזה שאמר אשר נשיא יחטא, כלומר מי שמשא את עצמו זה הוא מוכן לחטא.

ויהי בימי אחשורוש הוא אחשורוש המלך מהדו ועד כוש שבע ועשרים ומאה מדינה (א א)

כתנות אור

כבי מאיר איינגיטטאט זצ"ל

אלמלא מלך אחשורוש על כל העולם לא היה בידו לגזר להשמיד ולהרג

שמעתי שם ירושלמי אחד, דאמרין בגמרא (מגלה י:) כל שנאמר ויהי אינו אלא צרה, והצרה היא להשמיד ולהרג, ואיתא בפסחים (יב:) אמר אושעיא מאי דכתיב צדקת פרזונו בישראל, צדקה עשה הקב"ה עם ישראל שפזרום לבין אמות, והינו דאמר ההוא מינאה לרבי חנינא אגן מעלינן מניכו כו', והשיב לו רבי אושעיא משום דלא ידעיתו היכא תעבדו, תכלינהו לכוהנו ליתנהו גביכו, תכלו מאי דאיכא גביכו, קרין לכו מלכותא קטיעתא. (-אם תאמרו לכלות את כל היהודים, אין כלם נמצאים אצלכם, ואם תאמרו לכלות רק את היהודים שנמצאים אצלכם, אם כן יקראי לכם מלכות קטועה).

ולפי זה אי לאו דמלך אחשורוש בכל העולם לא היתה צרה צרה כל כך, ולא היה בידו לגזר ולהשמיד, דלא ליקררי למלכותא

ולזה אמר אדם כי יקריב מכם רצה לומר מגופכם, על ידי התורה, הוא קרוב לה' מיחד לו לבדו, מה שאין כן מן הבהמה וכו' תקריבו את קרבנכם לשם חובתכם ולא יהיה מיחד לה'.

אשם הוא אשם אשם לה' (ה ט)

כף הפהן

כבי אברהם הפהן יצחקי זצ"ל

העובר עברה כסתור נפרעים ממנו בגלוי

נראה לפרש במה שאמרו בגמרא (סוטה ג) עבר עברה כסתור נפרעין ממנו בגלוי, ועל ידי זה מתגלה עונו. ואמרו בסוף פרייתות (כה:), 'לפני ה' תטהרו' חטא שאין מכיר בו אלא ה' יום הפפורים מכפר. וזה שאמר אשם הוא, כשאנו רואים שאשם הוא, דהינו שנתגלה עונו, אז ודאי אשם לה', דהינו כסתור.

אי נמי יש לומר במה שאמרו (יומא פו:) עבר עברה ושנה בה נעשית לו פהתר, וזהו כשאנו רואים שאשם הוא דהינו גופו נעשית אשם מרב עונותיו, הוא משום דאשם אשם לה' דהינו שחטא ושנה.

אשר נשיא יחטא (ד כב)

יבין שמועה

כבי אלעזר לעוו זצ"ל

בעל גאון מוכן ומזמן לחטא

נראה לי בדרך רמז על פי מה שאמרו (סוטה ה) את זה אשכן, את דכא ושפל רוח. והנה אמרו רז"ל (שבת נו) כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה, אפשר מי שנאמר בו ויה' עמו' וחטא בא לידו, וכתבתי לעיל (מחודש רלה)

ומלכותה יתן המלך לרעותה הטובה ממנה (א טו)

רוח יעקב

רבי יעקב בן שבת זצ"ל

בחירת מלכה חדשה הטובה מפאת מעשיה
הטובים ולא מצד בית אביה ומשפחתה

אִמְשֵׁר כִּי לֹמֶה שְׁאַמְרוּ פֶּרֶק קָמָא דְמַגְלָה
(ב:.) עַל פְּסוּק 'וַחֲמַתּוּ בְעֵרָה בּו' לְפִי
שְׁשִׁלְחָה לּוֹ אַהוּרְיָרִיָּה דְאַבָּא, פְּרוּשׁ שׁוֹמֵר שֶׁל
סוּסִים שֶׁל בֵּית אַבִּיָּה אֲחֻשׁוּרוּשׁ הֵינָה, וּמִשׁוּם
הַכִּי הִיא מִתְגַּאֵת עָלָיו שְׁהִיא בֵּת מְלָכִים
וּמִמְשַׁפַּחַת טוֹבִים, וְדִין גְּרָמָא שְׁהִיָּתָה מְעוּזָה
פְּנִיָּה.

אֲשֶׁר עַל כֵּן בָּא מְמוּכָן וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ שְׁמִלְכוּתָהּ
יִתֵּן הַמֶּלֶךְ לְרֵעוּתָהּ הַטּוֹבָה, וְהַטּוֹב שְׁהִיָּה
בָּהּ יְהִיָּה לָהּ מְמִנָּה מְצֻדָה וּמַעֲצָמָה וְלֹא מְצֻד
בֵּית אַבִּיָּה וּמִשְׁפַּחָתָה, שֶׁלֹּא תִהְיֶה בֵּת גְּדוּלִים
רַק מִמְשַׁפַּחַת בִּינּוּנִית, וּמֵהַי טַעֲמָא לֹא הִגִּידָה
אֶסְתֵּר אֶת עֲמָה וְאֵת מוֹלְדָתָה שְׁהִיא מְזֻרַע
הַמְּלוּכָה.

להיות כל איש שרר בכיתו ומדבר כלשון עמו

(א כב)

משתה יין

רבי מאיר סאצנלנבוגן זצ"ל

טעם גזרת אחשוורוש שידבר כל אחד כלשון
עמו לפי שגנרם לו בניו על ידי שדכרה ושתי
כלשון שלא הבינו השלוחים

הִנֵּה שְׂמַעְתִּי מִפֶּה קְדוֹשׁ רִי וְרַבִּי הַגָּאוֹן
מוֹהַר"ר גְּרִישׁוֹן גַּ"י אב"ד ור"מ דק"ק
מִיָּן טַעַם לָמָּה כָּתַב אֲחֻשׁוּרוּשׁ 'לְהִיּוֹת כָּל
אִישׁ שֶׁרַר בְּכִיתוֹ וּמְדַבֵּר כְּלָשׁוֹן עִמּוֹ', דְּבִשְׁלָמָא
'לְהִיּוֹת כָּל אִישׁ שֶׁרַר בְּכִיתוֹ' יָפָה אָמַר עַל
בְּזִיוֹן אֲשֶׁתוֹ שְׁבָתָתָה אוֹתוֹ, אֲבָל מָה הִיָּה לוֹ
לְכַתֵּב וּמְדַבֵּר כְּלָשׁוֹן עִמּוֹ, מָה אֲכַפֵּת לוֹ בְּזָה.

מלכות קטיעתא, אכל עכשו שמלך בכל העולם
היה בידו לגזר להשמיד ולהרג.

וְזֶה פְּרוּשׁ הַפְּסוּק יְהִי בִימֵי אֲחֻשׁוּרוּשׁ שְׁהִיָּה
וַיִּצְרָה לְהַשְׁמִיד וְלְהַרְג, וְעַקֵּר הַצָּרָה
הִיָּה מֶלֶךְ מַהְדּוּ וְעַד כּוּשׁ שְׁמֶלֶךְ עַל כָּל הָעוֹלָם,
וְאִי לֹא דְמֶלֶךְ מַהְדּוּ וְעַד כּוּשׁ לֹא הִיָּה הַצָּרָה,
שֶׁלֹּא הִיָּה בְּיָדוֹ לְגַזֵּר לְהַשְׁמִיד וְלְהַרְג, אֲבָל
עֲכָשׁוֹ שְׁמֶלֶךְ מַהְדּוּ וְעַד כּוּשׁ הִיָּה הַצָּרָה צָרָה.

והשתיה כדת אין אנס כי כן יסד המלך על
כל רב ביתו לעשות כרצון איש ואיש (א ח)

ברית שלום

רבי פינקס בר פילטא זצ"ל

מניעת כעס באכילה מרבה יותר משליש

אֵיִתָּא בְּגִמְרָא (מגילה יב.) 'וְהַשְׁתִּיָּה כְדֵת', אָמַר
רַב עֲנָן מְשׁוּם רַבִּי מֵאִיר כְּדֵת שֶׁל
תּוֹרָה, מַה דֵּת שֶׁל תּוֹרָה אֲכִילָה מְרַבָּה מִשְׁתִּיָּה,
אִף סְעוּדָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ וְשֶׁע אֲכִילָתוֹ מְרַבָּה
מִשְׁתִּיָּה.

וְלִכְאוּרָה יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת מֵהָא דְאֵיִתָּא (גיטין ע.)
אָמַר אֲלֵיהּ לְרַבִּי נִתָּן אָכַל שְׁלִישׁ,
וּשְׁתֵּה שְׁלִישׁ, וְהִנִּיחַ שְׁלִישׁ, (פֶּרֶשׁ רַש"י מֵלֵא
מְעִיד שְׁלִישׁ בְּאַכִילָה, וּשְׁלִישׁ בְּשְׁתִּיָּה, וְהִנַּח
שְׁלִישׁ בְּסוּדָה רִיקָם), לְכַשְׁתַּכְעַס תַּעֲמֹד עַל מְלוּאָךְ
(אֲבָל אִם תִּמְלֵא מְעִיד אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה אֲז
כַּשְׁתַּכְעַס תִּבְקַע), ע"כ. וּלְפִי מָה שְׁאַמְרוּ כָּאֵן
דְּאֲכִילָתוֹ מְרַבָּה מִשְׁתִּיָּה, אִם כֵּן הָאִיף מְקוּם
כַּעַס גִּינּוּחַ, וְשָׂמָא תֹאמַר דְּהַשְׁתִּיָּה יִפְחַת מִשְׁלִישׁ,
אִם כֵּן פְּגַם בְּסְעוּדָה.

וְאִמְשֵׁר לְפָרֵשׁ בְּדֶרֶךְ הַלְצָה דְזָהוּ שְׂבָא הַכְּתוּב
כְּמִתְרַץ וְאָמַר כִּי כֵן יִסַּד הַמֶּלֶךְ לְעֵשׂוֹת
כְּרִצּוֹן אִישׁ וְאִישׁ, וְכִינּוֹן שְׁנַעֲשֶׂה רִצּוֹן כָּל אֶחָד
וְאֶחָד לִיכָא כַּעַס, וְשִׁפּוּר יָכוֹל לְהַרְבּוֹת בְּאַכִילָה
וְיֹתֵר מִשְׁלִישׁ.

שם המפרש, והיא בקשה דבוא שם המפרש בסדרו, שהוא מדת רחמים ולא למפרע שהוא מדת הדין, דלכך פונה לומר אחרי זה יבוא המלך והמן היום אל המשתה, ולזה פשוט המלך את שרביט כדי שלא לקח השרביט מסיפיה לראשיה, דבא למפרע השם הו"ה, עשתה בחכמה ותקרב אסתר, קרבה עצמה לקצה הראשון של השרביט, ולא נגעה בקצה האחרון אלא ותגע בראש השרביט, ובא בידה השרביט בסדרו שם הו"ה בישר וראה ישר.

עודם מדברים עמו וסריסי המלך הגיעו ויבהלו להביא את המן אל המשתה אשר עשתה אסתר

(ו יד)

קול רנה וישועה

רבי יעקב קראניץ זצ"ל - המגיד מדובנא

ויבהלו להביא את המן כדי שתחול הקללה עליו על ידי הברית הכרותה לשפתים

להמתיק הענין להבין פונת הספור במה שאמר שהיה בעודם מדברים עמו, שלכאורה הוא ללא צורך, כי מה לנו אם היה בעודם מדברים עמו או אחר פלותם לדבר עמו. אבל באמת בא להורות לנו בספור גדול זה חסד מאת המקום ברוך הוא עלינו, כי לכאורה יקשה אחרי שקראם הפתוח חכמים וכמאמר תו"ל (מגילה טז.) האומר דבר חכמה בעכו"ם נקרא חכם, ואם פן איך לא ידעו מדבר ידוע ומפרסם שברית פרוטה לשפתים הן לטובה והן לרעה, פמזכר בגמרא (מ"ק יח.) ובכמה מקומות (במדב"ד יח י, תנחומא קרח סי' ו), למה פתחו פיהם לשטן להוציא עליו דברים כאלה נפילה אחר נפילה.

אבל הענין כך הוא, כי ידוע מאמרם בילקוט פרשת בלק (רמז תשס"ה) מ'מכריך ברוך

והנה דעתו בזה היה שקשה עוד קשה אחרת חזקה, וכי היו שלוחי המלך כך כסילים שהשיבו לפני המלך והשרים דברי זלזולים ובזיון שאמרה המלכה, וכי בשביל שהיא דברה בפני הנשים ישיבו הם לפני השרים, אם פן המה חביבים יותר מן המלכה.

אלא הענין כך הוא, שהיא דברה לשון כשדים והשלוחין היו פרסים, ובשלשון כשדים אמרה דבריה אל השלוחים לאמר אמרו למלך כך וכך, אבל השלוחים לא היו מבינים את דבריה, אף כל מה שאמרה המלכה להם אמרו למלך כך וכך אמרה המלכה, והיה שם שרי המלך בשלחן המלך שגם המה הבינו בלשון כשדים, וזה גרם בזיון המלך, שאם דברה המלכה הבזיון בלשון פרס באפן שיבינו השלוחים מה שאמרה, לא השיבו השלוחים דבריה אל המלך לפני כל השרים והעמים, כי אין זה מדרך ארץ, לכן גזר אמר ואמר שלא יעשו עוד פן, אלא שהאשה תדבר בלשון בעלה ולא בלשונה.

ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב אשר בידו ותקרב אסתר ותגע בראש השרביט (ה ב)

אברהם אנכי

רבי אברהם פאלאג'י זצ"ל

נגיעת אסתר בקצה הראשון של השרביט שהיה מטהו של משה

קשה דהיה לו לומר 'בסוף השרביט', ותו למאי אצטרף לומר 'ותקרב' מאחר דכבר הושיט לה, ובדאי בא השרביט אצלה עד שנגעה ממילא.

ושמעתי אומרים לי מחכם אשכנזי, דזה השרביט היה מטה משה דכתוב

לומר, הקדש מזיד מתחלל, והמן כָּבֵד הזיד במעילתו ובטלו, לְכֹף התר למְרַדְכֵי לתלות את המן.

וְזֶה שְׁאָמַר וַיִּתְּלוּ אֶת הַמֶּן עַל הָעֵץ אֲשֶׁר הָכִין לוֹ, דְּהַפְּתוּב הַקֶּשֶׁה לוֹ קוֹשֵׁי הַנְּזֻכָּר וְתוֹרֵצוֹ, וְהַפְּנוּהוּ מֵהַ שְׁוִיתָלוּ אֶת הַמֶּן עַל הָעֵץ הַיְדוּעִי, דְּהִינּוּ אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּן, אִף שֶׁהוּא מִן הַמְקַדְּשׁ עִם כָּל זֶה וַיִּתְּלוּ, מִשְׁעַם אֲשֶׁר הָכִין לַמְרַדְכֵי וְהָמַזְעֵל, וְהַקֶּדֶשׁ מִזִּיד מִתְחַלֵּל וְהוּא בִטְלוֹ.

על כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור
(ט כו)

יפה עינים

רבי שמואל יפה אשכנזי זצ"ל
הצלת ישראל על ידי גורל המן

מה שִׁיכָלֵל איבת המן ואפן עצתו שהיתה על ידי הפור, כי זה היה מהדברים העקריים שעזרו לישראל במה שהלך לקראת נחשים ונדחה לזמן רחוק והיה זמן להשתדל בדבר, כי אלו בקש לתקף ומיד מי יעמד ליהודים, כי מיד היו חס ושלום נהרגים, וכבר כתבו קצת שנה טעם רוח והצלה יעמד ליהודים (ר יד), כי אחר שנתן להם רוח ולא נחממה הגזרה מיד הוא סימן טוב.

ונראה שנה טעם על כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור, שהדבר קשה למה נקרא על שם הפור שהיה אחד מהמקרים שאין לו חס אֶל הַמַּעֲשֶׂה וְלֹא אוֹרָה וְשִׁמְחָה וְכִיּוֹצֵא עַל שֵׁם אוֹרָה וְשִׁמְחָה וְשִׁשׁוֹן וְנִקְרָא, אֶלָּא שֶׁהַפּוֹר הִיָּה עֶקֶר הַסְּבָה לְהַצִּילָתָם כַּנּוֹכַח.
(פרי תצוה)

ואררף ארו' וילחן הוא אומר 'אררף ארו' ומברך ברוך, אלא בלעם על ידי שהיה שונא את ישראל פתח בברכה וסיים בקללה, ויצחק שהיה אוהבן פתח בקללה וסיים בברכה, כי הכל הולך אחר החתום.

והנה אותן החכמים להרע פנו גם כן לחתם בקללה, פנאָה מהמאמר 'אם מזרע היהודים' שפונתם היה לחתם ולומר אכן אם אינו מזרע היהודים תוכל לו ותהיה מעלה מעלה, וכמזכר בגמרא (מגילה טז) וזה לשונה 'אם משבט יהודה ובנימין' כו' עד 'לא יכלת ליה', 'אם משאר שבטים יכלת ליה'. והנה היה פונתם לחתם ברע כמו בלעם, אבל היה חסדי המקום עלינו שלא הניחם לגמור הדבר אפילו על תנאי, וזהו 'עודם מדברים עמו' וגו', ונשאר הרע על ראשו על ידי הברית הכרותה לשפתים.

ויתלו את המן על העץ אשר הכין למרדכי ו
c

הון רב

רבי הפאל אלעזר נחמיאש זצ"ל
כיצד נתלה המן על העץ שהיה מבית קדשי הקדשים

ויש לדעת מה צרף לומר אשר הכין למרדכי. ויראה שיוכן על פי מה שכתב הרב נחלת בנימין (מצוה כה סי יח), שהקשה דאיך מרדכי הסכים לתלות את המן על העץ אשר הכין למרדכי, ודלדעת מקצת מדרשי רז"ל אותה העץ היה מבית קדשי הקדשים, ומקדש אף על פי שחרב הרי הוא בקדשתו, והנה לה מעילה להשתמש בעציו ואבניו. וניחא ליה

מעשׂי צדיקים

למקום בכל ההיכלות, בא אל היכל אשר בו מנחים הספרי תורות, ולא ראה מאומה, עד שהיה עומד ומשתומם על מראה החלום.

ביציאתו מן ההיכל, הבחין בספר תורה הפתוח מעט, שלא כשאר הספרים הסגורים לגמרי, חזר הרב לסגרו פחבריו, אף הספר מאן להסגר. פתח הספר לראות מה מעכב, ולהפתעתו גלה בתוכו בקבוק מלא בדם.

הוציא הרב את הבקבוק ושפכו במקום מדרון, אחר רחץ את המקום עד שלא נפר שמץ מהדם, נטל את הבקבוק לביתו, ומלאו ביון אדם כדם, אחר החזירו למקומו הראשון בהיכל, סגר את בית הכנסת, וחזר לביתו.

בחלף שעה, בא המשנה של השר הגדול בלוי חיליו, ודרש את המפתחות בית הכנסת, מיד מסר הרב את המפתחות, אולם התירא לירד עמם לראות מה רצונם בבית הכנסת, והלך וישב בחלון ביתו.

נכנסו האויבים לבית הכנסת, והחלו מחפשים בקדחתנות ממקום למקום, ביניהם היה משמד שהוליד את חילי המושל, הוציא הבקבוק בידו ומסרו ביד השר עצמו, ואמר לו, "הא לך, כמו שהגדתי לאדוני, בכל שנה הורגים אינו יהודי, לוקחים את דמו ומטמינים אותו בהיכל ליד ספר התורה עד חג הפסח, כדי שישמש להם ללישת המצות".

נחמד המושל מהמעשה החמור, ויקם אחד ממשרתיו ואמר לו, "אדונינו, אתה

חסת עולם לדתיתכם בכל מושבתיתכם כל חלב וכל דם לא תאכלו (ג יז)

כתב רבי אברהם ענהבי זצ"ל רבה של חלב במשך ארבעים שנה, בעל שו"ת **מור ואהלות** ועוד. מצוה עלינו לספר ולהגיד נפלאות תמים דעים, מה ששמעתי מפי קדמונינו אשר היה לפנינו, אבותינו ספרו לנו, מעשה הנורא אשר היה בארם צובא.

סמוך לבית הכנסת, התגורר רב ממשפחת בית הדין, נהוג היה שאחר תפלת הקהל, נועלים את בית הכנסת, ומניחים המפתחות בבית אותו רב, עד אשמרת הבקר, אז באים ולוקחים המפתחות ופותחים בית הכנסת, אחר מתחילים העם לבא עד אור הבקר.

יהי בלילה, ראה הרב שאמרו לו בחלום, "קום במהרה שבית הכנסת וספרי תורות נשרפו", מיד קם מהמטה והשקיף מהחלון על בית הכנסת, וראה שאין קול ואין דבר, אמר 'חלומות שוא דברו', וחזר לישן.

לא ישן חצי שעה, ויחלם עוד ואמרו לו, "הלא כבר אמרנו בית הכנסת והספרים אשר בתוכה נשרפים", מיד קם בבהלה ונגש לחלון בית הכנסת, אף לא ראה מאומה, אמר לעצמו, "השנות החלום אינו לחנם, גודאי יש ענין לדבר".

מיד לקח את המפתחות וירד ופתח בית הכנסת, נכנס לבדו, והחל בודק ממקום

כבודו לא אוכל, זה מביא חלשות בלב, ומשום כך בא לו כאבי הראש".

שאל הרבי מאוסטרובצה, מדוע שיף הלב שסובל מהצום, לראש הכואב, והאמרי אמת השיב, הלא כתוב במפ"ש (ישעיה א ו), 'כל ראש לחלי וכל לבב דני', מכאן ש'לראש יש קשר עם מכאובי הלב.

לא הסתפק בכך הרבי מאוסטרובצה, ובקש מהאמרי אמת שיביא לו ראיה מהתורה, שאכילה הנה דבר טוב. ענהו האמרי אמת, הלא כתוב בתורה 'ונפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להטיב, ודרשו חז"ל, 'להטיב' שאכל, 'ולהרע', שלא אכל.

נכנע הרבי מאוסטרובצה והסכים, הודיע שמעתה יצא ידי חובה בכך שיאכל פחות מ'כותבת'. שא"ל האמרי אמת, הלא זה שעור אכילה ליום כפורים ולא ליום רגיל, אף הוא השיב כי מאחר והוא סובר כשיטת רבי יוסי שאומר (ראש השנה טז.) 'אדם נדון בכל יום, ממילא כל יום אצלו בבחינת יום כפור. (ליקוטי יום טוב - קונטרס דברי זאב)

אָטֶם הוּא אָטֶם אָטֶם לֵה' (ה יט)

שנינו באבות (ז ד) 'אחד שוגג ואחד מזיד בחלול השם', לכאורה תמוהה אמרת חז"ל, אם הוא שוגג, מדוע יחשב לו כמזיד. שמעתי משל בשם **החפץ חיים** זצ"ל, שיכול להסביר הדבר.

בן יקיר של מלך גדול, נסע למרחקים לשנים רבות, כל יום נוסף שחלף, התמלא לב המלך געגועים עזים לבגו מחמדו, שנעלם

מאמין לאלה הדברים, שמא הבקבוק אינו מכיל דם", מיד שפך ממנו בתוך כפו, וריחו נודף שהוא יין, אומר המושל למומר, "משקר אתה בי ומשחק עלינו".

נבהל המשמד ולא ידע להשיב, אחר שיזע שהוא עצמו הניח במקום דם, המושל וחי'ו רגזו על המומר שהטרידם לשוא באישון לילה, והכוהו מכות מות, עד די שהוא לא הגיע לביתו בחיים. יצאו החילים בפחי נפש, סגרו את בית הפנסת, והלכו לדרךם.

באשמרת אחרונה של הלילה פתחו הלומדים את בית הפנסת כמנהגם, העם החל להתקבץ כרגיל, ולא ידעו מאומה מהנס שארע עמם. בבקר הגיע הרב להתפלל, עמד וספר את הנס שנעשה להם באישון לילה, וקמו כל הקהלה הקדושה וקראו הלל הגדול. (אהל ישרים - שער הנס)

או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להטיב לכל אשר יבטא האדם בשבעה וננעלם ממנו והוא ידע ואטם לאחת (ה ד)

פידוע, ענה הרה"ק רבי יחיאל מאיר מאוסטרובצה זיע"א נפשו בצום במשך ארבעים שנה, לא אכל ושתה כי אם מעט בלילות. הגדולים הרבים שבקרוהו, הפצירו בו שיאכל, אף הוא מאז בכל תקופה מסבותיו השמורות עמו.

כשבקור אצלו הרה"ק האמרי אמת זיע"א והתענגו בשלומו, השיבו הרבי מאוסטרובצה כי הוא חש בכי טוב, אולם סובל מכאבי ראש. ענהו האמרי אמת, "בטח

נפש כי תחטא ומעלה מעל בה' וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד (ה בא)

בְּאֵיחָד מימי היריד הגדול שהתקיים בימות השניץ בניעזיו, הגיע לעיר פקיד בשם אהרן שהתפרנס כאיש אמונו של זעליג, הסוחר הידוע ממוסקבה, ובגידו אלף רובל במזמנים לקניית סחורה עבור אדונו.

הַעֲסָקָה שעבורה הגיע, נכתבה ונחתמה קודם לכן בין הצדדים, כעת לא נותר לאהרן אלא למסור את המזמנים, ולטל את הסחורה. אחר עכובים בדרך, דרכו רגליו בניעזיו שעה קלה קודם כניסת השבת, ואהרן בחר באכסניה הראשונה שנגזמנה לו.

מֵאִחֵר וחשש להחזיק את המעות ברשותו, הפקיד אהרן את אלף הרובל בידי בעל האכסניה, שהיה בעל זקן נאה, וסבר פנים מעורר אמון. בצאת השבת נגש לטל את ממונו, אך בעל האכסניה הביט בו בפנים מתפלאות ומשך בכתפיו בתמיהה כשהוא שואל, "על איזה פקדון כבודו מדבר".

הַתְּבַלְבֵּל אהרן, והציץ בפני בעל הבית כמנסה ללדת לסוף דעתו, אך כעבר רגע התעשת ושטח את בקשתו פעם נוספת בסבלנות רבה. סמקו פניו של בעל האכסניה מחמה, קמץ אגרופיו, הכה בשלחן בזעם, וצוח, "הסתלק לך מביתי שקרן ונבזה, לפני שאפליא בך את מכותי".

נִפְחָד אהרן מאיומיו ומראהו של בעל האכסניה, ולא נסה אפלו לעמד על שלו, מאחר ולא היה לו מפר ומודע בעיר, הסתובב ברחובות הזרים לו, עד שרגליו הוליכוהו בלי משים אל בית המדרש.

מנגד עיניו לזמן כה רב. לבסוף הגיע היום הנכסף, בו התעתד הבן לחזור לעירו ולארצו.

הַכְּנוּת גדולות נערכו לרגל היום המקוה לקבל פגי הבן החביב על המלך כנפשו, פמליה מיוחדת מעבדיו ומשרתיו החשובים, נשלחה על ידי המלך לחוף הים, המקום בו עוגנות הספינות, להביאו בתפים ומחולות כראוי לבן המלך.

בַּסְפִּינָה בה הפליג הבן, שלח אחד ממכרי המלך חבילה אשר רכש בארץ רחוקה עבור המלך, והמלך צוה על עבדיו להביאה עמיהם בחזרתם לארמון. חזרו העבדים למלך, ובשרו, "קימנו דברייך, והבאנו החבילה שבבשקת".

הַנְּמָה המלך ושאל, "היכן הבן", אמרו לו, "אותו שכחנו, אך העקר את החבילה הבאנו עמנו", כעס המלך ואמר, "היתכן כזאת, לו הייתם מביאים את בני ושוכחים החבילה, ניחא, אבל את העקר שכחתם, אתם מאשמים בזאת במרידה במלכות".

דָּרַשׁ הַחֶפֶץ חַיִּים וצ"ל, זה אשר כתוב (ישעיה מ"ז) 'כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו, הכל ברא לכבודו, רק למען שמו יתברך, על כן לא שיר שוגג בחלול השם, ודינו כמזיד גמור.

נִרְאָה לפרש על פי זה את הכתוב 'אשם הוא אשם אשם לה', אחר שלפני כן כתוב 'על שגגתו אשר שגג והוא לא ידע ונסלח לו', בא הכתוב ללמדנו, אבל 'אשם הוא' אם 'אשם אשם לה', כי אפלו שוגג, מזיד הוא. (כרם חמד)

האהל הקדוש שבהאדיטש, והעתיר בתפלה לעורר עליו רחמים.

היה זה יום רגיל וְשַׁגְרִתִּי, לעת צהריים התפנה בעל האכסניה מעסוקי בשרות האורחים, והלך לאכל את ארוחת הצהריים. לפתע ארע דבר מִפְּלֵא וְנִדְיָה, עוד האכסנאי מתישב במקומו לארוחה, קפצה על השלחן חלדה גדולה דוחה ומגעילה, וקבעה לעצמה מקום, מול צלחתו.

נסוג בעל האכסניה ממקומו בבהלה ופניו חורו מבושה לפני אוֹרְחָיו, כעבר רגע קצר החל לנפנף בידיו ובמטפחתו לעבר החלדה הנועצת כדי לגרשה, אך זו רבצה במקומה לא נעה ולא זעה, התכרבלה במקומה במנוחה ושלחה.

יצא בעל האכסניה מכליו והטיח לעברה את ידו, אך זו זנקה בתגובה לעבר צנארו ונעצה בחזקה את צפורניה, זעקה חנוקה נמלטה מפי האישי, הוא אבד את שווי משקלו, וצנח ארצה.

הסובבים שהביטו כל העת בנעשה, נסו בכח לנתק את היצור שנדבק לצנאר מאַרְחָם, אך החלדה המשיכה לנעץ צפרניה ולא הרפתה, עד כדי סכנה לחייו, היה חשש שאם ירחיקוה בחזקה, תקרע את סימניו.

הכל הבינו שהארוע אינו בגדר הטבע ויש דברים בגו. רגע אַרְךְ חלף, עד שגניחתו של בעל האכסניה הסבה אליו את תשומת לבם של הנוכחים, הוא סמון להם באצבעו, וכשגחנו לעברו לחש להם.

"יודע אני בשל מה הגיעה אלי הצרה הגדולה הזאת, מעלתי בכספי הפקדון שנתן בידי אהרן, אֶלְף רוֹבֵל כֶּסֶף נָתַן בְּיָדִי לְפָנֵי

נכנס אהרן לבית המדרש ועמד בפתח, חשף שרר בבית המדרש אותה שעת מוצאי שבת, לבד מפנה אחת שהוארה בעששית, התקרב אהרן לאותה פנה, וראה את הרה"ק **רבי מנחם נחום מניעזין זצ"ל**, בנו של הרה"ק **רבי דובנער שניאור מליובאוויטש זיע"א**, היושב ושוקד על ספריו.

"הוא האישי שאוכל להועץ עמו", הבזיקה במחו מחשבה, אהרן המתין בסבלנות לרגע בו יקום הצורב מספריו, וספר לרבי מנחם נחום את הקורות עמו מאז נשלח ממוסקבה על ידי זעליג הסוחר, עד מעשה החמס ואימיו של בעל האכסניה.

למחרת עם בקר הלך רבי מנחם נחום לבעל האכסניה, ושאלו בענין סכום הכסף, הלה משף כתפיו בכעס עצור, "אינני יודע על שום פקדון", השיב בחמה, "אמש פנה אלי הזר הלז, ובקש ממני סכום כסף עצום שכביכול הפקיד בידי, אינני מכיר אותו, ועד לאותו רגע לא ראיתיו מעולם".

חזר רבי נחום אל אהרן בידיעה שאין בכוח לעזר, עדים להפקדת הכסף בידי בעל האכסניה לא היו, שטר פקדון אינו בנמצא, וממילא דין תורה לא יפסק שבעל הפקדון יקבל את כספו בחזרה.

מאחר ונכר היה מדברי אהרן כי אמת גפיו, יעץ לו לנסע להאדיטש בה עומד האהל הקדוש של זקנו, הרה"ק **בעל התניא זיע"א**, ולבקש שם רחמים, אולי יערה הקב"ה רוח של תשובה בלב האכסנאי ויתעורר להשיב את הכסף.

בלית בררה אחרת, מהר אהרן לעשות את עצת רבי נחום, נסע בלב שבור אל

מהרו הנוכחים לשאת את האכסנאי אל האהל הקדוש הממקום בניעז'ו, משהגיע והנח למרגלות הציון הקדוש, פרץ האכסנאי בבכייה קורעת לבבות ובקש מחילה גמורה, בהבטיחו כי מעתה והלאה יעשה את הישר והרצוי בעיני אלקים ואדם.

לא הספיק האכסנאי לסיים את דבריו, כשהחלדה זנקה לפתע בזריזות רבה, בטרם הספיקו הנוכחים הנרגשים לראות, נעלמה באפלוליתה של מחילה קטנה בזוית ביתו של האהל הקדוש. (היכל הבעל שם טוב גליון כו)

לפורים

הרבי המתין עם קריאת המגלה

ספר הרה"ק מסטראפקוב זיע"א. בליל פורים עכב זקני הרה"ק **רבי אברהם שלום מסטראפקוב** זיע"א בעל **דברי שלום** את קריאת המגלה בבית מדרשו, עד שהופיע בשערי בית המדרש החסיד רשצ"ה גריסגאט ז"ל מאנשי שלומו, אז צוה להתחיל בקריאה.

לאחר הקריאה, ספר הרשצ"ה שהיום בדרךכו למסחרו, נתפס על ידי שוטר כשברשותו סחורה אסורה, והיה בסכנה. הוא ציר לעצמו צורת רבו הרה"ק **רבי אברהם שלום**, ואז נפל בדעתו עצה ותחבולה להמלט מהשוטרים, הוא עשה כן, ובחסדי שמים עלה בגדו להשתחרר מעלם.

אחר שנמלט, הרהר במחשבתו כי מאחר ונצל בזכות רבו, חובה קדושה עליו לנסע אליו לקריאת המגלה, כשהגיע לסטראפקוב, ראה שהרבי אכן חזה במעשיו,

כניסת השבת, ואני הכחשתי זאת בצאת השבת במצח נחושה.

הנוכחים החליפו זה עם זה מבטי הבנה, הם הכירו מכבר את מעלליו של בעל האכסניה, אך הודוי הפתיעם, צפו הכל שבעקבות הודוי תרפה החלדה מקרבנה, אך זו לא סרה והמשיכה לפת את צארו.

הבינו הנוכחים כי משמים נשלחה אותה חלדה לתקן את הטעון תקונו, אין סכוי להסירה מגוף האיש, עד שיעשה התקונו, דומה שגם האכסנאי הבין זאת, שכן רמז לנוכחים בכחות לא לו, שברצונו לומר דבר מה.

נשקרבנו לעברו לחש, "לכו בקשו בשמי את מחילתו של רבי מנחם נחום, העזתי פני כנגדו, והתכחשתי בחציפות לאזהרתו, מהרו, חוסו עלי והסירו ממני את הקללה האימה הזו שדבקה לצארי."

לא חלפה שעה ארכה, דמותו ההדורה של רבי נחום נראתה בפתח. כשראה את החלדה לופתת בעקשנות את גרונו של האמלל, הרצינו פניו ביתר שאת, רכן מעל האכסנאי, ולחש ברצינות עמקה, "מחול לך, מחול לך", וחדו והתבונן בצפייה באיש ובחלדה, אך זו לא זעה כמלא נימה.

חורו פניו של רבי נחום, עיניו הצטמצמו במחשבה חוקרת, לבסוף שאל את בעל הבית, "שמה הטחף דברים כלפי אבא, האדמו"ר האמצעי זיע"א", גניחה עמקה נשמעה בחדר, חדי עיו הבחינו אף מקצה החדר בהנהון הקל שנענע האכסנאי.

אם כן, הזדקף רבי נחום בהקלה, "לך נא אל האהל הקדוש, ובקש מחילה גמורה."

זיע"א במפתיע אל אברך ממקרביו, ודרש תרומה עבור עניני הצדקה שלו. החסיד נענה ברוצון, הוציא סכום נאה מכיסו, והביא לרבי.

הרבי בקש עוד, והלה נתן, כף נשנה הדבר מספר פעמים, עד שאזל הכסף בארנקו, אך עדין לא נחה דעתו של הרבי, והוא הוסיף לבקש ממנו עבור צרכי צדקה, האברך הקרח ללוות ממכריו, בכדי להביא לרבי את אשר דרש ממנו.

הדבר נראה היה תמוה בעיני הנוכחים, מדוע דורש הרבי רק מאברך זה עוד ועוד, אולם לא עברו מספר שבועות, אשת האברך נפלה למשכב, ובבדיקות התברר כי היא חולה במחלה לא קלה, אך כעבר זמן מה, היא הבריאה שלא כדרך הטבע. (קדושת מרדכי לעלוב ח"ב עמ' קסז)

במצבי הנוכחי איני ינא מהם כלל

בתחלת חדש טבת תר"פ, עת התחילו מחנה הבולשביקים להתקרב לרוסטוב, התחילו לחשב בבית הרה"ק **רבי שלום דובנער מליובאוויטש** זיע"א, כי אולי מן הראוי שהרבי יעקר דירתו מרוסיה.

כנער זמן הסכים הרבי עם ההצעה, בני הבית החלו בהכנות לנסיעה, ואף הוציאו דרכון עבור הרבי לטורקיה, כאשר עבור כף הסכים הרבי להצטלם בפעם היחידה בימי חייו. אדהכי והכי כבשו הבולשביקים את רוסטוב, ותכנית היציאה מרוסיה כבר לא הייתה רלוונטית, הכובשים הטילו את אימתם, והכל הסתגרו בבתיהם במוך.

והמתין לו עם קריאת המגלה. (שיחתן טל עבדי אבות)

לא ימוטו מפיד

בימי חרפו, חלפו על ראשו של הרה"ק **רבי צבי הירש מזידיטשוב** זיע"א בעל העטרת **צבי** שנים של דחק רב, בהם לא היו ברשותו אמצעים להאיר את חשכת הלילה, והיה הוגה בתורה בהתמדה בקור העז לאור הלכנה.

בהגיע ימי הפורים, לא היה לעטרת צבי במה לקים מצות משלוח מנות, מגדל הדחק השורר בביתו. ידע תלמידו ואחינו **רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב** זיע"א צער רבו הגדול עד היכן הוא מגיע, רץ חטט וחפש עד שמצא אי אלו מגדנות וצלוחית יי"ש, והביאם לרבו באמרו, "הנני לקים מצות משלוח מנות".

שמח וצהל רבי צבי הירש במשלוח שהביא, מזג מכוסו יי"ש, והחזירם לרבי אייזיק"ל באמרו, "עתה מקים הנני משלוח מנות איש לרעהו, והנני מוסיף שהברכה שבכני מורי ורבי הרה"ק **רבי יעקב יצחק מלובלין** זיע"א, רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיד לא ימוטו מפיד ומפי זרעך ומפי זרע זרעך עד עולם, תתקים בך". (ישועת יסכו)

הצדקה בפורים מכפרת

בשעת עריכת השלחן הטהור של יום הפורים, פנה הרה"ק **רבי משה מרדכי מלעלוב**

במרכז העיר, כִּלְנוּ הַתְּפַלְלוּנוּ מִהַמְחִזָּה הַנוֹדָא שֶׁהָרָאָה לָנוּ הַרְבֵּי, אֲךָ מִגְדֵּל הַשְּׂמִימָה, לֹא הִבְטֵנוּ עַל שׁוּם דְּבָר.

הַנְּאֻסִים הִגְבִּיהוּ קוֹלָם בְּשִׁירָה, גַּם הַרְבֵּי הֵבִיט עַל כָּל אֶחָד וְהוֹרָה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה. אֲךָ הַרְבֵּינִית שְׂרָאָתָה כִּי הִסְעוּדָה הַחֲלָה לְהַתְנַהֵל כְּבָשָׂנִים קוֹדְמוֹת, חֲרָדָה מְאֹד וּבִקְשָׁה שִׁירָאוּ לְהַשְׂתִּיק הַדְּבָר, אֲךָ מִי יַעֲזֹ לְלַכֵּת נֶגֶד רֹחוֹ שֶׁל הַרְבֵּי.

גַּם בְּנוּ יְחִידוֹ הַרְהֵ"ק רַבֵּי יוֹסֵף יִצְחָק זִיעַ"א, חָשַׁשׁ שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִכֶּן סִכְנָה לְרַבֵּי. כְּשֶׁרָאָה הַרְבֵּי שֶׁהוּא חוֹשֵׁשׁ, לָקַחוּ בְּיָדוֹ הַקְּדוּשׁוֹת וְאָמְרוּ, "יוֹסֵף יִצְחָק, אֵל תִּירָא נְהִיָּה שְׁלָמִים. אֵינְנִי מִתְכַּנֵּן שְׁלָמִים בְּחֲדָרֵי חֲדָרִים, אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁנְּהִיָּה שְׁלָמִים בְּכָל הַיְצִיאָה וְהַתְּפַשְׁטוֹת שְׁלֹנוּ".

פְּנֵי הַרְבֵּי נִרְאוּ שֶׁלֹּא מֵעַלְמָא הַדִּין, וְהוּא דָרַשׁ בְּאַרְיִכוֹת מַדְבְּרֵי תוֹרָתוֹ. לְפַתֵּחַ נִעֲשֶׂה רַעַשׁ בְּבֵית, הַגִּיעָה שְׂמוּעָה כִּי בָאוּתוֹ לֵילָה יִהְיוּ חַפּוּשִׁים כְּכֹל הָעִיר, הַדְּבָר הַפִּיל פַּחַד עַל כָּל אֲנָ"שׁ, וְהַכֵּל לֹא יָדְעוּ מַה לַעֲשׂוֹת.

כְּשִׂיאָלוּ אֶת פִּי הַרְבֵּי, הוּא לֹא הֵנִיחַ לְהַפְסִיק אֶפְלוּ רָגַע אֶחָד מִהַשְּׂמִימָה וְהַנְּגוּנִים, הַכֵּל רָאוּ שֶׁהֶעֱנֵן מִשְׁנָה וּפְלָאֵי, מֵעוֹלָם לֹא רָאוּ כִּי אֶת הַרְבֵּי .

לְפַתֵּחַ נִשְׁמַע שֶׁאֲנָשֵׁי הַחַפּוּשׁ מִהַבּוֹלְשֵׁבִיקִים נִכְנְסוּ לְבֵית, אֵימָה וּפַחַד נִפְלָה עַל הַנּוֹכְחִים, אֲךָ הַרְבֵּי לֹא קָם וְלֹא יָעַ, צָוָה עַל הַנּוֹכְחִים שֶׁלֹּא יִזְוּזוּ מִמְּקוֹמָם וְלֹא יַפְסִיקוּ אֶפְלוּ רָגַע, רַק יִמְשִׁיכוּ לִנְגוֹ וְהוּא יִמְשִׁיף בְּדַבְּרָיו.

בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ הַתְּפַלְלוּנוּ אֶצֶל הַרְבֵּי, אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה קָרְאֵנִי הַרְבֵּי לְחַדְרוֹ וְאָמְרוּ "תֹּאמַר בְּשִׁמִּי לְאֲנִ"שׁ שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ שֶׁלֹּא יָבֹאוּ אֵלַי, לֹא לְהַתְּפַלֵּל, לֹא לְשִׁמִּיעַת תּוֹרָה, וְלֹא לְיַחִידוֹת, וּבְכֹלֵל שִׁמְעֵטוֹ לְהַגִּיעַ, אֲנִי רוֹצֵה שֶׁיִּדְעוּ הַבּוֹלְשֵׁבִיקִים אוֹדוֹתִי".

מִסְרֵהִי זֹאת לְחַסִּידִים, וּמֵאֲזַז כְּמַעֲט וְלֹא הִלְכְנוּ לְבֵיתוֹ, רַק אִם הִזְדַּמְנוּ עִנְיָן נְחוּץ מְאֹד, הֵיינוּ נִכְנְסִים בְּהַחְבָּא. כֹּה נִמְשָׁף עַד פּוּרִים, בּוֹ הַתְּקַבְּצֵנוּ לְבֵיתוֹ לַעֲת הַסְּעוּדָה, אַחֲרֵי שֶׁהוֹדִיעֵנו שֶׁהַרְבֵּי יֵשֵׁב עִם הַנְּאֻסִים שְׁעוֹת סְפוּרוֹת, רַק יֹאמַר דְּבָרֵי תּוֹרָה, אַחֲרֵי יִלְכוּ אִישׁ אִישׁ לְבֵיתוֹ.

מִן הָעֵבְרוֹת הַחֲמוּרוֹת בְּיוֹתֵר אוֹתָהּ עַת הִיָּה לְהַתְּקַבֵּץ יְחִידוֹ, בְּפִרְט בְּמִשְׁתָּה שְׁזָה הַרְבֵּה יוֹתֵר מִסְכּוֹ, קַל וְחֹמֵר שֶׁהֵיוּ מִסְפַּר עֲשִׂירִים בֵּין הַנְּאֻסִים, דְּבָר שֶׁהַמְּשַׁל הַקּוֹמוּנִיסְטִי הַתִּיחַס אֵלָיו בְּחֻמְרָה יִתְרָה.

כְּלָם בָּאוּ לְבֵית הַרְבֵּי בְּהַחְבָּא, שֶׁלֹּא יָדַע אִישׁ מֵהֶם, מַה עוֹד שֶׁמְשַׁלּוֹשׁ שְׁעוֹת אַחֲרֵי הַחֲשִׁכָה, אֲסוּר הִיָּה לְהַתְּהַלֵּךְ בְּרוּחָב. הַחַסִּידִים שֶׁהִגִּיעוּ בְּמִסִּירוֹת נִפְשׁ יָשְׁבוּ מִכְּנָסִים בְּעֶצְמָם, כָּל אֶחָד חָשַׁב כִּי צָדַד יִמְלֹט לְבֵיתוֹ מִיָּד עִם תֵּם הַסְּעוּדָה.

כַּחֲצִי שְׁעָה אַחֲרֵי שֶׁהַחֲלָה הִסְעוּדָה, בְּעַת שֶׁאָמַר הַרְבֵּי 'לְחַיִּים' לְכָל הַנְּאֻסִים, רָאוּ עַל פְּנֵי הַשְּׂתַנּוּת מְחֻלָּטָה, כְּמוֹ רוּחַ אַחֲרַת נִסְכָּה בְּקִרְבוֹ. הַרְבֵּי הוֹצִיא מְעוֹת מְכִיסוֹ, קָרָא לְאֶחָד מִהַחַסִּידִים, וְצָוָה עָלָיו שֶׁיָּבִיא מִשְׁקָה וְיַחֲלַק לְנְאֻסִים, שֶׁכֵּלֵם יִהְיוּ בְּשִׂמְחָה.

אַחַר צָוָה לְפַתֵּחַ בְּשִׁיר, וְאֲךָ הוּא עֲצָמוֹ הַתְּחִיל לִנְגוֹ. הַקּוֹל נִשְׁמַע בְּחוּץ, דִּירְתוֹ הִיָּתֵה

לאחד החסידים, "העמד יין עבור חיים מאיר הגר".

בפורים תשכ"ד בהתיישבו למשתה היין נטל האמרי חיים מחברת ואמר, "כעת הנני גבאי צדקה". הנוכחים תרמו כספים הגונים עבור צרכי צדקה, והרבי רשם במחברתו.

בהבחינו בעת משתה היין באחד הנוכחים שיזע אודותיו שהתחייב לאסוף כספים ביום זה, שאלו "מה אתה עושה כאן, הרי עליך לעסוק עתה בתפקידך, לך והמשוך בעבודתך". (מאיר החיים)

ונהפוך הוא

בשנת תרצ"ג, עלה על פס ראשות ממשלת רומניה שונא ישראל מבהק בשם גאגא שהיה מכנה בפי היהודים 'המן האגלי', ועמו שתפיו הרשעים פרופסור קוזא, זאליא, וקודרנו ימ"ש. הוא הרבה לגזר גזרות קשות, ולהציק לבני ישראל בכל צורה שהיה בידו.

ברחבי רומניה, הסתובבו בשנות שלטונו ללא הפרעה כנפיות 'משמר הברזל', שהיו חומסות בוזזות והורגות ביהודים. כחלף זמן, הכינו אנשי הנפיות תכנית מפרטת כיצד יהרגו את כל יהודי רומניה ויבזזו את רכושם, ואף כיצד יחלקו ביניהם את הבזה.

ספר ר' משה וולף פרידמן אב"ד יפו, שאחד הסניפים של כנפית משמר הברזל היתה בשכירות סמוך לביתו, בשעת לילה שמע מבעד הקיר את שמות העשירים היהודים שהזכרו בפי חברי כנפיה זו, כמטרה לחסלם ולטל מהם רכושם.

הבולשביקים נכנסו לחדר, ודרשו לבצע חפוש, אך העומדים השיבו כי לרבי אין פנאי עתה מאחר והוא יושב עם אנשים. שאלו באיזה זמן יבאו, והם נענו כי בעוד מספר שעות יתפנה הרבי מעניניו, והם נענו ועזבו את הבית.

פעבר כמה שעות באו בשנית, אז כבר היו כלם שתויים ובשמחה מרבה, על השלחן עמדו בקבוקי משקה ומעות מהגזבות עבור הישיבה. כששמעו שהם מגיעים בשנית, חשבו אחדים מהנאספים לסלק במהירות את הבקבוקים והמעות, דבר שהיה סכנה.

משהבחין בכך הרבי, הורה שלא יסירו מאומה ולא ישנו דבר, באמרו, "במצבי הנוכחי, אינני ירא מהם כלל". כשנכנסו ועמדו כנגד השלחן שבראשו ישב הרבי, הסב פניו מהם, הפנה ראשו לצד אנ"ש ואמר, "נו, צריכים לדבר דברי חסידות ויתבטלו הם לגמרי".

הרבי פתח במאמר ראשית גויים עמלק ואחריתו עדי אבד' (נמדבר נד ט), כי הקלפות הן העדר המציאות ואינן מציאות אמתי וכו', הם עמדו זמן ממושך והביטו בו, אחר יצאו מהבית ללא אמר ודברים. הסעודה עם הרבי התארכה עד לערוך ארבע לפנות בקר, פעבר כשבועים ביום ב' ניסן, הסתלק הרבי לבית עולמו. (תורת שלום - ספר השיחות)

לא יתכן ללא יין על השלחן

בשמחת פורים במחצת הרה"ק האמרי חיים זיע"א, כאשר תם היין מעל השלחן, העיר הרבי, "אינני מבין איך יתכן שבפורים לא יהיו כמה בקבוקי יין על השלחן", והורה

משעבר החרף והגיע ראש חודש ניסן, אך הצעות אלו, נכנס אל הקדש פנימה, והזכיר לרבי את הבטחתו, "הנה חג הפסח קרב ויבא, ואין שדוף על הפרק", ענה הרבי, "אמרת עד פסח ועדן לא פסח".

בערב פסח נכנס לרבי ואמר שהזמן חלף, אך הרבי אמר בקול רגוע, "אמרת עד פסח, עד ועד בכלל". בימי חל המועד הזכיר הבחור שוב ושוב את הבטחתו, וכי אין שום שדוף באפק, בכל פעם אמר לו הרבי, "פסח עדן לא עבר".

ביום האחרון של חל המועד פסח התעורר שדוף ישן שבוער כמעט ונגמר, אך מסבות שונות ירד מהפרק, כעת הצד השני שב והעלה בזימתו את השדוף, מאחר וכבר התענינו בעבר ואף כבר ישבו בזמנו הצדדים, התקדם השדוף ללא עכובים, כבר באותו לילה, שברו צלחת בשעה טובה ומצלחת. (איש האמת)

סעודה בשושן פורים

ספר הרה"ק רבי יחזקאל משינאנא זיע"א, שנים רבות לא נהג הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זיע"א לערוך סעודה ביום בשושן פורים.

נכנס לחדרו חסיד בשאלה, "למדנו רבנו, נח צדיק היה או לא", השיב רבי צבי הירש בתמיהה, "הרי מצינו בתורה שהעידה עליו, 'נח איש צדיק תמים היה'".

אמר החסיד, "אם כן אפוא, מדוע אינו עושה רבנו סעודה בשושן פורים, הלא כתיב במגלה, 'ונוח בחמשה עשר', מאותה שנה החל הרבי לערוך סעודה ביום שושן פורים. (שיחות חולין עמ' עח)

הפחד והיאוש היה גדול, הרה"ק רבי יעקב אלימלך פנט מדענעט זיע"א הי"ד דרש במקהלות בימי פחד אלו, ואמר בבטחה "אין מה לפחד, עוד יקום בנו וינהפוך הוא". הקדוש ברוך הוא יבטל את הגזרות בזכות אבותי הקדושים שהיו מנהיגי המדינה, ויראו שונאינו ויבושו".

אחר היאוש שכרסם בכלם, היו דברים אלו כטל תחיה, וכמים קרים על נפש עיפה. באותו הלילה, התבשרו לפתע שממשלת גאגא נפלה אחר פחות משנה בשלטון, וליהודים היתה אורה ושמחה. (זכיון יעב)

פורים זמן של גלוי

בימים כתקונם, לא הסכים הרה"ק רבי יחזקאל שונא מסטראפקוב זיע"א לקבוע זמן לברכותיו, סבור היה שאין להקציב זמן לקדוש ברוך הוא למלוי בקשותינו, אך היו מקרים בהם נפלט מפיו תאריך מסוים, ואף שהיה זה בהסח הדעת, התקיימו הדברים כשגגה היוצאת מפי השליט.

אחד מהבחורים שהסתופפו בצלו התקשה במציאת השדוף המיעד עבורו, ולו מספר אחים מבגרים ממנו, שעדין לא מצאו את זווגם הראוי. בהגיע יום הפורים עת ערוך הרבי מסטראפקוב את שלחנו וסביבו חסידים ואנשי מעשה, שתה הבחור והשתפר, בעודו בגלופיו, נגש אל הרבי והפציר בו כמה פעמים.

הרבי נענה לו וברכו שישועה קרובה לבוא, אך בצר לו ובהשפעת הינו ששתה, המשיך ודרש לדעת עד מתי ימתין, הרהר מעט הרבי ופסק, "עד פסח". הבחור שחדור היה באמונת חכמים, צפה בקצר רוח לחג הפסח.

מילין קורין והודשים נפלאים מהוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצרא שליט"א

מִי־הָתָא

חֲזָה־תָא

חֲזָה־תָא דְאִוְרֵי־תָא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

ג' עיקרי הקדושה בעולם הזה

את פ'ך מלדבר רע חס ושלום, שהפה והעין רמוזים הם באותיות ע' ופ', תזכה לבוא לדרגת צ'דיק.

כשאינו שומר פיו נעשה בחינת 'מצרים'

אך חס ושלום באם מניח ליצר להיכנס בתוך דיבורו נעשה מכך בחינת 'מצרים', כמו שכתב הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ ע"ה (בא ד"ה ומה שכתוב) כי מ' פתוחה וסתומה רומזים לפיו של האדם, כי בכדי לומר אות מ"ם נצרך להשתמש גם במ' סתומה, וכל עוד שאינו מסיים במ' סתומה, אינו יכול לומר את שמה של האות. ולכן האות מ' רומזת על הדיבור, כי כמו אמירת האות מ' כך גם דיבורו של האדם, כשפותח פיו לדבר אינו מסיים דיבורו עד שסותם את פיו. אך אם מניח ליצר להיכנס בין פתיחת דיבורו לסגירת פיו, ומדבר דברים אסורים נעשה מזה 'מצרים', דהיינו מ' פתוחה וס' סתומה והיצר ביניהם, שזה היה רצון מצרים לפעול שיהיה הדיבור בגלות.

וזאת לימדונו רבותינו בתורה שבעל פה שעיקרה היא אמירת פיו, שלא כתורה שכתב שעיקרה היא מה שנכתבה בספר, ועל כן פותחת (ברכות ב.) באות מ' פתוחה - 'מאימתי קורין את שמע', ומסיימת (עוקצין פ"ג מ"ב) במ' סתומה - 'ה' יברך את עמו בשלום' (תהלים כט יא), כי כאשר אדם פותח פיו - ידבר בתורה, וכשמסיים לימודו יסגור פיו, ולא יתן ליצר לבוא אל ביתו בדיבורו סרק והבל, ועל אחת כמה וכמה דיבורים אסורים.

אכילה בקדושה מביאה את האדם לדרגת צדיק ובכללה קדושת הברית

בכלל שמירת הפה שישמור את פיו מלאכול כתאות

וְשַׁחַט אֹתוֹ עַל יַד הַמִּזְבֵּחַ צִפְנָה לַפְנֵי ה' (א יא).

בפתח דברינו נקדים מה שאמרו צדיקים כי הנה ענייני הקדושה רבים הם, שבכל דבר ודבר יכול ואף נדרש מהאדם לקדש את עצמו לעשות הדברים לשם פועלן, וכשהולך בדרך זו מקדש את עצמו ואת סביבתו וזוכה להשראת השכינה. אך עיקרי התעצמות הקדושה עיקרים בשלושה אלו, קדושת האכילה, קדושת הממון וקדושה בדברים שנפשו של אדם מחמתן ובכלל זה קדושת הברית והנוגעים אליה, כשמירת העיניים והמחשבה וקדושת הבית.

אמר הרבי הקדוש רבי ישראל מרוזין ע"ה, דבר זה רמזה לנו תורה בנועם אמריה: ושחט אותו על יד המזבח צפונה לפני ה', ללמדנו כי כדי שיבוא האדם לפני ה' יש לו לשחוט ולמעט בדברים הרמוזים כאן. על ידך רומז על קדושת הברית שבירך. המזבח - קדושת האכילה, שכידוע שולחנו של אדם הרי הוא כמזבח. צפונה - רמז לתאוות הממון וכדכתיב (איוב לו כב) 'מצפון זהב יאתה', ואז יוכל להיות לפני ה', שבכך מתקדש כל גופו ונעשה ראוי להיות לפני ה'.

שמירת הפה והעיניים - הדרך להגיע לדרגת צדיק

קדושת פיו ועיניו של אדם ידוע כי הם המה הדרכים להיות צדיק, וכבר כתב רבי לוי יצחק מברדיטשוב ע"ה בספרו קדושת לוי (ליקוטים ד"ה אותיות), שסדר האותיות הוא: ס' ע' פ' צ', ורמז יש בסדר זה דווקא, כי האות ס' היא האות היחידה הסגורה וחתומה מכל צד, וללמדנו, כי כאשר תסגור עיניך מלהביט ברע חס ושלום, וכן תחתום

לבו, ואם שומר פיו ואוכל לשובע נפשו כדי קיום גופו לעסק התורה ועבודת ה' ואוכל בקדושה, זוכה להגיע לדרגת צדיק וכפי שכתוב (משלי יג כה) 'צדיק אוכל לשובע נפשו'. הרי לנו שאף ע"י קדושת האכילה זוכה ונעשה צדיק, וכדברי הקדושת לוי, שע"י שמירת הפה נעשה צדיק. ובקדושת האכילה נוסף קדושת הברית שאף היא כאכילה וכמו שכתוב 'את הלחם אשר הוא אוכל'. ועל כך מביא השל"ה **הקדוש** (שער האותיות אות ק' יט) שבעת שנפרד מרבו קודם נישואיו אמר לו, רבי ברכני, תנה בידי צידה והוראה לדרכי. אמר לו רבו: קדש עצמך בשני עניינים אלו, בקדושת מאכל ובקדושת הזיווג, והוי זהר במאוד להרחיק אלף אמה ממה שנוגע לאיסור, והתקדש במאוד בקדושתם, כי שאר מצוות התורה אינם עושים רושם גופני, אבל אלו שני הדברים, האכילה מקיים הגוף והזיווג מהווה הגוף, והרושם הזה עומד תמיד.

הנותן כל מחשבותיו בממונו אינו יכול להרגיש בקדושה

עניינה של קדושת הממון הלא היא כתובה עלי ספר הקדוש **נועם אלימלך** (ראה ד"ה וכי ירבה) וזה לשונו: 'וכי ירבה ממך הדרך' (דברים יד כד). רצה לומר אבל אם יהיה

דרכי השם רב וגדול בעיניך באומרך, כי לא תוכל שאתו' - שבלתי אפשרי לעמוס עליך המשא הזאת, כי ירחק ממך המקום אשר יבחר לשכון שמו שם, רצה לומר שיהיה רחוק בעיניך שתוכל לפעול כנ"ל שישכון השם יתברך ברוך הוא בעולמו במלכותו, תדע הסיבה שהביאך לחשוב זאת הוא, מחמת ד"י יברכך ד"י בממונך ובכל טובך, ונתת בכסף, רצה לומר ולא נתת כל מחשבותיך רק בממונך. ואמר הכתוב זאת העצה 'וצרת הכסף', דאיתא בגמרא (ב"מ מז:): אין מחללין מעשר שני על אסימון אלא על כסף שיש בו צורה. וזהו 'וצרת הכסף', שתעשה צורה קדושה על הכסף בידך, אשר ברשותך. 'והלכת אל המקום' כו', רצה לומר ותלך עם ממונך בדרכי השם אשר יבחר ד' בו, ונתת הכסף בכל אשר תאוו נפשך, פירוש שתעשה עם ממונך דברים שהנפש מתאוה ולא הגוף העכור החומד ומתאוה לתענוגי והבלי עולם וכו', עד כאן לשון קדשו. וכדרך שראינו בקדושת האכילה והעניינים שזוכה לבוא על ידם לדרגת צדיק ולהיות לפני ה', כן גם בקדושת הממון זוכה לבוא לפני ה', כפי שהמשיך הנועם אלימלך שכאשר יתנהג בממונו בקדושה יבוא לנאמר אחר כך 'ואכלת לפני ה' שעל ידי זה תזכה לעשות מצוות ה' ככל הצדיקים.

מִלְתָּא דְפִלְיָאָה

תאות הממון מביאה לעצבות ולבחינת עבודה זרה

בליקוטי מוהר"ן (מהדו"ק תורה כג) מבאר כי הנופלים בתאוות הממון מסתירים את אור פניו יתברך, ולהיפך זוכה לגלות פני ה', ונביא מלשונות גחלי האש שאמר בקדושתו: ואלו בני אדם הנופלים בתאוות ממון, ואינם מאמינים שהקב"ה יכול לפרנס את האדם בסיבה קלה, ורודפים אחר פרנסתם ביגיעות גדולות, והם אוכלי לחם בעצבון. כמו שכתוב (בראשית ג יז) 'בעצבון תאכלנה', ועצבות הוא מרה שחורה. אלו בני אדם נקשרים בפנים דסטרא אחרא, אלהים אחרים, חושך, בחינת מיתה, כמו שכתוב (איכה ג ו) 'במחשכים הושיבני' וכו'. ועליהם נאמר (יחזקאל יט) 'וזהבם לנדה', היינו בחינת עבודת אלילים, כמו שאמרנו חז"ל (שבת פב). מניין לעבודת אלילים שמטמא כנדה שנאמר (ישעיה ל כב) 'תזרם כמו דוה'. אבל אלו בני אדם שמשאם ומתנם באמונה, הם דביקים באור הפנים דקדושה. ועולים הדברים עם פתח דברינו [הובא בריש הגליון] משמו של הרבי מרוז"ן ע"ה, שע"י התגברות הקדושה בתאוות אלו זוכה להיות לפני ה', וכמאמר הכתוב 'צפונה לפני ה' - שע"י 'צפונה' ה' רומז לקדושת הממון, זוכה להגיע ולהיות לפני ה'.

א. שמטיים שם 'מחיי עולם'.

ב. כפי שיבאר מו"ר זקוני ע"ה (פתחי חותם שמני ד"ה ואת אלה): והאנשים הלהוטים אחר רדיפת הממון ומבטלים תורה ותפילה בגללו, נקראים בפשיטות כופרים בהשגחתו יתברך. שהוא הן ומפנס הכל, והכל תלוי ברצונו להרבות ולהמעיט כל אשר יחפץ ועשה. דאם איתא שיהם מאמינים בהשגחתו שהכל תלוי בידו למה מבטלים תפלתו. אלא דאי כופרים ואינם מאמינים למקרא קרא חיל (דברים ח יח) 'ודיעת את ה' אלהיך כי הוא הנותן לך כל לעשות חיל'. והבוטחים בה' יזכרו במשירתם הטובים אינם מבטלים שום תפלה ואם יש להם קביעות לתורה אינם מבטלים אותה ואין להם להיטהר כשאר בני אדם רק שמטיים בטחונם בה'. והנה האנשים הלהוטים מסוה הערוץ על פניהם כי המה ראו ולא תמהו כל הלהוט סוף הממון לא ישאר בידו ולרזק יגיע.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה, ולימוד גדול למדנו כאן לעבודת ה', כי 'שאור' רמז למידת הגאווה וגבהות הלב, שכן דרך השאור להגביה עצמו עד שמחמיץ את העיסה, ו'דבש' רמז לתענוגים והנאות הגוף, ושניהם אינם רצויים לפני ה', ובבוא האדם להתעלות בעבודת ה' צריך לטהר עצמו מן הגאווה ומן ההימשכות אחרי תענוגות העולם.

בתחילת העבודה קשה שתהיה הפרישות בשלמות

אכן לא תמיד מצוי האדם במדרגה זו לפרוש מכל הנאות העולם אשר לא לה' המה, וביותר מצוי בתחילת התקרבות האדם לעבודת ה' שקשה בעיניו להצטמצם שלא ליהנות מתאוות העולם יותר מכפי המוכרח לו, על כן אמרה תורה **קרבן ראשית תקריבו אותם לה'**, כי הגם שנאסר השאור והדבש לקרבן לה', עם כל זאת בראשית עבודת האדם רשאי להיעזר בהם לעבודתו, כדי שמתוך כך יזכה להתעלות בעבודתו ולפרוש לגמרי מן הגאווה ומתאוות העולם, כי בדרך קבע נאמר **ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח.**

כשבודק כל אבר ואבר מאבריו בפני עצמו ידע את מצבו

והפְּשִׁיט אֶת הָעֵלָה וְנִתַּח אֹתָהּ לְנִתְחָהּ. וְנִתְּנוּ בְּנֵי אֶהֱרֵן הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ וּגו'. וְעָרְכוּ בְּנֵי אֶהֱרֵן הַכֹּהֲנִים אֶת הַנִּתְחִים וּגו'. וְקָרְבוּ וַיִּכְרְעוּ יָרְחָץ בְּמַיִם וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַה עֲלֶיהָ אִשֶׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַה' (א ו-ט).

מכאן לימדנו הרה"ק יחיאל מיכל המגיד מזלאטשוב **ע"ה** דרך תשובה לשוב לאבינו שבשמים. וכך דרש, על האדם לקחת כל אבר ואבר מרמ"ח איבריו בפני עצמו, ויבדוק ויעיין איזה פנים וצורה יש לו. ובכך **הפשיט את העולה** היא הגאווה שבאה לו לאחר

המשך בעמוד הבא

קרבן ראשית - תחילת הכניסה לעבודת ה'

כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַה' לֹא תִעֲשֶׂה חֲמִץ כִּי כָּל שָׂאֹר וְכָל דְּבֶשֶׂל לֹא תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אִשֶׁה לַה'. קָרְבָּן רִאשִׁית תִּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָה וְאֵל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרִיחַ נִיחֹחַ (ב, יא-יב).

עובד ה' בתחילת עבודתו עדיין קשה לו לטהר מחשבתו וכוונתו בשלמות להיות כל כוונתו לשם שמים, ואף שהעובד שלא לשם שמים אין עבודתו רצויה ונוח לו שלא נברא, מכל מקום לאו כל אדם זוכה לטהר מחשבתו לשמים, והרבה יגיעה ועבודה נצרך כדי לזכך המחשבה ולטהרה, ולפיכך לא ימנע עצמו מעבודת ה' אף שלא זכה לטהר כוונתו, ובלבד שלא תהיה כוונתו על מנת לקנטר את חבירו. וכן הוא דרך הקטנים בראשית עבודתם, שדעתם קצרה לכוון עבודתם לשם שמים, ולפיכך נצרך למשון לבם לעבודת ה' ולרצות אותם גם בדרך זו להנאת עצמם, ומתוך כך ירגילו עצמם בעבודה ומעט מעט יזככו כוונתם שתהיה לשם שמים.

מתוך שלא לשמה יבוא לעבודה לשמה

ומכל מקום אין זו הדרך הנכונה שתהיה כל עבודתו לכוונת הנאת עצמו, כי הגם שהוצרכו להתיר תחילת העבודה בדרך זו כדי להמשיך לב האדם לעבודת ה', אבל אין זו העבודה הרצויה לנחת רוח לפני ה', ולאחר שזכה לקבוע עצמו בתורה ועבודת ה', יטהר מחשבותיו וידקדק עם עצמו שתהיה כוונתו רצויה ונכונה לשמים, ואדרבה כפי שמוסיף להתעלות בעבודת ה', כך מוסיפים לדקדק עמו גם על כל פניה דקה.

פרישות מן הגאווה והתענוגות

כמו שנצרך לפרוש מכוונה שאינה רצויה, כך נצרך לטהר עצמו מן הגאווה ומשאר תענוגי העולם, וזהו שאסרה תורה הקרבת שאור ודבש על המזבח, כי

כח הפה גם כאשר הלב אטום וסתום

ואף כשהאדם מנסה לרחוץ את לבו ורואה שלבו אטום אל יפול לבו בקרבו, כי גלוי וידוע לפני רבון העולמים שרצוננו לעשות רצונו ולקיים כל מצוותיו חוקיו ומשפטיו, ולא להיכשל בשום נדנוד חטא והרהור עוון במחשבה בדיבור ומעשה, וחפצים אנחנו להרגיש את ההרגשות הגדולות שאדם צריך להרגיש אחר שעושה חטא, אך מה נעשה ותוקף הגלות אטם וסתם את ליבנו בחותם בתוך חותם, ופעמים שקשה להרגיש אפילו הרגשה קטנה, לא גנוחי ולא יליל.

אך על זה אמר הנביא (הושע יד ג) 'קחו עמכם דברים ושובו אל ה', אמרו אליו כל תשא עוון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו', שאף שהלב אינו מרגיש, עם כל זאת נקח עמנו דברים, ועל דרך שכתוב 'כי קרוב אליך הדבר מאד בפיוך ובלבבך לעשותו', והקשה **בשם משמואל** (נצבים תרע"א ד"ה כי קרוב) ובעוד ספרים, מדוע נכתב 'בפיוך' קודם ל'לבבך', הרי סדר התשובה היא שבתחילה מתחרט בליבו ואחר כך מתודה בפיו, וביארו שישנם פעמים שהלב אינו מרגיש חרטה ועדיין אינו מבין את גודל הריחוק שיש לעושה עבירה, אך לכל הפחות יתחיל בפיו ויתוודה על עוונותיו, וישפוך שיח פני בוחן לבות שיפתח ליבו לתשובה וחרטה, ואחר כך יסייע לו הקב"ה ויכנסו הדברים לליבו.

מעלת המחשב לעשות מצוה אף שלא עשאה

וכבר אמרו צדיקים על דברי הגמרא (ברכות ו.) 'חישב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה', שכאשר אדם עושה מצוה כמעט ואי אפשר שלא יתערב בזה פניות ונמצא שהמצוה אינה בשלימות, אך אם נאנס ומעלה עליו הכתוב כאילו עשאה זה ביתר שלימות כי אין פניות במצוה. וכן בענין התשובה, אדם יעשה המוטל עליו ויעזוב דרכיו הרעים, ואז יכבה ויתחנן ויעשה כל מה שיכול, ואם נאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה והקב"ה יעזור לו להשלים תשובתו, ותהיה התשובה ביתר שלימות.

שעשה איזה מצוה וחושב שבא לשלימות, ובכך שינתח ויעיין בכל אבר לבדו, יראה שעדיין יחסר הרבה לבוא לשלימות.

כשבוכה ומתחנן בדמעות יכול לטהר נפשו

והמשך הכתובים מורים לנו אף הם, מה יעשה האדם לאחר שרואה את מצבו כי נורא הוא, שלאחר מכן כתוב **וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים וגו' על העצים אשר על האש' וגו'**, ובא ללמד שאש בקרבו תוקד, בהעלותו את מצבו על לבו. ואז **וקרבו וכרעו ירחץ במים**, שלבו ימס כמים מהמצב שנמצא בו, וכמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קיט קלו) 'פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך'.

כפי שאמרו בספרן של צדיקים על הפסוק (במדבר לא כג) 'כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטהר, וכו' וכל אשר לא יבוא באש תעבירו במים', ישנם דברים שיעברו ויחלפו באש, ויש דברים שהם בבחינת 'אשר לא יבוא באש' ועליהם נאמר 'תעבירו במים' שצריך להוריד דמעות כפלגי מים כדי לטהר נפשו לה'. שצריך האדם להשתמש בכל האמצעים העומדים לרשותו כדי לזכות להתקרב חזרה לאביו שבשמים. אפשר לרמוז במה שאמרו בגמרא (ר"ה לג:): שתי דרכים לפרש 'תרועה' שנאמרה בתורה, או 'גנוחי גנח' או 'לילי לילי', שצריכים לגייס את כל הכוחות, אם באש אם במים, אם בגניחה אם ביללה, וכשאדם עושה כל שביכלתו עוזר לו הקב"ה וזוכה שיתרצה עבד אל אדוניו.

וידוע שכל עולם הזה הוא משל, וכמו בעולם הזה אם בן מתחנן לאביו אפילו בדבר הקשה עליו, אולם אם הוא בבחינת 'תחנונים ידבר רש' (משלי יח כג), אזי 'לשון רכה תשבר גרם' (שם כה טו) וכפי שכתב רש"י: 'ולשון רכה' בתפילה ובתחנונים, 'תשבר' את עצם קושי הגזרה. כן הדבר אצל אבינו שבשמים שאף מי שהתרחק וקשה דרכו לחזור בתשובה שלימה, אבל אם שופך את לבו ברחמים ותחנונים וצועק לבו אל ה', ע"י זה מתעוררים רחמים מרובים ועצומים ונפתחים כל השערים, ע"י התפלות צומות ועזקות.

מילין יקרין

פרקי הדרכה ועבודת ה' על סדר הפרשה

חשיבות ויקרת עבודת ה' בדורות אלו

דורות הראשונים.

נבין זאת יותר במובא בדברי יחזקאל (אגדות ד"ה ראש השנה) על הכתוב (תהלים קטז ו) 'דלותי ולי יהושיע' ודרשו רבא בגמרא (פסחים קיח: ר"ה יז): אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם, אף על פי שדלה אני במצוות לך אני, ולי נאה להושיע, ע"כ. והקשה הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא ע"ה מדוע 'לי נאה להושיע' אם 'דלה אני במצוות'.

אך היא הנותנת, ודווקא מפני שאני דלה במצוות - לי נאה להושיע, שכן בדורות הראשונים הייתה התורה והיראה במעלה העליונה ובחשיבות גדולה ודבר ה' היה יקר בימים ההם, ואיש שעסק בתורת ה' ועבודתו היו מחשיבים ומחזיקים אותו ומתוך שלא לשמה בא לשמה, ממילא אין חידוש כל כך שהיו גדולים בתורה ויראה, כי מתחילה היו עוסקים בתורה שלא לשמה שייקראו רבי, ומתוך זה הגיעו ובאו ללימוד לשמה.

אבל עתה בעוונותינו הרבים בעקבא דמשיחא שנתקיים בנו מאמר חז"ל (סוטה מח:): 'חכמת סופרים תסרח ויראי חטא ימאסו' בעיני המון עם ואין משען ומשענה, כי גם אם ילמד הרבה תורה לא יחשיבוהו לגדול בשל כך, נמצא שלא שייך מתוך שלא לשמה יבוא לשמה, ועם כל זה אם יתייגע בתורה ועבודה ולא ישגיח על המלעגים עליו, חשוב ויקר בעיני הקב"ה התורה והתפלה שלו יותר מבדורות הראשונים. ולכן כיוון ש'דלותי' ש'דלה אני במצוות' - שהמצוות שלי הם בדלות ובשפל המדרגה למול דורות הראשונים, לכך 'לי נאה להושיע' שלמרות שאיני נחשב בעיני ההמון אני עובד אותך.

זעקה אמיתית מעומק הלב בדורנו

פועלת יותר מתעניות וסיגופים של דורות הראשונים

וכך שאל רבי חיים ויטאל ע"ה את רבו האר"י הקדוש ע"ה, על מה שאמרו בירושלמי (שבת פ"ה ה"ד) שפעם אחת יצאה פרתו של רבי אלעזר בן עזריה ברצועה שבין קרניה והושחרו שיניו מרוב תעניות שהתענה

וּנְפֵשׁ פִּי תִקְרֵיב קָרְבָּן מִנְחָה לַיהוָה סֶלֶת יִהְיֶה קָרְבָּנוּ וַיִּצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן וַנִּחַן עָלֶיהָ לְבָנָה (ב, א).

אמרו רבותינו בגמרא (מנחות קד:): אמר ר' יצחק, מפני מה נשתנית מנחה שנאמר בה 'נפש'. אמר הקדוש ברוך הוא, מי דרכו להביא מנחה, עני, מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו לפני.

חיזוק גדול יש לנו ללמוד מקרבנו של העני הנחשב כאילו הקריב את נפשו, שכמו כן הוא גם בדורות, שיש דורות עשירים ויש את דורותינו האחרונים שבבחינת 'עני' - 'אין עני אלא בדעת' (נדרים מא), בוודאי מעלה עליהם הכתוב כאילו הקריבו נפשם בעבודתם את ה' עם כל המניעות וקטנות המוחין, וחשובים הם עוד יותר מכל אותם דורות הראשונים כמלאכים.

כי הנה ידועים המה דברי האר"י הקדוש ע"ה שענה לתלמידו המובהק רבי חיים ויטאל ע"ה, ששאלו, איך אומר לי שנפשי מעולה, הרי הקטן שבדורות ראשונים היה צדיק וחסיד שאי אפשר להגיע לעקבו. אמר לו האריז"ל, דע כי אין גדלות הנפש תלויה כפי מעשה האדם רק כפי הזמן והדור ההוא, כי מעשה קטן מאוד בדור הזה שקול בכמה מצוות גדולות שבדורות אחרים, כי בדורות אלו הקליפה גוברת מאוד לאין קץ מה שאין כן בדורות ראשונים, עכ"ל.

בדורות אלו אשר חכמת חסידים תסרח ועם זאת עוסק בתורה ובמצוות חשוב יותר

לתבונה רבה נדרשים אנחנו להבין מהותם של דברים, שכן ידוע גדול הדורות הראשונים אשר היו גדולים בשיעור קומתם מן האחרונים, כאשר אמרו חז"ל (שבת קיב:): 'אם ראשונים בני מלאכים, אנו בני אנשים, ואם ראשונים בני אנשים, אנו כחמורים', וככל שחולפים הדורות כך הם מתמעטים והולכים, אם כך כיצד ניתן לומר שעבודת ה' בדורנו שקולה פי כמה מעבודת דורות הראשונים. אלא הוא הדבר, שדווקא בגלל שאנחנו דור של הסתר פנים וחכמת חסידים תסרח, משום זה נחשבת כל עבודה קטנה עוד יותר מתעניות סיגופים ועבודתם הגבוהה של

אני עליו כאילו הקריב נפשו, כי כמו שבזמן שביט המקדש היה קיים נחשב קרבנו של עני כאילו הקריב נפשו כן גם בדורנו דור עני שאין עני אלא בדעת, דור עני במצוות בתורה וברוחניות, מעלה עליהם הכתוב כאילו הקריבו ישראל נפשם.

כי אחר כוונת הלב הן הם הדברים, כי כך דרכו של הקב"ה ברוב רחמיו שדן כל אדם לפי כוחו ויצרו, וכנודע מאמרם ז"ל (ע"ז ג.) אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, היינו הכל לפי הזמן ולפי המקום, כי בוודאי בזמן שהיו השנים כתיקונן וישראל היו שרויים על אדמתם, ואור הדעת שלהם היה זך וצלול ובהיר, היו יודעים לעבוד ה' בהשגות גדולות רמות ונשגבות, וכמאמר הכתוב (דה"א' כח ט) 'דע את אלקי אביך ועבדהו', כי מי שחנן אותו ה' עם אור הדעת הרי שהוא מרגיש אור הבהיר על כל פסיעה ופסיעה, וטועם עריבות מתיקות נעימות ידידות מזיו אור פני מלך חיים, אבל בעת החשכות באחרית הימים שתוקף הצרות והגלות מתגברים בכל יום ויום, אף מי שעובד ד' בהשגות קטנות יקר הוא בעיני ה' כאילו היה מייחד יחוד השם בכל כוונות הראויות לכוון.

אף שהמוחות מתמעטים בירידת הדורות אך נקודת הלב מתפשטת ביתר שאת

כיוון שאחר כוונת הלב הם הדברים יובן עוד כמה נחשבת עבודתנו בדורות אלו, כי כך אמר הרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא ע"ה שאף שהמוחות מתמעטים בכל פעם יותר, אבל הנקודה שבלב נזדכך והולך בכל פעם יותר, ובדור זה של עקבתא דמשיחא כשיש בלב איזה הארה אמיתית אפילו מעט, חשוב לפני הקב"ה יותר מאור גדול בדורות ראשונים שכן לפי קטנות המוחין של הדור יתום נחשב הרבה, וכיון שהעולם בשפל המדרגה בקלות יוכל האדם להשיג ולייחד ולצרף כל הבחינות הנמוכים להעלותם לראש הפסגה.

על כך. אם כן, שאל רבי חיים, מה נענה אנחנו אזובי הקיר אם בארזים נפלה השלהבת והתענו על חטא קטן תעניות למכביר. ענה לו האר"י הקדוש: בזמן הזה בחשכת הגלות אף צעקה ואנחה אחת אמיתית מישראל מעומק לבו נחשב כהתעניות משנים הקדמונים.

הוסיף על כך הישמח ישראל (חנוכה אות נ"ו), את זה אמר האר"י הקדוש בדורו, אם כן בדורנו אנו שירדנו פי כמה וכמה מדורו המופלא של האר"י, על אחת כמה וכמה שכל זעקה אמיתית הבוקעת מעומק ליבו של יהודי, עושה רושם ופועלת יותר מתעניות וסיגופים של דורות הראשונים.

הדור הממעיט שמכוון ליבו לשמים חשוב כמרבה ואף יותר

זהו שאמרו חז"ל במשנה (מנחות קי.): נאמר בעולת בהמה (ויקרא ט) 'אשה ריח ניחוח', ובעולת עוף (שם פסוק יז) 'אשה ריח ניחוח', ובמנחה (שם ב ב) 'אשה ריח ניחוח', לומר לך, אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים.

וכך נפסק בשולחן ערוך (או"ח סי' א ס"ד): טוב מעט בכוונה מהרבות שלא בכוונה, וכתב המגן אברהם על זה: אף על פי שהמרבה כיוון ליבו גם כן, מכל מקום אם הממעיט לא היה סיפק בידו לעשות, הרי הוא רצוי לה' יתברך כמו המרבה, וכן מוכח מדברי הגמרא שקרבן עולת העוף של עני שנאמר 'אשה ריח ניחוח' הינו כמו עולת בהמה שמביא העשיר.

לכך אף אם אמנם ובדורנו קשה להיות 'מרבה', אך כשנעשים הדברים בכוונה עמוקה שבלב לעשות רצון יוצרי וקוני אף כי טבע העולם מטריד ומבלבל, עליהם נאמר 'טוב מעט בכוונה'. ועוד יותר מכך,

שנחשבת עבודת הדורות האחרונים למעלה מעבודת הדורות הראשונים כפי שהתבאר בדברי הארז"ל, והוא הדבר שרצה נתן התורה ללמדנו באמרו נפש כדרשת חז"ל 'מי דרכו להביא מנחה עני, מעלה

יגא לאור ע"י מבין אור לישראל
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או למעט ללא אישור
מפורש בכתב ממזכ"ר אור לישראל
פניצוב ושימור: שוקי קנר

פרשת ויקרא

תפילה טהורה

צרה גדולה התרחשה ובאה על אחד העשירים המופלגים שהתגורר בעיר הגדולה לבוב. אותו עשיר, איש רב פעלים ונכבד בעירו, היו חייו מתנהלים על מי מנוחות, עד שביום מהימים קפצה עליו רוגזה של בתו הנערה שיצאה מדעתה והשתתה באופן חמור. נערה זו הייתה משכלת ונבונה, טובת לב ונעימת הליכות, והסבה נחת רוח רבה להוריה, עד לאותו רגע נורא בו הנערה החלה לצעוק ולצוות, להשתולל בפראות ולשבור כלים בחמתה.

ההורים ההמומים לא ידעו את נפשם. הם מיהרו לקחתה לרופאים מומחים ולפרופסורים גדולים שבדקוה שוב ושוב ולא מצאו כל דרך לרפא אותה. עם חלוף הימים הבינו ההורים כי אין זה מקרה רגיל של מחלת שיגעון אלא שרוח רעה, דיבוק של נשמה תועה, נכנסה והשתכנה בתוך גופה. הדיבוק מצא מנוח לנפשו בתוך הנערה האומללה, והוא מסרב לצאת משם.

ככל שניסו ההורים להציל את בתם מצרה זו, לא עלתה בידם. הם ניסו לבקש רחמים מהדיבוק, הבטיחו לו כי יתפללו עבורו וילמדו משניות לעילוי נשמתו, אך הדיבוק סירב לשמוע, ובעקשנותו הרבה נשאר בתוך הנערה. ההורים פיזרו סכומי כסף עצומים לצדקה, פנו אל רבנים ומקובלים שונים שינסו את כוחם, אך הכל העלו חרס בידם.

באחד הימים עשתה לה השמועה כנפיים בעיר לבוב כי הגאון רבי דוד הלוי סגל, הנודע בשערים על שם ספרו 'טורי זהב', מנושאי כלי השולחן ערוך ומגדולי פוסקי ההלכה, הגיע לבקר בעיר. העשיר לא התעצל ותיכף פנה לאכסנייתו של הטורי זהב וביקש לשוחח עם הרב.

באותה שעה היה הטורי זהב עטור בתפילין ומעוטף בטליתו, שקוע בלימוד התורה והיה עוסק בספר ארבעה טורים, כשהוא מחדש חידושים נפלאים לאמיתיה של תורה. בעל האכסנייה שהכיר את העשיר ואת צרתו הגדולה, פנה לטורי זהב וביקש ממנו כי יואיל לקבל את העשיר, שהוא תומך תורה ורודף צדקה וחסד, ולשמוע את מה שבפיו.

עם כניסתו לחדרו של הט"ז פרץ העשיר בבכי עצום. רק משחלפו דקות ארוכות והעשר נרגע מבכיו, הוא פתח ותיאר את סבלו וסבל בני משפחתו ממצבה הנורא של בתו הנערה שנכנס בה דיבוק ועיניהם רואות וכלות.

הט"ז הביט בעשיר ונענה לו, כי אמנם הוא מרחם עליו מאוד והוא משתתף בצערו הקשה, אך מה יעשה וידו אינה משגת בעניינים שכאלה ואין לו ידיעה כיצד ניתן להוציא את הדיבוק. אילו היה בכוחו לפעול פעולות כדי להחזיר את הנערה החולנית לבריאותה ולשפיותה, בוודאי שהיה עושה זאת, אך מעולם לא התנסה בכגון אלה, וצר לו כי עליו להשיב את פניו ריקם.

משראה העשיר כי הט"ז מסרב להתעסק בעניין זה, עלה בדעתו רעיון. הוא פנה אליו ואמר, כי מבקש הוא ממנו בקשה אחרת, שיואיל לערוך בביתו ולכבדו ביקור נימוסין. העשיר הסביר לעצמו כי יש בכוח התורה והצדיקים לפעול ישועות ולהשפיע שפע ברכה בעצם ביקורם בבית, ובוודאי כוח רב יש בכוח ראייתם, אם בעצם הבטתם על החולים ואם בכך שהחולים מביטים על מאור פניהם, ושמה בכך תמשך להם הישועה.

לבקשה זו לא ראה הטורי זהב כל סיבה לסרב, והוא אמר לעשיר כי הוא מוכן ומזומן

הוא ראה כי טליתו ישנה מאוד, בלויה ודהויה, וסבר העשיר כי מתנה כזאת שיש בה הידור מצוה ונוי תורה ותפילה, בוודאי ישמח הט"ז לקבל.

אמנם הט"ז עמד על שלו ומיאן לקבל את הטלית, וכראותו את אכזבת העשיר נענה ואמר לו: אגלה לך את סיבת הדבר שאני ממאן לקחת ממך את הטלית: אין זה בגללך חלילה אלא בגלל שאין רצוני בטלית חדשה כלל, שכן טלית ישנה זו יכולה להעיד עלי בבית דין של מעלה שמעולם לא חשבתי מחשבות זרות בשעת תפילתו, וחבל לי להפסיד טלית שיש בכוחה להעיד כזאת ולהחליפה בטלית אחרת, אפילו תהא חדשה ומהודרת.

רבינו אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זיע"א במעז'בוז', נוהג היה מדי שנה ביום הכיפורים להתפלל את תפילת היום הקדוש בהשכמה גדולה. שנה אחת נתאחר הבעש"ט מאד, ובעוד שכל התלמידים, החבריא קדישא של הבעל שם טוב כבר עמדו מוכנים ומזומנים לתחילת התפילה, רבינו הבעש"ט לא הופיע ובא, לפליאת הכל.

התארכה ההמתנה שעות רבות, שעות היום כבר חלפו ועברו, ואף אחד מהתלמידים לא החל עדיין להתפלל. כולם המתינו בחרדת קודש לבוא רבם ומאורם של ישראל. כשבסופו של דבר, לאחר זמן רב, הגיע הבעל שם טוב לבית המדרש, הוא לא סימן שיתחילו בתפילה עדיין, אלא התיישב על הכסא שבמקומו, שם עמד עמוד מיוחד 'סטנדר' עליו היה מונח המחזור ליום הכפורים. הבעל שם טוב השעין את ראשו על העמוד במשך שעה ארוכה. לאחר מכן קם הבעש"ט, התנער ממחשבותיו, אך שוב הניח ראשו על העמוד. וכך היה כמה וכמה פעמים.

התלמידים שעמדו סביב הבינו כי במופלא מהם אל להם לדרוש ולחקור, ומי יודע את גודל התיקונים שרבים עושה בעולמות העליונים. הכל

לבוא לבקר בביתו תיכף ומיד. שמח העשיר מאד וביקש מהט"ז כי יעלה למרכבתו המפוארת העומדת בחוץ, ויחד ייסעו לביתו שבמרכז העיר. כשהגיע העשיר, מלווה באורחו החשוב הט"ז, אל תוך ביתו, עמדה שם הנערה החולנית, ותיכף עם כניסתו הכריזה בקול גבוה: ברוך הבא, רבינו! ומיד כשאמרה זאת סובבה הנערה את פניה לצד השני, שאל אותה הט"ז: מה הסיבה שהסבת את פנייך לאחור תיכף בכניסתי לבית, ומדוע, מצד שני, קראת לי בתואר 'רבינו' וקדמת אותי בברכת 'ברוך הבא'?

נענתה הנערה ואמרה: יידע מעלתו כי בעולמות העליונים קוראים לכם בשם: מורינו ורבינו הגאון רבי דוד, בעל טורי זהב. ודווקא מפני גודל חכמתכם וצדקתכם, נאלצתי להסתובב לצד השני, שכן הרשעים אינם יכולים להביט בפני הצדיקים. הטורי זהב שמע את דברי הנערה ואמר לה: אם אכן נכון הדבר שיש לי מעמד וחשיבות בשמים ממעל, אם כך הריני גוזר בכוח התורה ובכוח החידוש שחידשתי היום בדברי הטור, שתירצתי דבריו באמת וישר, שנערה זו תזכה תיכף ומיד לרפואה שלמה, והדיבוק הנמצא בתוכה יעזבנה על אתר ויצא מאצבע קטנה של רגלה, באופן שלא יזיקנה ולא יזיק לאחרים.

הט"ז סיים את דבריו ומאצבעה של הנערה נשמע קול חבטה, ולפתע פתאום הנערה החלה מדברת בקולה הרגיל וחדלה משיגעונותיה לחלוטין.

בהתרגשותו הגדולה ביקש העשיר להעניק לרבינו הט"ז מתנה נאותה על הנס והפלא שחולל למעלה מדרך הטבע, כלי כסף וכלי זהב יקרים מאוד, אמנם הט"ז מיאן לקחת את המתנות והדורות שהציע לו העשיר, עד שהעשיר אמר לו: גם אם אין רצונו של רבינו לקבל ממני כסף וזהב, דברים גשמיים, בוודאי שרבינו לא יסרב לקבל מאתי טלית צמר מצויצת, חדשה ומהודרת ביותר. שכן באותה שעה שהעשיר ביקר באכסניית הט"ז

פתח האברך וסיפר לרבי דוד פורקעס על מנהגו של הבעל שם טוב שבכל פעם שהוא נוטל את ידיו לסעודה הוא שרוי בדביקות עצומה, ואילו על המסובים נופלת תרדימה. וכך נמשך הדבר עד אחרי שהבעל שם טוב מברך את ברכת 'מוציא', שאז מתעוררים כולם מתרדמתם.

ענה רבי דוד פורקעס ואמר: אלך ואראה את המראה הגדול הזה!

כשהגיע רבי דוד פורקעס יחד עם תלמידו האברך אל הבעל שם טוב, כיבד אותו הבעל שם טוב בכבוד גדול, ואף הזמין אותו לבוא ולסעוד יחד עימו את סעודת 'צפרא דשבתא' בבוקר יום השבת.

רבי דוד שהמתין לך, אזר חלציו כגבור והשתדל בכל כוחו להיות ער בשעת נטילת ידיים ולא להירדם כשאר המסובים. הוא החזיק את עיניו ואימץ את מחשבתו, אך כל זה לא הועיל לו מאומה, וגם עליו נפלה תרדמה עזה.

והנה בשנתו חולם רבי דוד פורקעס כי הוא נמצא בשמים ממעל, והבעל שם טוב עומד לפניו ועיניו רואות את סדר נטילת ידים שלו, והוא שומע כיצד הבעל שם טוב מגלה את סוד נטילת הידיים, ולעומתו ניצב הרה"ק המגיד ממעזריטש זיע"א ומתפלפל עם רבו וטוען שבכתבי רבינו האריז"ל נאמר אחרת ממה שהבעל שם טוב מפרש.

מה גדלה תמיהתו של רבי דוד פורקעס בשומעו את הבעל שם טוב עונה לתלמידו המגיד ממעזריטש כי בדור חלש שכזה הנה גם האריז"ל יודה לו ויאמר שהצדק עמו. התפלא המגיד ממעזריטש ושאל את הבעל שם טוב: מי יוכיח שאכן כך הוא? ענה לו הבעל שם טוב: הנה האריז"ל נמצא בהיכל הסמוך, הבה ניכנס אליו שנינו ונשמע זאת מפיו הקדוש. וכך עשו, ולאחר פלפול עצום שהיה ביניהם, הודה האריז"ל לדברי הבעל שם טוב. ותיכף עם הודאת האריז"ל, הקיץ רבי דוד פורקעס משנתו ושמע את הבעל שם טוב מברך את ברכת 'מוציא' כדרכו בקודש.

עמדו בשתיקה, בחרדת קודש וביראת הכבוד, עד שהגיע הרגע בו רמז הבעל שם טוב שיתחילו את התפילה.

שליח הציבור בבית מדרשו של הבעל שם טוב היה הרה"ק רבי דוד פורקעס זיע"א, שהיה אב"ד ומגיד מישרים בעיר מעז"בוז'. בתחילה היה רבי דוד פורקעס מתנגד גדול על הנהגת הבעל שם טוב. אמנם בתחילה היה רבי דוד פורקעס מתנגד גדול על הנהגת הבעל שם טוב, וכל כך היתה גדולה התנגדותו לרבינו עד אשר שבכל פעם שהיה יושב ללמוד עם תלמידיו שומעי לקחו בש"ס ופוסקים, היה פותח במילתא דבדיחותא, כמו שאמרו חז"ל, אלא שאת המילתא דבדיחותא היה רבי דוד מכוון ומרמז לשחוק נגד החסידים.

באחד הימים הגיע אברך חשוב ושאל בעצתו של הבעל שם טוב, שמאחר ונפשו חשקה בתורה, מבקש הוא את עצת רבינו את מי יקח לו לרב שילמדנו את תורת הנגלה, שכן רצונו ללמוד אצל רב גדול ומפורסם בתורה, שיהא תוכו כבדו, בבחינת אם הרב דומה למלאך אלוקים יבקשו תורה מפיו.

ציוה הבעל שם טוב לאותו אברך שיפנה ללמוד אצל הרה"ק רבי דוד פורקעס, כי הוא גדול בתורה וביראה מאוד, אך עם זאת הורה לו הבעל שם טוב בציווי ברור, שגם בזמן שישמע את רבו מלעיג עליו ומדבר עליו דברי צחות, לא יענה לו דבר ולא ירהר אחריו כלל.

האברך החסיד עשה כפי שציוה עליו הבעל שם טוב. הרבה תורה וחכמה קיבל ממנו, כי גדול היה בתורה מאד, אך כאבו היה גדול מאוד בשמעו כמעט מדי יום ביומו את רבו מזלזל בחבורת החסידים, אלא שהחסיד הוכרח לשמוע עלבונו ולהחריש כליל כפי אשר ציוה לו הבעל שם טוב.

ביום מהימים, רוח אחרת הייתה עם רבי דוד פורקעס ואמר לתלמידו שיש ברצונו לקבל את פני הבעל שם טוב, ולכן הוא מבקש ממנו שיספר לו על דרכי הנהגתו ותהלוכותיו בקודש.

שבס"ד עלתה בידי לסלול דרך אחרת שבה ילכו התפילות ויעלו למרומים מבלי שלסטרא אחרא תהא בזה שליטה. ועם כל זאת יראתי מאוד שמא הסטרא אחרא יכניס ח"ו בלבך מחשבות זרות בשעת התפילה ובכך יקלקל את כל פעולותי, לכן בקשתי לשובור את לבך, כדי לוודא שלא תהיה לך שום מחשבה זרה, ורק לאחר מכן צויתך להתפלל (שבחי הבעש"ט)

על הפסוק (ויקרא ב ז): **וְאִם מִנְחַת מִרְחֶשֶׁת קָרְבְּנֶךָ סֹלֶת בְּשֶׁמֶן תַּעֲשֶׂה** מפרש רבינו האביר יעקב זיע"א בספרו 'פתוחי חותם' שפסוק זה בא ללמדנו תוכחת מוסר על עניין התפילה בכוונת הלב, שיש לו לאדם להתפלל את תפילתו בכוונה ובלב שלם באופן שהוא מסיר מעמו את כל המחשבות הזרות המתרגשות ובאות עליו ומטרידות אותו מתפילתו.

חובה מוטלת על האדם שלא לעשות תפילות קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום, ובשל כך יסדר את התפילה במתינות לאומרה מילה במילה כשהוא מתבונן בפרוש המילים אותם הוא מוציא מפיו ומרחק ממוחו מחשבות זרות שאינם ראויות.

התפילה מרומזת בתיבת 'מרחשת' שכן האדם מרחש בפיו ומבטא בשפתו את תפילתו. לא זו אף זו: תיבת 'מרחשת' עולה בגימטריא 'תפלות אל', היינו, התפילות שאדם מתפלל לפני הקב"ה, וזהו שבא הכתוב לומר: 'ואם מנחת מרחשת קרבנך', היינו, אם אדם בא להקריב את עצמו לפני הקב"ה בתפילה שהוא נושא לפניו, יש לו לידע שהתפילה צריכה להיות נקייה כסולת מבלי כל מחשבה זרה. והרי זה מרומז בכך שתיבת 'הלב' במילוי: הה, למד, בית, הוא בגימטריא 'סולת', כי הלב דומה לסולת, שעליו להיות נקי וזך מכל סיג ולכלוך, וכך תפילתו תעשה פרי ותעלה עד לכסא הכבוד.

לאחר מכן פתח הבעל שם טוב בדברי אלוקים חיים וגילה לתלמידיו שישבו עימו בסעודת יום את סוד נטילת ידיים. ולמרבה הפלא הבחין רבי דוד פורקעס, שכמו שהיה בחלום כך היה בהקיץ: המגיד ממעזריטש החל שואל את רבו הבעל שם טוב מכך שבכתבי האריז"ל נאמר אחרת, והבעל שם טוב ענה לו שבדור חלש כזה גם האריז"ל יודה. וכשהמגיד חזר ושאל, מי יאמר שכך הוא, אמר הבעל שם טוב: רבי דוד פורקעס יוכיח, כי הוא עד נאמן על כך ששמע בשמים שהאריז"ל הודה לדבריי.

בעקבות מעשה מופלא זה התקרב רבי דוד לבעל שם טוב ודבק בו בכל לבו, והיה לאחד מבני החבריא קדישא, עד שנתעלה בקודש ונתמנה להיות השליח ציבור בימים הנוראים בבית מדרשו של הבעל שם טוב. ואכן כיון שהבעל שם טוב רמז שיתחילו להתפלל, ניגש רבי דוד להתפלל, אולם כשהתקרב אל סמוך לתיבה, עצר הבעל שם טוב בעדו והחל לומר דברי כיבושין.

הבין רבי דוד פורקעס שהבעל שם טוב רואה בו פסול ודבר מגונה וביקש לחזור לאחוריו ולבקש מאחר שיתפלל במקומו. אולם הבעל שם טוב הביט בו בחומרה ואמר לו: עמוד והתחל להתפלל! כשעמד רבי דוד ליד התיבה התחיל להתפלל פרץ בככי עצום, עד שכמעט ולא ידע מה שפיו מדבר, רק היה צועק ובוכה, כי נשבר לבו עד מאוד.

במוצאי יום הכיפורים הלך רבי דוד אל הבעל שם טוב ואמר לו: ילמדנו רבינו, מה דבר מגונה ראיתם בי ח"ו עד שבשל כך הרביתם לדבר תוכחה. ענה הבעל שם טוב ואמר: חס וחלילה, לא ראיתי כך כלום, אלא שבאשמורת הבוקר של יום הקדוש ראיתי את הסטרא אחרא עומד וניצב על אם הדרך, במקום שהתפילות עוברים שם ועולים למעלה, כשבדעתו לחטוף אותם ולא להניחם להגיע לכסא הכבוד. אמרתי בליבי: למה נלך להתפלל ולמסור לו את התפילות ח"ו? זו הייתה הסיבה שבשבילה התעכבתי מלהתפלל עד

לזכות

עופר פנחס בן צילה שיחי' קרן בת רונית שתחי' טל
 אדמונד שיחי' בן איזה < רונית בת ינינה יעל > בנימין בן אסתר וכל יוצאי חלציהם שיחי'
 להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות וזאת

לעילוי נשמת

צילה בת דורה ומאיר ע"ה

קרוב אליך הדבר מאד

תמונת אהלי צדיקים

מקום גנותו של רבי אליהו מאזמיר - בעל 'שבת מוסר'

אוצר פניני החסידות

עולמות רוחניים מלאי אור וקדושה

גליון שבועי המלקט באומנות את עיקרי ויסודות אמרי תורתם של הצדיקים
 והיראים זיע"א אשר מתורתם אנו דולים ובזכותם אנו חיים וקיימים
 - מסודרים על פרשת השבוע ככתבם וכלשונם -

להצטרפות חיג עכשיו: 04-8628888 והגליון בדרך אליך